

Per aspera ad astra

Constelații diamantine

Revistă de cultură universală
editată sub egida Ligii Scriitorilor Români

Anul V, Nr. 1 (41)
Ianuarie 2014

Hubert - Bievre

În acest număr semnează:

Janet Nică, Doina Drăguț, George Filip, Constantin Miu, Gheorghe A. Stroia, Stelian Gomboș, Iulian Chivu, Nicolae Mățaș, Virgil Ciucă, Elena Agiu-Neacșu, George Popa, Luca Cipolla, George Petrovai, Petru Hamat, Vasile Menzel, Emil Bucureșteanu, Petru Solonaru, Florin Măceșanu, Livia Ciupercă, Al. Florin Țene, Ion Mititelu, Diana Iacob-Spătaru, Daniel Marian, Octavian Lupu, Ion N. Oprea, Ionuț Caragea, Mariana Zavati Gardner, Mircea Monu, Mihai Horga, Ionuț Copil, Stejarel Ionescu, Ștefan Radu Mușat, John Mole, Yusuf Yigit, Eugen Deutsch, Boris Marian, Viorel Martin, Claudiu Șimonăți, Ion I. Părăianu, Dominic Diamant, Leonard Ionuț Voicu, Nicolae Bălașa, Beatrice Silvia Sorescu, Ecaterina Negara, Viorel Roman, Ioan Vasiu, Floarea Necșoiu, Decebal Alexandru Seul, Dumitru Ichim, Sorin Olariu, Vasile Til Blidaru, Nelu Vasile, Gheorghe Bălici, Dan Norea.

Sumar

Janet Nică, Luceafărul pe dos	pp.3,4
Doina Drăguț, Eminescu - Naționalul și Universalul	p.4
George Filip, Versuri	pp.5,6
Constantin Miu, Frumosul, ca suferință transfigurată	pp.7,8
Gh. A. Stroia, Ne iartă, Mărite!	p.8
Stelian Gomboș, Despre poetul, prozatorul și publicistul Mihai Eminescu... ..	pp.9-12
Iulian Chivu, Orfeu - mărșă învinsului ..	pp.13,14
Nicolae Mățaș, Versuri	p.14
Virgil Ciucă, Versuri	p.15
Elena Agiu-Neacșu, Versuri	p.15
George Popa, Bucuria poeziei	pp.16-19
Luca Cipolla, Versuri	p.19
George Petrovai, Versuri	p.20
Petru Hamat, Transpunere mitică și imaginar teatral	pp.21-23
Vasile Menzel, La cafea cu un milionar american	p.23
Emil Bucureșteanu, Nietzsche și credința în Dumnezeu	pp.24-25
Petru Solonaru, Versuri	p.25
Janet Nică, Elis Râpeanu,	pp.26,27
Florin Măceșanu, Hubert Robert	p.27
Livia Ciupercă, Nemiloasa devenire	p.28
Al. Florin Țene, Erosul - ca artă în secolul al XVIII-lea românesc	p.29
Ion Mititelu, Versuri	p.30
Diana Iacob-Spătaru, Versuri	p.30
Daniel Marian, Florin Iaru... ..	p.31
Octavian Lupu, "Breaking News"... ..	p.32
Ion N. Oprea, În contextul istoric, detaliile sunt importante	pp.33-36
Ionuț Caragea, Citate despre suflet	p.36
Doina Drăguț, Țipătul cucuvelei	p.37
Mariana Zavati Gardner, Proză scurtă	p.38
Mircea Monu, Florentin Smarandache... ..	p.39
Mihai Horga, Versuri	p.40
Al. Florin Țene, Premiul Mihai Eminescu, pe anul 2014, a fost acordat unui colaborator al securității	p.41
Ionuț Copil, Pictogramă	p.42
Stejarel Ionescu, Versuri	p.43
Ștefan Radu Mușat, Versuri	p.43
John Mole, Versuri	p.44
Yusuf Yigit, Versuri	p.45
Eugen Deutsch, Janet Nică, Duel sonetistic ...	p.46
Boris Marian, Diavolul	p.46
Viorel Martin, Sărut mâna, draga mea! ..	pp.47,48
Claudiu Șimonați, Distihuri	p.48
Ion I. Părăianu, Petre Petria -	p.49
Dominic Diamant, Sonete	p.50
Leonard Ionuț Voicu, Versuri	p.50
Nicolae Bălașa, Trecerea prin lume	p.51
Beatrice Silvia Sorescu, Versuri	p.52
Ecaterina Negara, Canon	p.52
Viorel Roman, Pacepa, erou sau trădător? ..	p.53
Ioan Vasiliu, Versuri	p.53
Floarea Necșoiu, "Vera"... ..	p.54
Decebal Alexandru Seul, Pășania	p.55
Dumitru Ichim, Versuri	p.55
Sorin Olariu, Constelații epigramatice	p.56
V. Til Blidaru, Constelații epigramatice	p.57
Nelu Vasile, Constelații rebusiste	p.58
Gh. Bâlici, Epigrame	p.58
Dan Norea, Clanul sicilienilor	pp.59,60

Constelații diamantine

Revistă de cultură universală

Fondată la Craiova,

în septembrie 2010

- apare lunar -

Membri de onoare ai colectivului de redacție

- Prof. univ. dr. Remus RUS
- Prof. dr. Florin AGAFIȚEI, orientalist, sanscritolog
- Diplomat Petre GIGEA-GORUN, ambasador, scriitor
- Prof. univ. dr. George POPA, scriitor, traducător, eminescolog, critic de artă

Redacția

Redactor-șef:

DOINA DRĂGUȚ

Secretar general de redacție:

JANET NICĂ

Redactori literari:

IULIAN CHIVU

BAKI YMERI

Redactor artistic:

FLORIN MĂCEȘANU

Redactori asociați

- Prof. univ. dr. FLORENTIN SMARANDACHE, SUA, membru al Academiei Americano-Române de Științe și Arte
- Prof. CRISTIAN PETRU BĂLAN, SUA, membru al Academiei Americano-Române de Științe și Arte
- Prof. univ. dr. VIOREL ROMAN, Germania, membru al Academiei Americano-Române de Științe și Arte
- Prof. MARIANA ZAVATI GARDNER, Anglia, poetă bilingvă, critic literar, traducător
- GEORGE FILIP, Canada, scriitor

DTP: Doina DRĂGUȚ

Responsabilitatea privind conținutul materialelor publicate în revista *Constelații diamantine* aparține strict autorului care semnează textul.

Materialele se pot trimite la adresele:

constelatiidiamantine1@gmail.com

const.diamantine@gmail.com

ISSN 2069 – 0657

www.scribd.com/doina_dragut

Adresa redacției:

Cartier Lăpuș, Bd. Decebal, bl. S2, ap. 13, Craiova, Dolj,
România, cod: 200440

Ilustrația revistei: Hubert Robert

Fondatori: Al. Florin Țene, Doina Drăguț, Janet Nică, N.N. Negulescu

Janet NICĂ

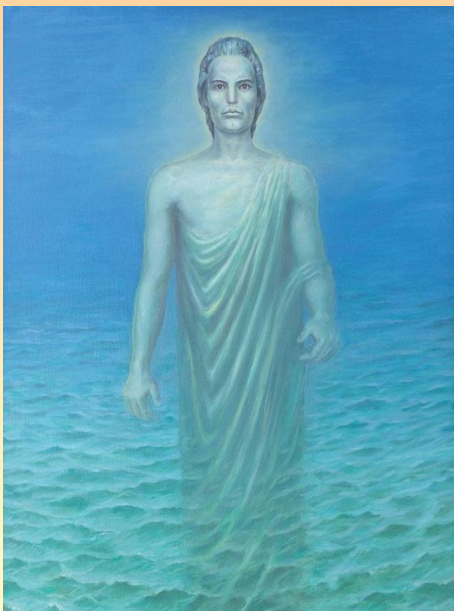
LUCEAFĂRUL PE DOS

Acest poem-problemă va fi cu prisosință o bună sămânță de tulburare gândurală pentru frunțile adunate în cerc, la sfat. Creierul unui secol se pare că au bătut în cuie curgerea și freacă, lăudând stalactitele și stalagmita unei gândiri care a pupat, nu din smerechie, ci arivistic, poalele Absolutului. Funcționarii publici ai acestei gândiri au mobilat dezordinea cu ordine, iraționalul cu un rău rațional, făcând știință pe pajiștile instinctului. S-au făcut demonstrații de matematică în forță pe spinarea iambilor, s-au numărat fone-me și atomi și s-a decretat hora adevărului fără fisură. Comentariile (care nu sunt, în fond, decât „iluzii ale iluziilor”, opera fiind prima „iluzie”, după Eugen Negrici), au făcut din poemul „Luceafărul” prima coloană infinită finită, pusă la naftalină, ferită, astfel, de molia unei posibile interpretări. Un bine destul de rău, chiar mortal. Cine-l iubește astfel pe Eminescu vrea să-i audă clopotele bătând a întristare. Azi e un lucru banal că părerea autorului față de propria-i operă nu valorează nici cât o corcodușă murată. E adevărat că Eminescu e un imperiu spiritual care va dăinui cât poporul care l-a născut. De aceea, cred că explozia carapacei mele de gândac nu va produce nici o vânătaie pe epiderma mitului eminescian. Trilul privighetorii n-a oprit niciodată conflagrații mondiale, dar sigur a picurat dulceață în urechile soldaților însângerați. Și totuși... În poemul „Luceafărul”, Eminescu a vrut să illustreze (prin măr-turie scrisă), pornind de la un basm, soarta omului de geniu. Reușita a fost deplină. „Luceafărul”, este un diamant prea mare ca să aibă doar o față și să reflecte doar o lumină. Iar în materie de iluminat, nu trebuie să rămânem, din sămănătorism și gândirism, la opaiț și lumânare. Trebuie să abandonăm imaginea unui Eminescu-muzeu cu figurine de ceară sau de „Titanic” naufragiat la țarm. După umila-mi părere, pulsul viguros al poemului bate în altă parte. Ne-o spune Măria Sa Textul, metodic. Dacă privim poemul ca pe o jumătate de măr (singura pe care o vedem, după Ortega Y Gasset), poteca interpretării face dreptate Absolutului. Imagine sta-

tică, desenată în plan, euclidiană, matematic depășită. Or, acordându-i volum, poemul devine cinetic, mustos. Acel „de ce nu” bachelardian dă viață. Privind în totalitate opera eminesciană, se pare că Eminescu nu a dat grăunțe vulturului care, de mii de ani, a mîncat plămâni Realului. Ideea că Absolutul are întotdeauna dreptate strivește orice mugur al gândului. Ne-o spune cultura lumii de atâtea amar de vreme. Încadrată în această doxă milenară, ideea despre geniu a lui Eminescu ar fi tautologică. N-am avea cu ce ne mândri. Norocul nostru că Realul nu ține cont de Absolut, îl ignoră pentru că îl încorporează și îl adapă. Boabe de grâu, de mac sau de mărăcină au absolutul sub coajă, fără retorică, fără rațiune, fără sentiment. „Luceafărul” a fost interpretat până acum morfologic, nu sintactic. Să stabilim, cu titlu de metodă, că Textul este singurul făptaș, desenul care vorbește. Iar Textul spune „din bob în bob” că aventura fetei de împărat cu Luceafărul se petrece în somn și numai în somn: „Iar ea, vorbind cu el în somn/ oftând din greu, suspină”; „Ea trebuie de el în somn/aminte să-și aducă”. Astfel, sămburele poemului se conturează a fi fata de împărat, inima care pul-

sează adevăr, holomerul, individualul cuplat cu un general. Ea este simbolul vieții terestre, seva care gândește și visează, poate „trestia gânditoare” a lui Pascal. Logic, geniul este o facultate a vitalului care rămâne, oricât ar depăși marginile, legată anteic de individual. Asemenea fecioarei Maria, preasfântă născătoare de Dumnezeu, Cătălina este o preafrumoasă născătoare de Luceafăr. Privită cu un ochi plebeu, Cătălina e fată de împărat, vârf al ierarhiei valorice, vârf de piramidă, „fecioară între sfinți” și „lună între stele”. Privită cu ochiul aristocrat al Absolutului, ea pare o ființă decăzută, incapabilă să înțeleagă „neînțelesul”. Adoptând grila divinului, totul ar fi deșertăciune, lupta pentru valoare n-ar mai avea sens, iar geniul (sensul cel mai de fală), ar vorbi „în deșert” și s-ar închide ca o teoremă fără reciprocă. Or, la Eminescu, vâna gândirii e plină de păcate și întrebări. În „Veneră și Madonă”, poetul o ceartă pe femeia iubită dar o și divinizează: „A fost crudă-nvinuirea, tu ești sântă prin iubire”. Împăratul din „Călin (file din poveste)”, pentru că a alungat-o pe fata sa, nu are în cap „grăunțe”, „ci numai pleavă și puzderii”. La fel, Cătălina e „sfântă” prin iubire. Inițiativa (bobârnacul care naște o lume), este a ei și numai a ei. Luceafărul a stat nemișcat pe firmament de la începutul lumii. Era nevoie să se nască ea, fata de împărat, ca să-l „miște” „din locul lui venit în cer”. Tot ea „pasul și-l îndreaptă/ lângă fereastră, unde-n colț/ Luceafărul așteaptă”. Tot ea „îl vede azi, îl vede mâni”, tot ea „pe coate-și răzima, visând, ale ei tâmpile”. În somn, tot ea îl cheamă. După prima coborâre a luceafărului, „ea trebuie de el în somn/ aminte să-și aducă”. În toată această vreme, luceafărul e pasiv, inconsistent, tremurător, nehotărât. El doar „așteaptă”, se revărsă peste trupul fetei indirect, „din oglindă”, luminiș, și o „urma” adânc „în vis”. Indubitabil, Luceafărul e umbra singurei viori din poem: Cătălina. Gândirea fetei e curată, corectă ca un silogism aristotelic, adevărată ca un synalethism noician. Știe să aprecieze dimensiunile, distanțele și sentimentele:

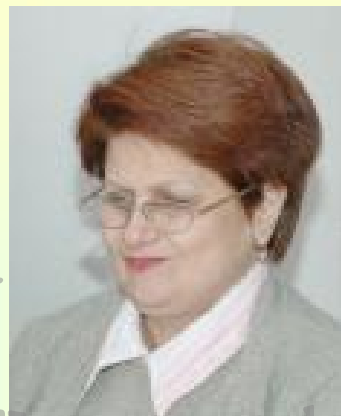
Sabin Bălașa - Luceafărul

„dară pe calea ce-ai deschis/ n-oi merge niciodată”, „căci eu sunt vie, tu ești mort”; „fii muritor ca mine”; „în veci îl voi iubi și-n veci / va rămânea departe”. Conștientă că Absolutul (mort frumos cu ochi care îngheață), nu se poate întrupa pe măsura ei, ea îl vrea pe Hyperion să-i lumineze viața și norocul, asemenea unui ideal. Cătălina e o teoremă care își face iluzii. Inconsistența lui Hyperion este evidentă. Vrând să devină om, nu reușește să devină decât înger sau demon. Vrând să-i arate fetei cât o iubește „de tare”, că se va naște „din păcat”, după dialogul cu Demiurgul, hotărârea lui de nezdruncat cade ca o tencuială plină de igrasie. Setea lui pentru „o oră de iubire” devine bolboroseală și derută. Neputința sa se vede cu ochiul liber, o spune chiar el: „din sfera mea venii cu greu”. Mai mult, se duce ca un flăcău crescut între coline la tatăl său ceresc să-i ceară moartea, devenirea, când, de fapt, până atunci, „devenise” din plin: se îndrăgostise, coborâse pe Pământ, zburase spre Demiurg. Simplitatea sa de mineral e sărăcie. Demiurgul, să-l împlinească, îi oferă, pe rând, înțelepciune, tărie, simțul dreptății. Restul e ceață și întuneric. Dovada că totul se petrece în mintea fragilă a muritoarei Cătălina este și logica precară a Demiurgului. Din discursul său cosmic, reiese că el, „izvor de vieți”, urăște viața și-i disprețuiește pe oameni: „Tu vrei un om să te socoți/ cu ei să te asameni?/ Dar piară oamenii cu toți / s-ar naște iarăși oameni”. În această logică strâmbă, mioapă, sorii „se sting”, dar Hyperion (o stea între stele), rămâne „oriunde ar apune”. Deși ei, cosmicii nu au „nici timp, nici loc”, Hyperion pieri, mai multe zile „din locul lui venit în cer”. Spațialitatea și temporalitatea sunt acizii care îi rod deopotrivă pe cosmicii și pe muritorii din acest poem. Semn că privirea poetului e de jos în sus. Semn că oamenii îi nasc pe zei, nu zei pe oameni. De la înălțimea cerului, Cătălina e „guralivă și de nimic”, asemenea lui Cătălin, pe care îl cunoaște „încă de mic” și cu care se potrivește. Cătălina este idealul lui Cătălin iar Luceafărul, idealul ei. Abilitatea vitală a lui Cătălin o cucerește pe fata de împărat. El îi propune valori vitale: râsul, sărutarea, sănătatea, voioșia, pe care ea le acceptă, vrând-nevrând, „rușinos și drăgălaș”. Cătălina și Cătălin sunt viață plus viață. Mentea matură a Cătălinei refuză, chiar în vis, irealul, și logodește sămânța cu brazda. Răcorit de îngânarea literei, abia acum pot încăleca pe șaua acestui poem epic-liric-și-dramatic, convins că interpretarea dată e bătaia de aripă a unei libelule bine agățată de ramura textului, întru lauda lui Eminescu, eternul...

Doina DRĂCUȚ

Eminescu =

Naționalul și Universalul

Voi fi, poate, și eu, tributară concepției după care, vorba lui Arghezi, pentru a fi universal, trebuie să fii național. Arghezi se referea, în conferința sa din 1943, de la Ateneul român, la nimeni altul decât la Eminescu.

Sunt popoare care își revendică atributul de poet național pentru unul sau altul dintre exponenții spiritului locului; sunt și altele care nu își pot revendica acest titlu; orgoliu? megalomanie? complex de inferioritate? Englezii au, pe lângă alte valori, un autor incontestabil: Shakespeare. Poet și dramaturg. Italienii nu știu să aleagă între Dante Alighieri, cu a sa „Divina comedia” și Francesco Petrarca și al său „Il canzoniere”. Nemții îl au pe Goethe (deși nici prietenul său, Schiller, nu este mai prejos); nordicii se laudă cu poveștile lor despre vikingi și cu

saga-urile lor (finlandezii, cu „kalevala”); lusitanii, cu Fernando Pessoa; sârbii, cu Ivo Andrić; albanezii se laudă cu prozatorul Ismail Kadare; ungurii, cu Petőfi Sándor; polonezii, cu marele romancier Sienkiewicz și cu Czesław Miłosz (laureat Nobel); rusimea a dat multe nume remarcabile: Tolstoi, Dostoievski, Cehov, Gogol, Esenin, Maiakovski, Vosnesenski; francezii, și ei, au dat culturii universale autori de marcă (nu-i amintesc pe toți, pentru că lista ar fi foarte lungă): Blaise Pascal, Racine, Molière, Hugo, André Malraux, Albert Camus, Jean Paul Sartre etc.

Revenind la ideea inițială: câte popoare își pot declara că au un poet național? O anchetă întreprinsă în urmă cu câțiva ani în mediile culturale franceze, privitoare la un poet național, scotea la iveală faptul că cel

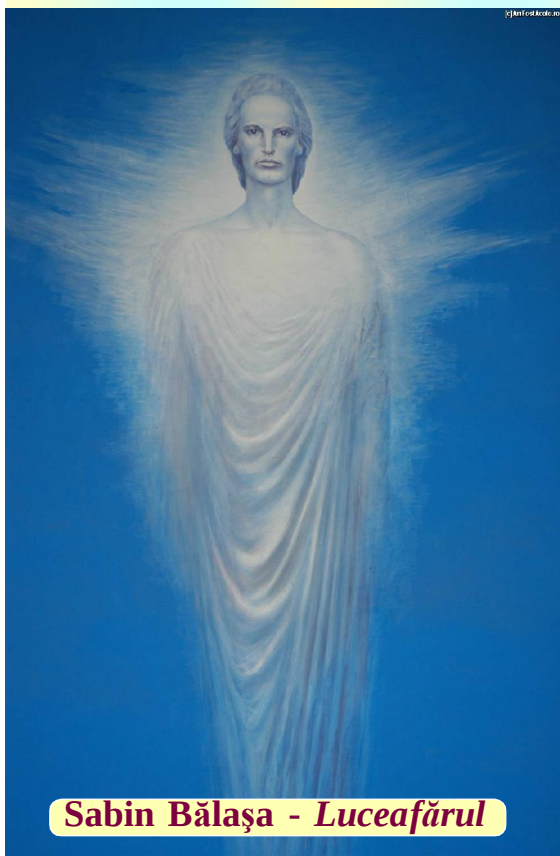
mai reprezentativ poet al Franței rămâne, totuși, Victor Hugo.

Mulți dintre exponenții culturilor de peste mări și țări, cunoscători ai realităților culturale din România și din lume, au conchis că România are un poet național: Mihai Eminescu.

Este surprinzător, de aceea, că unii intelectuali sau falși intelectuali îi contestă acest calificativ.

Eminescu n-a trăit decât 39 de ani. După perioada încercărilor, geniul său s-a manifestat numai vreo 12-13 ani. Acești ani au fost suficienți pentru a se impune în contemporaneitate și, mai ales, în posteritate.

Pe lângă detractorii de ieri și de azi, efigia lui Eminescu trece imperturbabilă; motiv pentru care Marin Sorescu, unul dintre marii poeți ai secolului XX, a scris acel vers memorabil: „Trebuiau să poarte un nume: Eminescu”.

Sabin Bălașa - Luceafărul

George FILIP
(Canada)

versuri

MIHAI - DIVINUL

Mihai, nu știe lumea nici dacă te-ai născut.
istoria se scrie mult prea târziu și greu,
noi ți-am găsit însemne strădincoace de Prut:
aici ți-a dat suflare prea bunul Dumnezeu.

românii - oropsiții, creștin te-au botezat
iar tu te-ai dus în codri - cu doinele și brazii.
măicuța ta - natura - pe ram te-a legănat
și ți-a pus flori de geniu, să fii măreț ca barzii.

în inimile noastre te naști în ori ce an.
te-a așteptat o glie - s-o umbli și s-o cânti.
te așteptau vremi tulburi, cu frământări noian,
să îți transpire fruntea și-n vers să te frământî.

bine-ai venit pe lumea aceasta blestemată!
Mihai - ești o izbânda născută din blestem.
te-a pus la neodihnă divinul nostru tată,
că nu-mplinești destinul... desigur, nu mă tem.

...aici ți-a dat suflarea eternul Dumnezeu
și-a fost să fii al nostru - strădincoace de Prut.
povestea ta se scrie mult prea târziu și greu.
Mihai, tu ești divinul născut au nu făcut...

31 decembrie - 2013, la Montreal.

George Filip și Eminescu - la Montreal

ZEUL MIHAI EMINESCU

deși ești printre noi - cu dor te-aștept
să ni te naști, să te renaști mereu,
că tu - MIHAI - ești astru printre aștri
și ești român - cu aripe de zeu.

bine-ai venit la noi... din veșnicie,
să fii stindardul altor veșnicii.
păduri ți-am dat și râuri, munții,
Marea și nu-s pe lume alte Românii.

...copil fiind - păduri cutreierai.
Venera și Madonă ți-a dat timpul
nănași ți-au fost mari filozofi ai lumii
și-n fruntea ta s-a năzărit Olimpul.

spre taina lumii ai plecat din staul.
de foarte fraged ai gândit matur.
cu pasul tău - la braț cu fantezia
minunilor din cer le-ai dat contur.

nașterea ta e o bună-vestire.
n-avem noi doine să te legănam,
dar cu grăirea dacică, din datini,
la geniul tău - MIHAI - ne prosternăm.

tu flacăra ne ești - din gerul cosmic
ai coborât pe-un bulgăr de pământ
pe care te-așteptau sperjurii Țării
ce prea de vreme... ți-au săpat mormânt.

nu-s calendare să-ți măsoare viața.
nu-s veșnicii uitării să te dea.
vestea s-a dus: prin Mihai Eminescu
pe cer s-a mai aprins o nouă stea!...

3 martie-2014, la Montreal.

MIHAI-STEUA VEȘNICIEI

să-i spun poeme marelui Mihai
ar fi să port străfulgere în glas
să port pe umeri greaua mea planetă
ar fi să fiu cel mai modern Atlas

dar eu mă-ncumet fiindcă îl cunosc
de când copil - păduri cutreiera;
el era prințul viselor răzlete
și nici-o lege nu-l încarcera

avea aripi pe umeri și la glezne
să zboare printre zodii mari de dor
el era pruncul blestemat de muze
să fie cel mai mare visător

pe vreme lui închiriasem rege
care s-a altoit pe-al nostru plai
dar poezia suferea-ntre rime
și i-a fost dat poetului Mihai

să amăgească muzele prin crânguri
să plângă-n cartea noastră de istorii
și el le-a spus românilor ce-i Țara
cum se zidesc columnele de glorii

*
... la un semn m-am dus la poarta-i,
mi-a răspuns
- Doamne, Marea mea cea Neagră m-a trimis
să mă leg să îți zic frate prin vecii;
iată sfinte - ți-am adus un manuscris.

vulturul și-a clătit ochiul prin caiet
pletele-i legănau febra, cam hai-hui
și grăit-a testamentul: ești poet
eu mă urc în sus la ceruri - tu rămâi

de aceea am curajul să-i trimit
fratelui Mihai din slavă - versul meu
și cum sunt nătâng la minte, cred zbanghiu
că-n scrisori mă cenzurează - Dumnezeu

- spune-i tu Mihai, că-i stai de-a dreapta
amintește-i că-n infern ne chinuim
spune-i că urcăm peste Golgote
și sperăm să ne-ntâlnim în velerim

...vezi MIHAI?, noi nu te dăm uitării
pribegia noastră-i lungă și e grea
semnul crucii ne zidește-n verticală și în veci,
lucefăr blând - tu ne ești stea.

EMINESCU PRIN CER...

ce-o mai fi Doamne colo, pe pământ?
l-a întrebat MIHAI pe DUMNEZEU;
o fi mai bine rob... mai bine sfânt
prin raiul ăsta prea-mbuibat - mereu...

urcați creștini la ceruri... nu veniți...
ce-ar face ȚARA fără voi - românii,
precum vă știți de veacuri, obidiți,
deprinși mereu cu cnutul și stăpânii?

c-ați vrut pământ - cândva v-ați răsculat
la porți înalte ați strigat odată.
jandarmii... frați cu voi, v-au împușcat
iar împărații mari v-au tras pe roată.

apoi au fost Bălcescu, Tudor, Cuza.
mari cărturari ne-au înflorit din neam,
ca dacii de la Sarmisegetuza
în regii noștri falnici - mai credeam.

dar ne-au trădat și regi, și președinții
strigoi din testamentele marxiste,
care ne-au dus în pușcării părinții,
tradiția de neam să nu existe!

...poetul stă la sfat cu cel Divin,
în limba cea română - din Carpați.
se înțeleg prin marele amin
că juri că după sânge ar fi frați.

- prea-sfinte, România ia-o-n cer
și s-o scăpăm de biruri și stăpâni!
- lasă-i Mihai... creștini prin lerui-ler,
de-ar face ȚARA fără de români?

5 ianuarie, 2014 - la Montreal

INTERVIU POSTUM

cu sculptorul Nică Petre, despre Eminescu,
lângă statuia cioplită la Hamilton

- prietene, hat... de departe vin la tine,
la Hamilton - pe românescul plai,
să-mi spui ce știi mai bine și mai bine
despre poetul nostru drag - MIHAI?

...Și Nică se dă jos din nemurie.
Sfântul Mihai ne-ascultă dintre stele.
- poetule-1as vouă moștenire
cel mai frumos copil al dălții mele.

la bustul lui Mihai nu se clintește.
la umbra lui cuvântul se usucă
privirea lui adâncă ne uimește
și-i gata, ca oricând, să ne seducă.

- dar cum trudiși, ca dintre stratageme,
să-l zeifici - în lumea străcealaltă?
- am transpirat, ce-i drept, niscaiva vreme,
restul să-ți spună barda mea și dalta.

- maestre Nică Petre - mulțam ție
că pe Mihai l-ai pus în nimburii sfinte.
El - spre cereasca lui împărăție,
va curge-n veci din blânda lui sorginte.

...priviți la EMINESCU, nu ne cere
nimic - în viața-i scurtă el a dat
Și celor săraci, și celor cu avere;
chiar celor ce prin veac l-au înjurat.

... și noi plecăm. El rabdă ger, dogoare.
unde-i Mihai acolo-i România;
să știm cu toții - să afle lumea mare:
din fruntea lui - răsare veșnicia...

iulie-2012 - la Hamilton

cine-n-are poezi... să-i cumpere,
cine-i are: să-i ardă pe rug!!!

george FILIP

LOGODNA CU MAREA

Marea valsa prin cer cu albatroșii
și albatroșii prevesteau - destin.
destinul sfânt ce ni l-au scris strămoșii:
tulburător... albastru... și divin.

și într-o zi s-a împlinit destinul.
Mihai la țărmul Mării a sosit.
a fost un vis amețitor ca vinul
ce nu se lasă-n vorbe - travestit.

privea hipnotizată doamna Mare.
Mihai... era și el hipnotizat
și noaptea... sub nocturne felinare,
iubirea cea eternă s-a-nchegat.

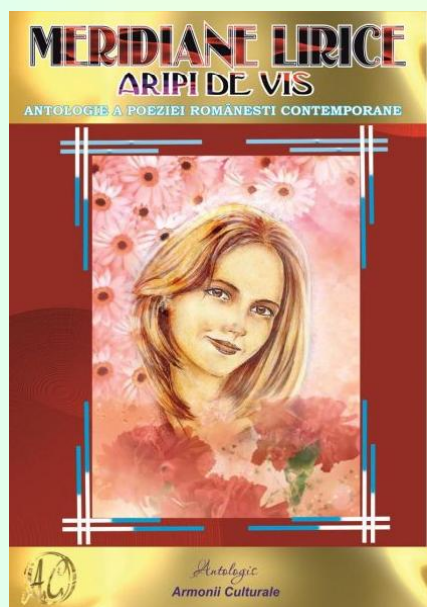
Marea și-a legănat poetu-n valuri.
poetu-n apa Mării s-a sfințit
și astfel - din furtuni și idealuri
logodna Om și Mare s-a-implinit.

pădurea se-nmulțea prin sămulastră,
doar un stejar în ghindă - nu rodea.
din zări grăia profetic zarea-albastră
că s-a născut pe cer o nouă stea.

văzut-am trubaduri fără ghirar.
dar nu iubire - fără trubaduri.
atunci s-a-nchinat Marea-nțâia oară
la tainele fecioarelor păduri...

Marea l-a-mbrățișat ca o mireasă
și Mihai - domnul - în vecii s-a dus
șoptindu-i că-i va fi pe veci aleasă;
mai am un singur dor - atât i-a spus...

5 ianuarie - 2014, la Montreal

MERIDIANE LIRICE

Apărut la Editura Armonii culturale, Adjud, în 2013, volumul „*Meridiane lirice (aripi de vis); antologie a poeziei românești contemporane*”, autor Gheorghe A. Stroia, cuprinde între copertele sale creațiile a 113 poeți contemporani de pe tot mapamondul.

În format A4, cu 796 de pagini, beneficiind de o grafică de excepție a pictorului Mihai Cătrună, cartea se remarcă prin originalitate și prin modul obiectiv în care a fost organizată, autorii primind cam același număr de pagini, cu mici excepții.

Poeții antologați beneficiază, pe lângă creațiile proprii, de o prezentare însoțită de referințe critice, ceea ce face ca această lucrare să devină utilă criticilor literari, istoricilor și cercetătorilor.

Felicitări scriitorului Gheorghe A. Stroia pentru demersul său în conceperea și editarea acestei ediții monumentale!

Doina Drăguț

Constantin MIU

FRUMOSUL

CA SUFERINȚĂ TRANSFIGURATĂ

Nimeni altul n-ar fi putut ilustra poetic conceptul de frumos ca suferință transfigurată decât Eminescu. Din lirica poetului nostru nepereche ne vom opri la poeziile *Pe aceeași ulicioară*, *Pe lângă plopii fără soț* și *Odă (în metru antic)*.

Primele două creații amintite au iz de romanță, organizându-și substanța lirică pe antiteza dintre inconsecvența feminină și permanența și constanța în sentimente a eroului liric, al cărui suflet se află în consonanță cu permanența elementelor ce alcătuiesc toposul erosului.

Primele trei strofe ale poeziei *Pe aceeași ulicioară* pun în evidență antiteza de care aminteam. Elementele componente ale toposului sunt: „aceeași ulicioară”, „luna”, „aceeași pomi în floare”, „același drum”. La simpla înșiruire a acestor elemente, sesizăm prezența adjectivului pronominal de identitate. Repetarea acestuia pe lângă trei dintre elementele toposului erosului, ca și relația pe care o realizează acest adjectiv pronominal cu pronumele subiect eu („eu rămas același”) subliniază permanența și constanța îndrăgostitului, ai cărui complici sunt elementele menționate.

Ruptura afectivă dintre cei doi parteneri este sugerată printr-o **negație totală**: acțiunea verbului la negativ este amplificată de adverbul de timp *vecinic*: „Pe aceeași ulicioară/ Bate luna în ferești,/ Numai tu de după gratii/ Vecinic nu te mai ivești!” - s.n. Ideea aceasta a obturării afectivității dintre cei doi parteneri este augmentată și de imaginea gratiilor de la **ferești**, acestea sugerând autoizolarea și refuzul de a comunica.

Dar ruptura afectivă este evidențiată în strofa a doua sub aspectul temporalității: în ciuda prezenței acelorași elemente ale toposului erosului, eroul liric nu poate reînvia trecutul. În acest caz, zilele trecute aparținând timpului iubirii se opun nesuferitului azi - prezentul noncomunicării: „Și aceeași pomi în floare/ Crengi întind peste zaplaz,/ Numai zilele trecute/ Nu le fac să fie azi” - s.n. Alain Guillerrou opinează că „surgerea timpului este opera nestatorniciei feminine”.¹ Noi suntem de părere că surgerea ireversibilă a timpului anticipează schimbarea

ființei iubite, schimbare operată atât în plan afectiv, cât și la nivelul fizionomiei - ochii fiind oglinda sufletului: „Altul este al tău suflet,/ Alții ochii tăi acum,/ Numai eu, rămas același,/ Bat mereu același drum.” - s.n.

Partea mediană a poeziei (strofele 4-7) plasează scenariul erotic (rememorat) pe tărâmul oniricului. Din perspectiva acestei necesare, dar destul de dureroase rememorări, finalul poeziei nu mai este unul pesimist (cu toate că se revine la imaginea și semnificațiile din prima strofă), ci melancolic: „Vântul tremură-n perdele/ Astăzi ca și-n alte dăți,/ Numai tu de după ele/ Vecinic nu te mai arăți!”

Frumosul ca suferință transfigurată transpare din primele două versuri ale strofei mai sus citate: vântul care tremură-n perdele este imaginea metaforică a zbuciumului sufletului celui care conștientizează nostalgia departelui.

În aceeași tonalitate se desfășoară și scenariul erotic al poeziei *Pe lângă plopii fără soț*, numai că frumosul ca suferință transfigurată amintește de gestul lui Hyperion (din finalul poemului *Luceafărul*), care i se adresează sentențios Cătălinei - cea care nu conștientizează ca el bariera ontologică dintre lumea lui și a ei.

Începutul poeziei, prin mimarea atmosferei de romanță, este asemănător poeziei de care tocmai ne-am ocupat, fiind detectabilă aceeași antiteză dintre frământarea sufletească a eroului liric și indiferența ființei iubite: „Pe lângă plopii fără soț/ Adesea am trecut;/ Mă cunoșteau vecinii toți -/ Tu nu mai cunoscut./ La geamul tău ce strălucea/ Privii atât de des;/ O lume toată-nțelegea/ Tu nu m-ai înțeles.” La simpla lectură a acestor două strofe, observăm similitudini cu primele două strofe ale poeziei *Pe aceeași ulicioară*. Și acolo și aici putem remarca constanța în sentimente a eroului liric. Dacă în poezia anterioară acest aspect era sugerat prin folosirea adjectivului pronominal de identitate (**aceeași, aceiași**), de astă dată același aspect al fidelității în iubire este pus în evidență la nivelul registrului verbal, cele două verbe - unul de mișcare („am trecut”), celălalt conturând firea contemplativă a îndrăgostitului („privii”), intrând în relație - primul cu adverbul

de timp „adesea”, cel de-al doilea cu locuțiunea adverbială - de aceeași esență - („atât de des”), stilistic reliefează constanța în sentimente a eroului liric.

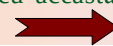
Scenariul erotic al acestei poezii se salvează de banalitate prin conceptul de frumos ca transfigurare a suferinței: „Azi nici măcar îmi pare rău/ Că trec cu mult mai rar,/ Că cu tristeță capul tău/ Se-ntoarce în zadar,/ Căci azi le semeni tuturor/ La umbrel și la port/ Și te privesc nepăsător/ C-un rece ochi de mort/ / Tu trebuia să te cuprinzi/ De acel farmec sfânt,/ Și noaptea candelă s-aprinzi/ Iubirii pe pământ.” - s.n.

În afara tonului sentențios, asemănător *Luceafărului*, decelăm **ironia romantică, înțelegătoare**, a eroului liric la adresa unei femei plate în aspirații. În fond, eroul liric reproșează celei care nu l-a înțeles lipsa unei metafizici a iubirii, provenite din transfigurarea suferinței.

Tema omului superior și neînțeles din poemele *Floare albastră* și *Luceafărul* fuzionează în *Odă (în metru antic)* în chip armonios cu cea a omului confruntat cu erosul, care-i prilejuiește cunoașterea unei alte laturi a sinelui. Din aceste considerente, Perpeșcius spunea despre această poezie că este „o **elegie erotică** topită finalmente într-o **litanie a eului** devorat de patima cunoașterii, reînviat și ucis deopotrivă de cuvânt.” - s.n.

Metaforele simbol din prima strofă („manta-mi”, „ochii mei”, „steaua singurătății”), ca și registrul verbal („nu credeam să nvăț a muri”, „înfășurat”, „nălțam”) ne fac să concluzionăm că atitudinea contemplativă a eroului liric - abstras din contingent, pe calea reveriei, a spiritualizării - este similară „personajului” masculin din *Floare albastră*.

Strofa a doua marchează **ruptura ontologică**: rolul acesta îi revine lui **când**, având valoarea lui **și narativ**, evidențiind, sub aspect stilistic, surpriza. Apariția intempestivă a erosului (sugerată de verbul la perfect simplu) tulbură echilibrul interior al eului contemplativ. Această apariție inopinată a erosului („răsăriși”)² atrage după sine trecerea la un alt modus vivendi („băui”), care presupune acomodarea eului cu această

nouă **lume**. Construcțiile oximoronice („dureros de dulce” și „voluptatea morții”) au rolul de a pune în lumină schimbarea dramatică, dureroasă, ce se petrece în forul interior al eroului liric, dar și conturarea **frumosului ca suferință transfigurată**. Eroul liric va căpăta un plus de frumusețe morală, prin asumarea suferinței în plan erotic; de unde și **voluptatea morții** de care vorbește.

Evocarea suferințelor chinuitoare ale celor doi eroi din mitologia antică (Nessus și Hercule) are darul de a amplifica durerea mistuitoare a dragostei care a pus stăpânire pe sinele cândva contemplativ. Afirmatia exprimată printr-o negație totală dezvăluie imposibilitatea de a se vindeca de **morbul dragostei**: „Focul meu a-l stinge nu pot cu toate/Apele mării”.

Primele două versuri ale strofei a patra zăbovesc asupra stării de spirit a eroului liric: combustia erotică e totală și relevă patima devoratoare pe care o implică erosul. Elocvente, sub acest aspect, sunt reflexivele verbelor, ca și posesivul *al meu*: „De-al meu propriu vis, mistuit mă vaiet,/ Pe-al meu propriu rug mă topesc în flăcări...” Întrebarea retorică din următoarele două versuri augmentează și ea dramatismul situației, intensificând sentimentul suferinței: „Pot să mai revin luminos din el ca/ Pasărea Phoenix?” De observat că verbul la conjunctiv („să mai revin”), cu același rol amplificator, traduce incertitudinea; de aici și chinul ucigător al eroului liric, care se simte condamnat să-și suporte la nesfârșit noul mod de a fi.

Versurile strofei finale au iz de imprecizie, în care ruga, în melanj cu implorarea și dorința expresă de a reveni la condiția inițială a eului contemplativ, imprimă poeziei o notă tragică. A se vedea, în acest sens, ponderea în plan afectiv a celor trei imperative („piară”, „vino”, „redă-mă”), precum și semnul de exclamație, acesta sugerând strigătul disperat al celui ce dorește să-și recapete liniștea contemplativă de la început.

Având un pronunțat ton confesiv, poezia se transformă dintr-o dramă a eului într-una general-umană, a cunoașterii sinelui, prin eros, încât confesiunea capătă dimensiunile unei **ode**. Reținem, de asemenea, **caracterul ei filosofic**, tocmai prin convertirea suferinței în frumos, încât marile probleme ale existenței (cunoașterea, relația eului cu universul, erosul și thanatosul) devin aici motive lirice și, în egală măsură, motive filosofice.

NOTE:

1. Apud Paul Dugneanu, în **M. Eminescu**, Poezii, tabel cronologic, prefată, note și bibliografie de P.D., Ed. Albatros, 1990, colecția *Lyceum*, p. 34.
2. Remarcăm natura vegetală a erosului, ca în poezia **Lacul** („Ea din trestii să răsară” - s.n.).

Gheorghe A. STROIA

NE IARTĂ MĂRITE ! (Eminescului, Domn al tuturor românilor)

Șoptind...

EMINESCU!

Șoptind Eminescu
în cuvinte de dor,
șoptim... Cerului -
albastra-i culoare,
șoptim codrilor seculari -
verdea lor frunză
în picuri de floare.

Șoptind Eminescu
în cuvinte de-alint,
șoptim... Pământului -
boreala-i auroră,
șoptim marginilor sale
rotunde ca sânii de fecioară -
frumusețea zorilor albaștri.

Șoptind Eminescu
în cuvinte alese,
șoptim... Luminii -
înțelepciunea-i netăgăduită,
șoptim istoriei -
faptele preamăriților voievozi,
transformați în catedrale.

Șoptind Eminescu
în inocente cuvinte,
șoptim... Copilăriei noastre -
vis, candoare, vrăjită pădure,
șoptim pașilor mărunți -
timpii regretului
strălucirii de-o clipă.

Șoptind Eminescu
în cuvinte de dor,
șoptim... Ființei noastre -
Luceafărul cunoașterii,
șoptim Limbii Române -
Calea spre Nemurire,
Eternitatea sufletului românesc.

Șoptind **EMINESCU**,
Strigăm... **ROMÂNIA!**

Ne iartă, Mărite !

Unicului

La ceas de tăcere ascunsă,
Cu ochii în lacrimi de seară,
Doar gândul plecat spre luceferi
Pe suflete picură ceară.

Din cer se aude un scâncet
Copilul de aur iar plânge
Și plânsetu-i arde în noapte
Cu urme și slove de sânge.

Lumina-i din ochi se răsfărânge
Spre dealuri și munți, către mare
Pământul întreg îl cuprinde
Depart, din zare în zare.

Tristețea-i pe chip se citește
În juru-i stau stele aprinse
Pământu-i trecut în uitare,
De veghe, doar candelă stinsă.

Luceafăr la vreme de seară,
Luceafăr aprins peste lume,
Din ce supernovă răsari
De cazi spre întinsă genune?

Ne iartă, Mărite Luceafăr:
Lumina din candelă-am stins
Și-n cerul cu mâini ca de ceară
Iubirea, nîcîcînd, n-am atins!

Ne iartă, Mărite Luceafăr:
Pământu-n genune-am schimbat,
Tot cerul în râuri de sânge,
Lumina, din noi, am uitat!

Stelian COMBOȘ

Despre poetul, prozatorul și publicistul Mihai Eminescu în viziunea Bisericii, despre raportarea sa la învățătura creștină, precum și abordarea vieții și operei sale din perspectiva credinței creștine...

Studiul operei eminesciene, și când spunem asta nu ne gândim mîmă la poezie, ci la întreaga producție literară pe care o găsim consemnată în manuscrisele sale, în articolele apărute în presa timpului, ne descoperă o personalitate cu o neostoită sete de cunoaștere, dornică de a-și însuși tot ceea ce oferea gândirea omenească în cele mai variate domenii de manifestare a spiritului. „Nu e ramură de știință, afirma Ioan Slavici despre Mihai Eminescu, pentru care el n-avea, cum zicea, o «particulară slăbiciune», și când se înfigea odată în vreo chestiune, citea un întreg șir de cărți privitoare la ea...” Ar fi interesant un scurt voiaj prin gândirea lui, cu accent pus pe viziunea sa asupra creștinismului și pe perspectiva din care evalua omul.

Ioan Slavici avea dreptate. Cursurile audiate de Mihai Eminescu la Viena și Berlin sunt dovada unei preocupări pentru dobândirea unei culturi enciclopedice. Drept, economie politică, științe financiare, filologie, istorie modernă și geografie, fizică, medicină și filozofie sunt domeniile care pentru Mihai Eminescu prezentau un interes deosebit. Nu degeaba cartea lui Constantin Noica îl prezenta pe cel născut la Ipotești ca „omul deplin al culturii românești”.

Nu avem știință ca Mihai Eminescu să fi urmat vreun curs de teologie în anii studiilor în străinătate. Avem mărturie însă că în primul rând acasă, și mai apoi la Cernăuți, a făcut cunoștință cu biserica și cărțile liturgice. Ceasloavele, liturghiile, mineiele, sinaxarele, cărțile de învățătură n-au rezistat curiozității tînărului din Ipotești și au fost cercetate cu atenție. Chipul lui Iisus Hristos apare evocat în câteva poezii și în articolele publicate în „Timpul”. Intuițiile lui Mihai Eminescu asupra Persoanei Fiului lui Dumnezeu întrupat nu sunt foarte numeroase, dar compensează prin profunzimea lor. Cel mai reprezentativ text cu privire la creștinism este un articol intitulat „Și iarăși bat la poartă...”, publicat în ziarul „Timpul”, datat 12 aprilie

anul 1881. Se pare că este vorba de Vinerea Mare sau chiar Sâmbăta din Săptămîna Mare a celui an, pentru că autorul scrie: „Astăzi încă Iisus Hristos este în mormînt, mâine se va înălța din giulgiul alb ca floarea de crin, ridicându-și fruntea sa radioasă la ceruri”.

Despre cea mai înaltă formă a existenței umane

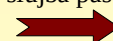
Vorbind despre Evanghelie și mesajul ei adus lumii, Mihai Eminescu așează creștinismul pe prima treaptă în istoria evenimentelor care au schimbat lumea. În comparație cu celelalte învățături religioase apărute, mai apropiate sau mai depărtate de venirea lui Iisus Hristos, credința creștină propune iubirea drept cea mai înaltă formă a existenței umane: „Sunt două mii de ani aproape de când ea (Evanghelia) a ridicat popoare din întuneric, le-a constituit pe principii iubirii apropiatului, două mii de ani de când biografia fiului lui Dumnezeu e cartea după care se crește omenirea. Învățăturile lui Buddha, viața lui Socrate și principiile stoicilor, cărarea spre virtute a chinezului La-o-tse, deși asemănătoare cu învățămintele creștinismului, n-au avut atîta influență, n-au ridicat atîta pe om ca Evanghelia, această simplă și populară biografie a blîndului nazarinean a cărui inimă a fost străpunsă de cele mai mari dureri morale și fizice, și nu pentru el, pentru binele și mîntuirea altora. Și un stoic ar fi suferit chinurile lui Iisus Hristos, dar le-ar fi suferit cu mândrie și dispreț de semenii lui; și Socrate a băut paharul de venin, dar 1-a băut cu nepăsarea caracteristică virtuții civice a Antichității. Nu nepăsare, nu dispreț: suferința și amărăciunea întreagă a morții au pătruns înima mielului simțitor și, în momentele supreme, au încolțit iubirea în inima lui și și-au încheiat viața pămîntească cerînd de la tată-său din ceruri iertarea prigonitorilor. Astfel, a se sacrifica pe sine pentru semenii săi, nu din mîndrie, nu din sentiment de datorie civică, ci din iubire, a rămas de atunci cea mai înaltă

formă a existenței umane”.

Măreția Persoanei lui Iisus Hristos nu constă doar în sublimul învățaturii predicate de El celorlalți, ci în împlinirea cuvintelor rostite de Iisus în propria Sa viață. Mihai Eminescu subliniază ideea că o doctrină, niște principii abstracte nu vor fi niciodată de-ajuns pentru a mișca popoarele să le urmeze. Doar exemplul unei persoane reale, care face vie învățătura pe care o propune, aduce cu sine convingerea că Iisus Hristos este Adevărul absolut: „E ușoară credința că prin precepte teoretice de morală, prin știință oarecum, omul se poate face mai bun. Omul trebuie să aibă înaintea lui un om ca tip de perfecțiune, după care să-și modeleze caracterul și faptele. Precum arta modernă își dătoarește renașterea modelelor antice, astfel creșterea lumii nouă se dătoarește prototipului omului moral, Iisus Hristos. După el încearcă creștinul a-și modela propria sa viață”. Întrebări retorice de ce Iisus Hristos este așa de mare, Mihai Eminescu îi dă un răspuns simplu: „Pentru că prin iubire el a făcut cearta între voințe imposibilă. Când iubirea este, și ea este numai când e reciprocă, și reciprocă absolut, va să zică universală; când iubirea e, cearta e cu neputință” (M. Eminescu, *Fragmentarium*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1981).

„De aproape două mii de ani ni se predică să ne iubim, iar noi ne sfîșiem...”

Într-un articol intitulat „Pastele”, apărut în ziarul „Timpul” din 16 aprilie anul 1878, Eminescu comentează rugăciunea patriarhului Calist al Constantinopolului, rostită pentru încetarea secetei și pune în evidență bunătatea lui Dumnezeu care nu răsplătește răul cu rău, ci se milostivește de făptura sa. Textul publicat dă la iveala familiaritatea autorului cu cărțile de cult și cu slujba pas-

cală pentru că articolul debutează cu o stihire din canonul Paștilor: „Să mănecăm dis-de-diminează și în loc de mir cântare să aducem Stăpânului”, încheind cu Slava Laudelor de la înviere: „Să ne primim unul pe altul și să zicem frați și celor ce ne urăsc pe noi...”

Dar să revenim la fondul afirmației. Autorul deplânge faptul că, deși „aproape de două mii de ani ni se predică să ne iubim, noi ne sfâșiem” și că „în loc de a urma prescripțiunile unei morale aproape tot atât de vechi ca și omenirea, în loc de a urma pe Dumnezeu, omenirea necorijabilă nu-l urmează deloc: ci întemeiată pe bunătatea lui, s-așterne la pământ în nevoi mari și cerșește scăpare” (M. Eminescu, *Opere*, vol. X, Editura Academiei Republicii Socialiste România, București, 1989, p. 78). „Cum suntem vrednici a lua facerii tale de bine? Că Tu ești drept, noi nedrepti; Tu iubești, noi vrăjmășuim; Tu ești îndurător, noi neîndurați; Tu făcător de bine, noi răpitori! (...) Lesne este mănii Tale celei atotputernice ca într-o clipeală să ne piarză pe noi și, cât este despre gândul și viața noastră, cu dreptul este nouă să ne dăm pierzării, prea drepte judecătoriile! Dar... îndurării cei nebiruite și bunătății cei negrăite nu este acest lucru *cu totul vrednic*, prea iubitorule de oameni stăpâne!” Redactorul ziarului recunoaște la finalul citării sale: „Rar ni s-a întâmplat să vedem șiruri scrise cu atâta cunoștință de caracterul omenească: Tu ești bun, recunoaștem că noi suntem răii-răilor, dar baga de seamă că nu-i vrednic de tine să-ți răsplătești asupra noastră pentru că ai sta în contradicție cu calitățile tale de atotbun, îndelung răbdător, lesne iertător”.

Dacă moartea are ultimul cuvânt, viața este lipsită de sens

„Menirea vieții tale e să te cauți pe tine însuși. Adevărul este stăpânul nostru, nu noi stăpânii adevărului. Sucul învietor al gândirii este patima. Este vorba numai ca aceasta patimă să aibă un obiect nobil și desigur că cel mai nobil este adevărul. Adevărul este în inimă, creierul nu este decât lacheul inimii”, exprimă crezul unui neobosit călător prin scurta viață în aflarea sensului existenței:

„Au e sens în lume?
Tu chip zâmbitor
Trăit-ai anume
ca astfel să mori?
De e sens într-asta,
e-ntors și ateu,
Pe palida-ți frunte
nu-i scris Dumnezeu”
(*Mortua est*, 1871, 1 martie).

Ce vrea să spună de fapt poetul în aceste versuri? Zoe Bușulenga observă într-un comentariu al său că condiționalul *dacă*, în poezie prezent prin *de e* precede definirea sensului de *întors* și ateu. Așadar, doar dacă moartea ar fi țelul singur al vieții, atunci viața ar primi aceste atribute. Ultimul vers exprimă conștiința că omului nu-i sunt proprii atributele divine. De altfel, tot Mihai Eminescu nota: „Idea dumnezeirii s-a născut din negație, din ceea ce nu este spiritul nostru - atotștiutor; din ceea ce nu este brațul nostru - atotputernic; din ceea ce nu este viața noastră - infinită; din aceea ce nu este sufletul nostru - ubiguu”. Avem aici trasată în linii fine diferența între cele două condiții, cea divină, absolută și cea umană, mărginită. Dar pasajul de mai sus poate fi interpretat și în cheie apofatică, a cunoașterii lui Dumnezeu prin negația tuturor limitărilor omenești.

„Omul este oarecum nașterea eternă”

Cu toate acestea, Mihai Eminescu are convingerea că între om și Dumnezeu există afinități care fac posibilă comunicarea între cei doi. „Dumnezeu. El are predicabilile câtor trele categorii ale gândirii noastre. El este pretutindeni - are spațiul: el e etern - are timpul; El este atotputernic - dispune de întreaga energie a Universului. Omul este după asemănarea Lui: Omul reflectă în mintea lui - *în ortiim* - căteștrele calitățile Lui”.

În studiul său antropologic, Mihai Eminescu consideră că omul nu rămâne niciodată la același nivel, ci în firea lui există dorința unui progres, a unei lupte spre desăvârșire, prin care se încearcă autodepășirea: „Omul conține în el o contradicțiune adâncă. Fiecare om are în sine ceea ce numim noi o *destinațiune internă*. Facultatea, puterea, voința chiar de a dezvolta mereu, de-a produce prin sine însuși o viață nouă. Nu e nici un om mulțămît de-a rămânea etern pe același punct - omul e oarecum *nașterea eternă*. Această devenire eternă află în om o putere numai mărginită. Din această contradicțiune a puterii mărginite și-a destinațiunii nemărginite rezultă ceea ce numim *viața omenească*. Viața este lupta prin care omul traduce destinațiunea sa, intențiunile sale în lumea naturii. Această viață întrucât are de obiect realizarea scopurilor personalității în obiectele naturii se numește lucru. Întreaga viață omenească este o viață a lucrului” (*Fragmentarium*, p. 153). Împotriva celor ce se declarau liber-cugetători, Mihai Eminescu a dat o replică în „Timpul” din 2 februarie anul 1879: „...a vorbi despre o religie a liberei-cugetări este ceea ce se numește în logică o *contradictio in adjecto*, este ca și când ai

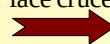
zice «oțel de lemn»”.

Mihai Eminescu a fost în genialitatea sa un om de o modestie greu de întâlnit în lumea contemporană. Conștient de darurile cu care fusese înzestrat, atrăgea totuși atenția tuturor ca „nimănui să nu-i abată prin minte c-ar fi un geniu. Pământul nostru este mai sărac în genii decât Universul în stele fixe. Homer și Shakespeare, Rafael, geniile în arte se nasc o dată la 3, 4 mii de ani, Newton și Galilei, Kant și geniile în știință, o dată la o mie de ani, încât nu știu zău dacă de la Adam până la Papa Leo IX au existat de toți o duzină. Încolo, suntem cu toți niște bieți mizerabili cărora acești regi ai cugetării ne dau de lucru pentru generații înaintea” (*Fragmentarium*, p. 178).

Câteva cuvinte despre „naționalismul” lui Mihai Eminescu

Multă lume și-a creat impresia falsă că Mihai Eminescu ar fi un naționalist disperat, care detesta existența celorlalte popoare, dar ceea ce apără el în fapt sunt tradiția neamului, limba curată, românească și credința creștină: „naționalismul este un semn rău la un popor. Nimeni nu ține la existența sa decât acela ce are să o piardă în curând și aceasta se simte instinctiv. Nicăieri nu se manifestă voință de viață mai tare decât acolo unde viața este periclitată sau prin boală internă sau prin pericol extern” (*Fragmentarium*, p. 129). Cosmopolitismului, la modă spre sfârșitul secolului al XIX-lea, veacul constituirii națiunilor moderne, cosmopolitism pe care Mihai Eminescu îl învinuia că ar fi introdus în estul Europei „formele costisitoare de cultură ale Apusului”, îi opunea cultura națională în adevăratul înțeles al cuvântului.

Într-un articol, publicat în ziarul „Timpul” la 22 ianuarie anul 1880, autorul mărturisea cu nedisimulată amărăciune: „În loc de-a merge la biserică, mergem la Caffé-chantant, unde ne-ntâlnim cu omenirea din toate unghiurile pământului, scursă la noi ca prin minune. Ba pentru că limba noastră cam veche, cu sintaxa ei frumoasă, dar grea, cu multele ei locuțiuni, îi cam jena pe prietenii noștri, am dat-o de o parte și am primit o ciripitură de limbă păsărească cu sintaxa cosmopolită pe care cineva, dacă știe nițică franțuzească, o învață într-o săptămână de zile. Bietul Varlaam, mitropolitul Moldovei și al Sucevei, care în înțelegere cu Domnii de arunci și c-un sinod general al bisericii noastre au întemeiat acea admirabilă unitate care-a făcut ca limba noastră să fie aceeași în palat, în colibă și-n toată românia, și-ar face cruce

creștinul auzind o păsărească pe care poporul, vorbitorul de căpetenie și pâstrul limbei, n-o mai înțelege”.

Legătura dintre Biserica Ortodoxă și neamul românesc Mihai Eminescu o considera a fi fundamentală pentru dăinuirea în istorie a poporului din care și el făcea parte. Rolul pe care Biserica l-a avut în dezvoltarea culturii și identității naționale este incontestabil și aceasta pentru că „Biserica răsăriteană e de optsprezece sute de ani păstrătoarea elementului latin de lângă Dunăre. Ea a stabilit și unificat limba noastră într-un mod atât de admirabil, încât suntem singurul popor fără dialecte propriu-zise: ea ne-a ferit de înghițirea prin poloni, unguri, tătari și turci, ea este încă astăzi singura armă de apărare și singurul sprijin al milioanei de români cari trăiesc dincolo de hotarele noastre. Cine-o combate pe ea și ritualele ei poate fi cosmopolit, socialist, nihilist, republican universal și orice i-o veni în minte, dar numai *român* nu e” (M. Eminescu, *Opere*, voi. X, Editura Academiei Republicii Socialiste România, București, 1989, p. 187).

„Moralitatea este pentru suflete identică cu sănătatea pentru trup!” Pasiunea națională și socială a scriitorului venea din dorința de a vedea pe români ieșiți din starea nenorocită în care se aflau: „Populația rurală în marea ei majoritate, mai ales cea depărtată de târguri, n-are drept hrană zilnică decât mămăligă cu oțet și cu zarzavaturi, drept băutură spirt amestecat cu apă, trăind sub un regim alimentar așa de mizerabil, țăranul a ajuns la un grad de anemie și slăbiciune morală destul de înfricoșătoare. Chipul unui țăran român, om de țară, trăit în aer liber, seamănă cu al uvrierului stors de puteri din umbra fabricilor. Cine a umblat prin satele noastre, mai ales prin cele de câmp și de baltă, a putut constata că de-abia din trei în trei case se găsește câte o familie care să aibă un copil, mult doi, și aceia slabi, galbeni, lihniiți și chinuți de friguri permanente”.

Educația poporului constituia în gândirea eminesciană un pilon de sprijin pentru societatea românească. Instrucția publică are în vedere și integritatea morală a cetățenilor pentru că „moralitatea e pentru suflete identică cu sănătatea pentru trup. Un popor imoral este fizic nesănătos sau degenerat”. Față de calamitățile fizice cu care se confruntă adeseori țara întreagă, dar care se răsfrâng mai cu seamă asupra celor săraci, pericolele pe care le reprezintă oamenii corupți, vicleni, superficiali sunt mult mai mari și descurajatoare pentru contribuabilul român: „Între caracter și inteligență n-ar trebui să existe alegere. Inteligențe se găsesc foarte adesea,

caractere, foarte arare. Ceea ce trebuie încurajat într-o societate omenească sunt oamenii de caracter. Energia centrului lor de gravitate și dreapta ascensiune a liniei lor de mișcare trebuie descărcată de greutatea prea mari. Precum Arhimede cerea un punct fix, pentru a ridica cu pârgă lumea din țătâni, astfel caracterele tari și determinate sunt (ilizibil) împrejurul căreia se-nvârt lucrurile lumii. Este drept că ele adeseori sunt rezultatul mișcării sociale”.

Schimbând acum, registrul discuției noastre, mă întreb și vă întreb: Cum mai este receptat, tratat și abordat astăzi Mihai Eminescu? Așa cum spunea într-un interviu criticul literar Felix Nicolau, Mihai Eminescu este respectat și amintit doar de zilele nașterii și morții sale, dar mai rău decât atât este faptul că în ultimii ani s-a pus accentul pe omul Mihai Eminescu mai mult decât pe opera sa. Ce mai știe generația de azi despre cel numit șablonard „poetul nepereche al literaturii române” și „poetul național al românilor”? Citeam recent niște păreri ale unor tineri prin unele spații virtuale de dezbatere - deloc de neluat în seamă - potrivit cărora Mihai Eminescu ar fi mult mai prețuit ca scriitor dacă nu li s-ar băga „pe gâtul elevilor” prin programa școlară. Dacă ar fi să luăm de bun faptul că tot ceea ce este obligatoriu este automat și rău, probabil ar trebui să trecem tot ce este de învățat în școală la capitolul „facultative”, că doar la ce bun atâta efort! Nu păreriile acestea sunt motiv de îngrijorare, ci rolul dascălilor. Cât de fără vocație trebuie să fie niște profesori de limba și literatura română pentru ca Mihai Eminescu să le devină indezirabil și nesuferit elevilor? Când astfel de profesori nu au știința de a

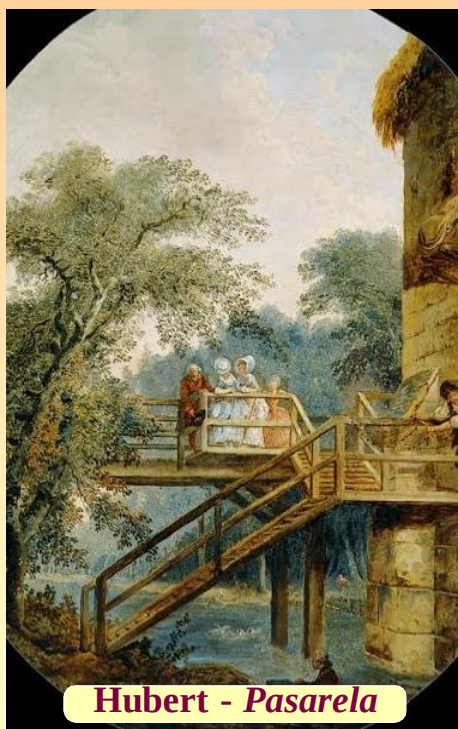
provoca dragostea de lectură la cei tineri, chiar în condițiile ispitind la a nu citi din lumea de azi, ar fi de preferat ca din mâinile lor să iasă niște elevi care să vorbească și să scrie corect în limba română. Dar știu că nu e chiar așa. De aceea, trecând peste orice vină de o parte ori de alta a catedrei, este important ca Eminescu să fie citit, pentru că are meritul mai presus de orice de a fi turnat în cele mai frumoase forme limba noastră.

Prin urmare, altfel, s-ar cădea să ne amințim de Mihai Eminescu, nu doar într-un mod și într-un cadru festiv, de ziua lui, ci recitându-i o poezie pentru a ne da seama de ce este un geniu. Iar dacă, de bine, de rău, opera sa poetică încă este cunoscută, în schimb, articolele de ziar îi sunt știute mai mult de specialiști, de criticii literari și de o mână de oameni pasionați. Interesant ar fi să mai facem un salt: de la cunoașterea doar a „Luceafărului” și a „Scrisorii III” la articolele lui de presă. Poate ne va fi mai greu să facem acest lucru, publicistica sa fiind strânsă în volume uriașe pe care nu le are oricine în casă, dar cu siguranță le-am găsi în orice bibliotecă, iar efortul ne-ar fi răsplătit de însăși lectura textului.

Prezentându-și ideile polemic, ca expresie a unui spirit dinamic, Mihai Eminescu arată o cuprinzătoare privire de ansamblu asupra lumii, fiind mereu preocupat de evoluția societății moderne românești. Printre tezele fundamentale ale gândirii eminesciene cu privire la națiunea română, exprimate în articole de ziar, se află chestiunea unirii, situația păturilor sociale în procesul de trecere la o societate modernă, dar și evoluția noastră istorică privită în raport cu așezarea străinilor în teritoriile românești. Mihai Eminescu a iubit România și, ca orice romantic, totdeauna trecutul i-a părut mai frumos, mai plin de oameni mari, de figuri aureolate de vitejie și eroism. De aceea, vorbind despre poporul român se vede în textele lui totdeauna o undă de durere când se raportează la prezent și o înflăcărare când își amintește de marii bărbați ai istoriei noastre: Mircea cel Bătrân, Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul.

Uimit de vastitatea unei minți atât de scriitoare, Nicolae Iorga scria în anul 1934: „Mihai Eminescu stăpânea cu desăvârșire cunoștința trecutului românesc și era perfect inițiat în istoria universală, nimeni din generația lui n-a avut în acest grad instinctul adevăratului înțeles al istoriei, la nimeni până la el nu s-a prefăcut într-un element permanent și determinant al întregii lui judecăți”.

Trecând acum, într-un alt registru al dez-baterii noastre, vom susține și remarcă că „în cultura lumii, locuim eminescian”, spunea profesorul de limba română Costel

Hubert - Pasarela

Zăgan, iar poetul Mihai Robea ne atenționează că „vom exista atâta timp cât îl vom apăra pe Mihai Eminescu”, subliniind esențial necesitatea raportării noastre identitare și la dimensiunea Eminescu. În această dimensiune este cuprinsă și relația marelui poet cu Ortodoxia, cu Biserica, contestându-i-se nejust sau, dimpotrivă, exagerându-i-se deseori legătura, preocuparea pentru religie, pentru credința ortodoxă. Dincolo de toate aceste opinii, până la urmă firești când discutăm de un geniu, strălucește imperial adevărul: Mihai Eminescu și familia lui au trăit credința ortodoxă.

Numai zelul sincer și iscoditor al unor cercetători responsabili au scos la lumină, după lungi și multe decenii de ignorare sau interesate omiteri, adevăruri nespuse despre poetul nepereche, scos programatic din conștiința multor generații de români. Lor trebuie să le mulțumim pentru faptul că astăzi putem afirma, cu probe, că familia Eminescu a avut dintotdeauna o profundă credință ortodoxă și o strânsă legătură cu Biserica neamului, poetul însuși reflectându-le cu scânteierea geniului în multe din creațiile sale.

Despre unchii și mătușile din mănăstire ale lui Minai Eminescu

Aflăm așadar din studiile unor eminescologi, precum profesorii Nae Georgescu sau Theodor Codreanu, ca să-i pomenim acum doar pe cei din ale căror cercetări am extras informațiile ce urmează, că, de pildă, din familia poetului Eminescu au ales drumul slujirii lui Dumnezeu mai mulți membri. Astfel, doi frați și trei surori ale mamei poetului, Raluca Eminovici, au intrat în călugărie. Este vorba despre Calinic și Jachift, ultimul fiind chiar stareț, și de Fevronia, Olimpiada și Sofia, toate călugărițe la Mănăstirea Agafton, iar o altă soră a mamei lui Mihai Eminescu, Safta, avea o fiică, Xenia, care s-a călugărit și ea tot la Agafton. De altfel, Mihai Eminescu, în copilărie, cum arată profesorul Nae Georgescu, mergea foarte des la Mănăstirea Agafton, unde rămânea cu săptămânile, participa la viața de obște, asculta povești, cântece și întâmplări povestite de călugărițe, iar mătușa Fevronia 1-a ajutat chiar să descifreze alfabetul chirilic și i-a înlesnit accesul la cărțile și manuscrisele din mănăstire. La rândul-i, maica Olimpiada Jurașcu, stareța de mai târziu a mănăstirii, l-a urmărit aproape toată viața pe poet, interesându-se la un moment dat de cumpărarea unei case în Botoșani pentru Mi-

hai și sora sa Harietta, care îi îngrijea sănătatea.

Despre spovedirea și împărtășirea de la Mănăstirea Neamț

Tot cercetătorul Nae Georgescu vorbește într-unul din studiile sale despre un episod mai puțin cunoscut de lume din viața lui Eminescu, care la rândul lui atestă trăirea în comuniune creștină a poetului și primirea Sfințelor Taine. Este vorba de anul 1886, când Eminescu se afla la Mănăstirea Neamț, de Sfinții Mihail și Gavriil, unde a cerut să fie spovedit și împărtășit de preot. Consemnarea preotului referitoare la acest moment a fost făcută cunoscută de către profesorul Paul Miron și citată de Nae Georgescu. Iată ce scria la vremea respectivă preotul: „Pe ziua de Sfinții Voievozi în anul 1886 m-au chemat la M-reă Neamțu, la bolniță, și l-am spovedit și l-am împărtășit pe poetul M. Eminescu. Și au fost acolo Ion Gheorghiță, din Crăcăoani, care acum este primar. Iar Mihai Eminescu era limpede la minte, numai tare posac și trist. Și mi-au sărutat mâna și mi-au spus: Părinte, Să mă îngropați la țărmurile mării și să fie într-o mănăstire de maici, și să ascult în fiecare seară ca la Agafton cum cântă Lumină lină. Iar a doua zi...” Aici textul se întrerupe pentru că pagina următoare a cărții de rugăciuni pe care își făcuse însemnarea preotul s-a pierdut. Au rămas vii în schimb ecourile vibrante ale trăirilor din mănăstire ale poetului în sonetul „Răsai asupra mea”, de pe la anul 1879, din zona manuscris a cunoscutei „Rugăciuni”, cum spune Nae Georgescu: „Răsai asupra mea, lumină lină,/ Ca în visul meu ceresc d-odinioară...”

Poetul a gândit serios și sincer să se călugărească

Un alt aspect mai puțin cunoscut de către publicul larg se referă la faptul că la un moment dat Eminescu pare a fi dorit sincer să se călugărească. Despre acest lucru a vorbit cercetătorul Theodor Codreanu în volumul „Eminescu și mistica nebuniei”. Această alternativă a mărturisit-o poetul în perioada epuizantă de la „Timpul”, în luna iunie anul 1883, când era „stricat cu toată lumea”, iar Titu Maiorescu și Simion cloceau o viitoare internare „salvatoare” a lui Mihai Eminescu. Iată ce nota criticul referitor la intenția poetului: „Foarte excitat, sentiment al personalității exagerat (să învețe albaneza!), vrea să se călugărească, dar să rămână la București”. De ce dorea el o călugărire la București? Ne explică profesorul Codreanu: pentru că dorea avantajul „păstrării contactului cu marele

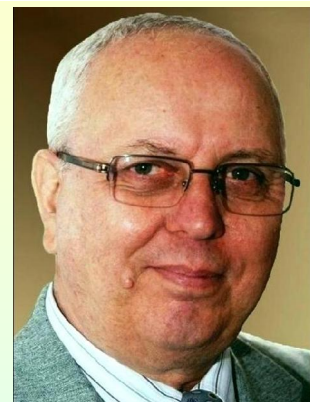
centru cultural al țării”.

De altfel, gândul călugăririi 1-a mărturisit și lui Zamfir C. Arbore, un confrate de la „Românul”, în anul 1882, când Titu Maiorescu nu-i descoperise încă semne de „alienat”. „Știi ce, dragul meu, hai să demisionăm, tu de la «Românul», eu de la «Timpul», și hai să ne călugărim, căci nu suntem făcuți să trăim între lupi. La mănăstire, în chiliile solitare, să scriem letopisește în cari să înșirăm tot ce îndură nenorocitul neam românesc, pentru ca să se știe cât amar a suferit românul, cât a trăit pe acest pământ”, îi spunea poetul. În anul 1884, repetă gândul salvării prin călugărire, ecoul lui răzbătând într-o scrisoare a lui Petre Missir către Titu Maiorescu, pus însă pe seama nebuniei și luat drept glumă. Că nu putea fi vorba doar de o simplă glumă sau de un semn al alienării, o dovedesc eroii săi din „Sărmanul Dionis”, „Cezara”, „Povestea magului călător în stele”, aflați în ipostaza cea mai grăitoare, aceea a călugărului, cum susține profesorul Codreanu. **Tatăl poetului, fiu de dascăl, cu biserică lângă casă.**

Încheiem această succintă prezentare și abordare, citându-l 1 și pe Corneliu Botez, cel care a avut inițiativa omagierii lui Mihai Eminescu, pentru prima dată de la moartea sa, la Galați. Iată ce scria acesta despre tatăl lui Eminescu, Gheorghe Eminovici, în lucrarea sa, „Omagiu lui Eminescu”, scrisă la 20 de ani de la moartea gânditorului, în anul 1909: „...obișnuia să-și invite rudele și prietenii la Ipotești, unde-i primea și ospăta bine, mai ales la sărbători mari, cum este la Paști ori la Sfântul Gheorghe, când își sărbătorea ziua numelui. Îi ducea la biserică, unde asculta slujba cu multă evlavie, căci atât dânsul cât și mama poetului erau religioși, nu lipseau duminica și în zi de sărbătoare de la biserică și se supuneau obiceiurilor religioase în mod strict”. Iar Nae Georgescu amintește și el că „tatăl poetului avea bisericuță lângă casă” și chiar „că era fiu de dascăl de biserică. Iar tatăl său, Vasile Eminovici, bunicul patern al poetului, a plecat din Blaj și s-a stabilit în Bucovina, la Călinești, prin anul 1802, unde a ridicat o casuță și, alături, o biserică din lemn la care a slujit. În București, Gheorghe Eminovici trăgea la o adresă din Strada Biserica Enei nr. 1, unde și Mihai Eminescu a locuit un timp”. Iată așadar adevărul despre modul în care familia Eminescu, poetul însuși, a trăit relația cu Ortodoxia, sincer și evlavios, cu speranță și respect, întocmai unor buni creștini. Și ca să nu mai fie nici un dubiu, acest lucru îl mărturisește însuși Mihai Eminescu, atunci când spune: „Istoria omenirii este desfășurarea cugetării lui Dumnezeu. Nu se mișcă un fir de păr din capul nostru țară știrea lui Dumnezeu”...

Iulian CHIUU

ORFEU - măreția învinsului

Fiul regelui trac Oeagrus/Oiagros (Apollo) și al muzei Calliope (gr. voce frumoasă), frate cu Linus, Orfeu își moștenește mama (fiica lui Zeus și a Mnemosynei), reprezentată în picturi cu lira în mână, el fiind reținut de memoria mitică drept un cântăreț cu har zeiesc, devenit simbol al iubirii nefericite, motiv larg răspândit în culturile populare, dar și în creația cultă. Mitul lui Orfeu a dus la cultul orfic dezvoltat pe o arie largă în Tracia, Grecia, la fenicieni, frigieni și la alte popoare europene și asiatice, uneori făcându-se confuzii între misterele dionisiace și riturile orfice. Acestea din urmă, din câte se știe, se derulau de regulă în ținuturile întunecate ale morții, de unde alte confuzii cu cultul Demetrei, și erau predilect rituri esoterice, încă un temei pentru aceste confuzii. Ele nu au putut fi elucidate nici de contribuțiile unor cercetări ca acelea semnate de Ernst Maass (*Orpheus*, 1895), Karl Kerényi (*Die orphische Kosmogonie und der Ursprung der Orphic*, în: *Eranos*, 1949), L. Moulinier (*Orphée et l'orphisme à l'époque classique*, 1955), M. Eliade (*Nașteri mistice*, 1995), Martin Litchfield West (*Orphic Poems*, 1983), Philippe Borgeaud (*Orphisme et Orphée, en l'honneur de Jean Rudhardt*, 1981) etc. Dar iată, pe scurt, fundamentul mitic:

Căsătorit cu frumoasa nimfă Eurydice, Orfeu nu se poate bucura de iubirea sa suficient pentru că, într-o dimineață de primăvară, aceasta, în timp ce se afla cu alte nimfe într-o frumoasă poiană culegând flori, a călcat pe un șarpe care a mușcat-o și iubita lui soție a murit pe loc. Orfeu, desnădăjduit, o plânse îndelung și odată cu el toată firea care îi asculta lamentația. În cele din urmă hotărî, rupt de durere, să meargă după ea în lumea umbrelor ca să o ceară înapoi de la neînduplecatul Hades. Drumul e lung și plin de întâmplări ostile, pe care Orfeu le depășește doar cu farmecul cântecului lirei sale. Numai astfel Charon îl trece Stixul și tot așa se apropie și de tronul lui Hades, cântând din lira sa de aur cântece care o înduioșară și pe Persephone, Tantal se opri și el din plângerea la care îl supuneau chinurile, Sisif se opri și se așeză pe stânca lui

să asculte cântecul, Eriniile și înfricoșătoarea Hecate își ștergeau pe furie lacrimile, iar Hades, mișcat și el, îngădui ca frumoasa Eurydice să revină printre cei vii îngândurat și de ceea ce îi spusese Orfeu: - ...Am venit să te rog să-mi dai înapoi pe Eurydice, soția mea, s-o duc pe pământ. Redă-i, te rog, viața, că vezi cât de mult sufăr fără ea! Gândește-te, stăpâne, că de ți-ar lua cineva pe soția ta Persephone, ai suferi și tu, de bună seamă. Nu ți-o cer pentru totdeauna pe Eurydice. Ea va veni iarăși în împărăția ta. Viața noastră e scurtă, mărite Hades, îndură-te și fă ca soția mea Eurydice să soarbă iarăși din bucuriile vieții, căci a coborât atât de tânără în împărăția ta!¹ Hades se îndură și îl trimise pe Hermes să aducă umbra iubitei lui Orfeu. Când acesta o aduse, el o privi și vruse să o îmbrățișeze, dar Hermes îl întâmpină: - Orfeu, oare tu nu vezi că nu-i decât o umbră? Să ne grăbim, căci avem de străbătut un drum greu!² Orfeu se leagă totuși în fața lui Hades să nu privească înapoi spre umbra iubitei sale soții decât după ce se va întrupa în lumea celor vii. După trecerea Stixului înapoi, cărarea urcă spre lumina lumii vii și pe Orfeu îl cuprinde îngrijorarea, dacă cumva iubita lui nu va fi putut să urce drumul greu și se va fi pierdut. Neputându-și stăpâni această temere, Orfeu se uită și văzu că Eurydice era în spatele lui, dar, când vruse să o prindă de mână, aceasta se îndepărtă din nou spre lumea umbrelor din Hades. În zadar se căi el, că nimic nu mai era de făcut. Totuși, cuteză să coboare din nou până la malul Stixului, dar Charon rămase neînduplecat, cu toate că Orfeu stătu și plânse pe mal șapte zile, timp în care se rugă zeilor, ba a și cântat pe seama lor, după care se întoarse cu inima frântă în Tracia unde cântecul lui încetă pentru patru ani. Fără să fi gândit să se căsătorească din nou, după un lung doliu cânta la început de primăvară cu lira lui fermecată așa încât pomii înverzira și natura toată se trezi. Tot atunci se îndreptau spre el petrecărețele femei bachante care îl uciseră cu pietre ca pe un dușman al femeilor. Lira lui și capul îi plutiră pe râul

Hebros³, până lângă Lesbos⁴, eterna insulă a cântecelor lirice, apoi lira lui de aur fuse aruncată de zei pe cer și apără constelația care îi poartă numele.

Elementele fundamentale ale simbolului orfic sunt așadar în condițiile unei iubiri pasionale, (1) moartea nedreaptă a nimfei, (2) durerea lui Orfeu transferată în cântecul lirei, (3) înduplecarea lui Hades, (4) eșecul salvării și (5) uciderea lui Orfeu. Exegeții mitului și ai orfismului au considerat cum se cuvine iubirea nețărnută a tânărului rege trac, aureolată de dramă și de înduplecarea în chip excepțional a lui Hades prin suspendarea temporară a morții ca dat individual, nu ca lege a ființei: Nu ți-o cer pentru totdeauna pe Eurydice. Ea va veni iarăși în împărăția ta. Viața noastră e scurtă, mărite Hades. Îndură-te și fă ca soția mea Eurydice să soarbă iarăși din bucuriile vieții, căci a coborât atât de tânără în împărăția ta!

Cântecul lirei de aur și harul lui Orfeu sunt doar instrumente desăvârșite ale persuasiunii de acompaniament, fiindcă doar iubirea nețărnută mișcă inimile până și în lumea umbrelor. Acolo suspină și Eriniile și Hecate la cântecul lui Orfeu; feminitatea, așadar, are sensibilitățile ei până și în Hades. Nici stăpânul umbrelor nu este, în definitiv, un monstru nesimțitor, ci numai un zeu încremenit în sine, cu o crispă a zelului sub care a adormit doar și nu a murit simțirea: -Gândește-te, stăpâne, că de ți-ar lua cineva pe soția ta Persephone, ai suferi și tu, de bună seamă. Așadar, nu fericirea înduioșează, ci suferința. Până la Orfeu, Hades nu a avut niciodată prilejul să se gândească la ea numai pentru că, pur și simplu, statutul lui nu ar putea cunoaște suferința, ci cel mult înfruntarea. Ori în spațiul acesta al umbrelor, înconjurat de Stixul peste care nu se poate trece decât o dată, Hades nu are de ce să se teamă. Se poate pune întrebarea: Persephone era iubirea lui Hades, sau doar o victimă a lui? Legenda spune că Hades nu ar fi putut s-o ia în căsătorie pe fiica Demetrei și atunci Zeus mijlocise legătura ținând în taină răpirea Persephonei de către Hades. Protestul Deme-

trei a fost devastator; timp de nouă zile, cât nu a mai stat în Olimp, vegetația s-a uscat și lumea a avut de suferit imens. Atunci Zeus s-a arătat gata să revoce căsătoria, dar acest lucru era deja imposibil pentru că Persephone mănase în lumea umbrelor un sămure de rodie, ceea ce consfințea legătura substanțială cu lumea lui Hades. Cum doar o soluție de compromis mai salvează situația, se decide ca Persephone să vină la Demetra două treimi de an, cât prin urmare vegetația e verde, și pleacă cealaltă treime la Hades, timp în care vegetația se stinge. La acest nivel superior se fac conexiuni metafizice care stau la temelia arhetipului prin eroul ce contestă, protestează sau suspendă ceea ce pare imuabil și impune subordonarea necondiționată. Transferul într-un personaj a contestării, a protestului și a suspendării - simultan sau consecutiv - constituie sursa și condiția majoră a simbolului, despre care vorbește și Gilbert Durand⁵ precizându-i totodată și cele trei condiții *sine qua non*: pregnanța, universalitatea și permanența. Simplitatea faptelor deschide în profunzime semnificația: de la drama personală la cauza universală! Așadar, ne aflăm într-o ontologie a golului ori a prejudiciului, în care se conturează prin suspendarea legii universale însuși arhetipul suspendării și, după modelul spiritualității grecești, se ajunge la simbolul cultural, prin natura lui lipsit de variante și asimilat universalității prin cauză și modalitate. Euridice este factorul pasiv care rămâne cauză minoră, ori simbolul nu se constituie esențialmente pe mobilul iubirii de cuplu, ci pe iubirea în sine, generică și transumanizată: nu o problemă a

unui om, cum ar fi spus S. Doubrovsky, ci a umanității. Drama lui Orfeu este în cele din urmă derulată în două planuri: cel emoțional, cu intensiunea și extensiunea compasiunii ca subscriere, și cel al ideii, ca sinteză de circumscriere și, totodată, ca produs al înscrierii în contestare. Ne-am amăgi să credem într-o bucurie a suspendării: Orfeu o dorește, o câștigase ca încuviințare, dar încuviințarea excede ființei. De data aceasta, iubirea care mișcase inerțiile trece spre voluptate și se stinge în dezamăgire pentru că scapă controlului rațiunii. Orfeu încalcă interdicția nu din culpă, ci din neputință și asta doar când uită de ea prin orbirea voluptății. Extensiunea se estompează în intensiune. Aici este temeiul simbolului. Refuzul bărbătesc al unei alte iubiri afirmă iubirea devotată dar nu umbrește măreția înfrângerii. Și asta nu fiindcă Penelopa a adjudecat pentru sexul femeiesc simbolul fidelității, ca noblețe, ci pentru că angajarea lui Orfeu se face în virtutea principiului masculin, ca contiguitate al aceleiași noblețe. Penelopa învinge într-o cauză în care, ca victimă, nu ar mai fi însemnat nimic, pe când Orfeu se aureolează ca simbol doar înfrânt într-o cauză în care, dacă ar fi învins, ar fi rămas un banal erou de basm.

¹ Replica este preluată după N. A. Kun, *Legende și miturile Greciei antice*

² idem

³ probabil Marița, de la bulgari

⁴ insula Mytilene, din Marea Egee

⁵ Durand, G.; *Figures mythiques et visages de l'oeuvre. De la mythocritique a la mathanalyse*, Paris, 1992. A se vedea și versiunea română, Ed. Nemira, Buc., 1997

Nicolae MĂTCAȘ

Ah, ploaia aceea...

Și doar te văzusem de-o mie și una de ori!...
Nimic osebit.

Erai, ca și mine, un X, o-ntrebare.

Aveai, ca și mine, două mâini, două picioare,
doi ochi, doi obraji, două sprâncene...

Eram un fel de substantive epicene.

Ne apucasem, ca de-un colac de salvare,
De aceleași firicele cărunte din barba
părintelui Mălaimare, când ne ridicase,
în numele Tatălui și-al Fiului

și-al Sfântului Duh,
din apa cristelniței,

ghemotoace cuvântătoare.

Am gădilat, ca doi îngeri, sfârcurile-
aceleiași doici. Doamna educatoare
ne dichisese-n aceleași bonete și salopete
(Ce mai!); veritabilă clasă muncitoare.

În clasa întâi, e-hei, zburdam pe aceeași
pajiște cu mieii chirilici cei rotofei.

Peste ani, la anatomie sau filozofie,
ne adorase aceeași culoare: cea stacojie,
pe când confundam, infanțili, - ne păștea
ghinionul - hormonii cu mormonii,
testosteronul cu progesteronul,
gonadele cu monadele, zigotul cu bigotul.
Orele-acelea-ți fixau indiscret rechizitoriul:
boiul și foiul, numele tău desuet

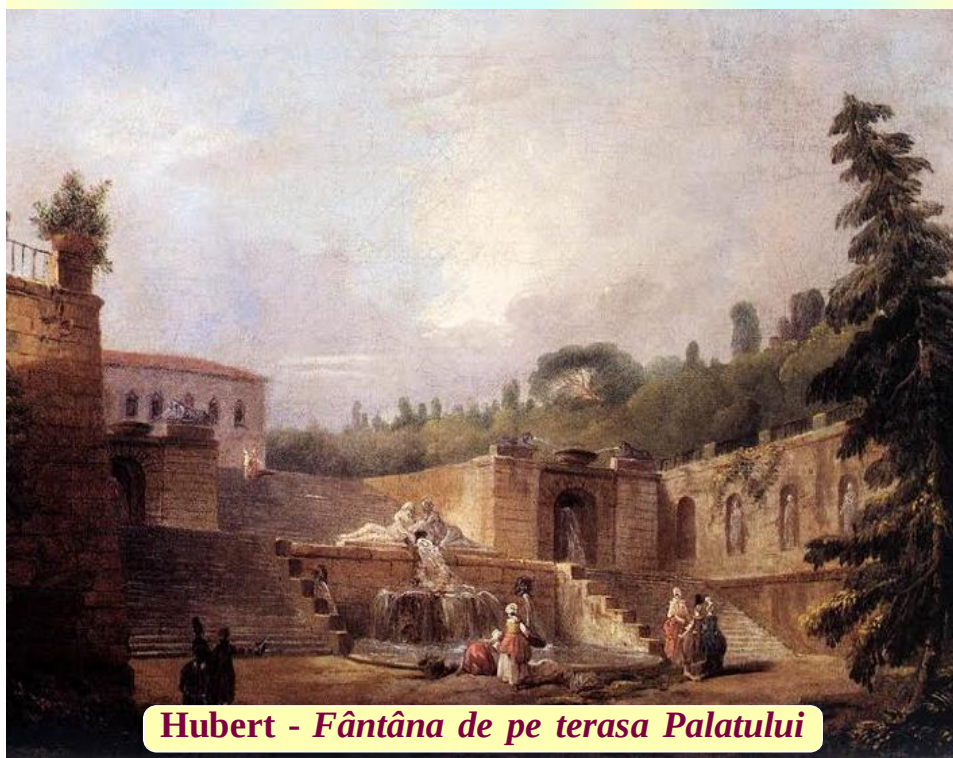
și, poate, mersul tău ceva mai cochet.

În rest - Nota bene - Entități epicene.

Până când, într-o zi, o ploaie de vară
torențială puse punctul pe „I”: cu bluza
intrată în corp, păreai o statuie de marmură
brună, săpată din roca vulcanică-a
Pindului de fanteziile-albastre-ale timpului,
iar rotunjimile formelor tale -
de dalta maiastră-a lui Pygmalion.

Ploaia aceea păgână, ce-a smuls de pe tine
tot vâlul de ceață, dezvăluitu-mi-a taina
nebănuitor formelor. Ca trăsnetu-n mijlocul
zilei cu soare fusesse fiorul ce mă cuprinsese
când sesizasem că nu epicene -
eterogene ființe eram.

Ah, ploaia aceea carnală de vară
ce mi te făcu dintr-odată fecioară!...

Hubert - Fântâna de pe terasa Palatului

Virgil CIUCĂ
(SUA)

Versuri

Scrisoare lui Eminescu

Tu ai plecat, frate mai mare,
Geniu, ca să colinzi pustiu,
Dar pe un țărm la Marea Mare,
Noi toți îți vom veghea sicriul

Ne-ai spus ades că prin unire
Strânși laolaltă, răul, ramul,
Vom triumfa spre reîntregire
În lupte dure cu muscalul.

Pribeag ai colindat Carpații
Să-ți onorezi țara străbună
Și ți-ai unit cu vorba frații,
Iar ei uniți vor să rămână!

Cu suflet și devoțiune,
Mereu călăuzit de-o zână,
Tu ai trezit o națiune,
Și trează vrea ea să rămână!

Știm, „de la Nistru pân' la Tisa”,
Care-s străvechile hotare,
Când „tot românul plânsu-mi-s-a”
Tu ne-ai impus între popoare.

Chiar de-ai plecat, frate mai mare,
Geniu, ca să cunoști pământul,
Noi strânși uniți între hotare
Pe veci îți apărăm cuvântul!

Să ne amintim de Eminescu

În secolul de lupte răvășit
Din traci s-a înălțat către zenit
Luceafărul poporului român
Ținuturilor dacice stăpân.

Plecarea lui în lumi necunoscute

A-ndurerat și ființe nenăscute,
Dar ne-a ținut uniți legați de glie
Să ne jertfim, să nu fim colonie.

Chemat de Zeu să lumineze-n haos
El n-a-ncetat pe-un drum fără repaos
Să mângâie cu raza-i de poveste
Cărările spre lumile celeste.

Poporul dac i-a-ncredințat destinul
Să-l ducă Tronului pentru Divinul
Zalmoxis, și strămoș, și Tată Sfânt
Ce s-a-nălțat la cer de sub pământ

Luceafăr blând al devenirii noastre,
Revino pe pământ din depărtate astre
Și luminează calea alor tăi
Să nu fie conduși de nătărăi

Îndreaptă-ți raza care plânsu-ți-s-a
Să unești maluri de la Bug cu Tisa!

Eminescu răstignit

Un fiu al plaiului moldav
S-a revoltat ades în scris
Și-a refuzat să fie sclav,
Lacheii zic că-i un proscris.

Cu ură culpabilizat,
Răstălmăcind al său trecut,
Ei cer să fie renegat,
Dar noi în juru-i facem scut.

Nedrept a fost crucificat
Și tot nedrept e și hulit-
Ori proletar, ori împărat-
Cu EL pe NOI ne-ați răstignit.

*

Luceafăr scânteind în lume,
Pornit să dea de apa vie,
Eminescu e un nume
Dăinuind pentru vecie.

Elena AGIU-NEACȘU

Versuri

ÎN ZEGHE, LANȚURI, CĂTUȘE...
(din jurnalul unui fost deținut politic)

Varză, gogonele, gogonele, varză,
murim pe capete aici
din viul nopții până-n noapte-n galerii
fără a avea măcar o zi de sărbătoare,
pe brânci târându-ne, pe coate,
cu noi e numai Dumnezeu
și o voință mai presus de noi
ce ne dă tăria de a face ochi
cu fiecare nouă dimineață
în zeghe, lanțuri sau cătușe...

REMEMBER

și cât ne-am risipit în astă iarnă
o primăvară nouă iată ne zâmbește
cu surle și trâmbițe s-a anunțat
APOCALIPSA
ba a plouat cu metoriți și OZN-uri
o nevăzută eclipsă ne-a eclipsat,
desigur, comme d'habitude
și totuși iată-ne la o cafea
într-un remember de acum sublim

OGLINZI

oglinzi de jur-împrejur
și chipul același mereu
în fiecare
parcă mă alungă

oare, să fiu eu cel care
pândește la cotitură
brrrr... ce vis...
deodată toate se sparg

timpanele mi-au pocnit
„Stinge, mă, televizorul!”
Fi-v-ar reclamele...”
am auzit o voce...

cin' să fi fost oare!?
căci în cameră
doar eu și oglinzile...

George POPA

BUCURIA POEZIEI

Bucuria poetului cunoaște două hipostaze: bucuria vieții, ca o șansă unică în istoria eternității și bucuria creației, ca o demiurgie a unei noi nașteri a lumii.

a. Celebrarea bucuriei de a trăi

Dacă Heraclit, Giacomo Leopardi, Georg Trakl, Bacovia au considerat viața o moarte conștientă de sine, în plan universal cei mai mulți poeți au glorificat existența. Nu însă toți la modul absolut, parte dintre ei având momente de ieșire din entuziasmul necondiționat. Ne vom opri la trei dintre aceștia, la fiecare lauda vieții poartă amprenta unui anumit model vizionar, iar poezia constituie un sacerdot care oficiază celebrarea ca pe un ritual divin.

Deși pentru om vremea potrivită are măsură scurtă, „Muritorilor le sunt date zile nemuritoare”, afirma Pindar, pentru că „există o vecie a vremii”; bucuria și slava dau în flăcări când tot ce poetul atinge cu strunele se află în armonie cu creația.

Spiritualitatea greacă a fost modelatorul liricii lui Friedrich Hölderlin. Iar pentru a vorbi despre tragismul existenței, tot la modele pereche grecești a apelat: Empedocle, în piesa cu același nume, și Oedip în vastul poem, *În albastru adorabil*. Sub semnul apolinicului, poezia holderliniană exaltă în gesturile largi ale amplexelor metrice grecești sacralitatea naturii și a vieții

În inima Alpilor, noapte clară, și ceața,

*Izvor al poemului de bucurie, acoperă
valea cea largă...*

Mai bahică încă suie dimineața

*Mai înfinită este creșterea anului și a
orelor sfinte...*

*Calme strălucesc deasupra înălțimile
argintate,*

*Deja plină de roze sus strălucește zăpada,
și mai sus încă sălășluiește deasupra
luminii curate*

*Dumnezeu preafericit încântat jocul
razelor sacre,*

*În pace locuiește singur și prealumină este
apariția chipului său”. (Întoarcerea acasă).*

„Crestele ne învață legile lor sfinte...
vreau să vă cânt graiuri ale cerului, pe toate

și să vă înțeleg... Noi suntem meniți slujbei celui Prea-Înalt pentru ca în noi Geniul divin să cânte acordul maiestuos, ordinea divină”. (Cântec la poalele Alpilor).

La Eminescu, factorul unificator cosmic este acea simțire-gândire de nuanță pur autohtonă, intraductibil semantic și fără suprapunere, sau măcar analogie psihică - *dorul*. Iar cel de al doilea factor este *armonia*, modelaj exercitat de armonia peisajului țării, spiritul mioritic de unificare a naturii în jurul omului acestor locuri văzut ca un mire care înfrățește viața cu moartea. Armonia vine de la spiritul orfic, născut pe aceste meleaguri, viziunea nemuririi de la triada tragică Zalmoxis-Orfeu-Dionysos, toți trei parcurgând ciclul viață-moarte-renaștere, ceea ce înseamnă deschidere cosmică nelimitată incluzând aici și dincolo, viață și postviață, cunoscut și necunoscut. Și la Eminescu miticul este factor matricial transfigurator, dar de nuanță românească. Așa cum miticul a fost esențial pentru lirica lui Hölderlin, dar de natură elenă.

În creația eminesciană și în cea mai profundă neliniște, în tristețe - poezia este o bucurie. În ce constă această bucurie, această jubilație? Când Leopardi a scris poezia *A se stesso* - Către sine însuși, cu profundul dispreț aruncat vieții - *fango e noia* - noroi și urât, infinită zădărniciie este totul, „altceva nimic”, iar Eminescu, în *Rugăciunea unui dac* - „Blestem mișcării prime, al vieții primul colț” - care a fost motivația de a pune în versuri, în forme prozodice cât mai perfecte atâta dispreț și disperare? Voința esteticului nu estompează gravitatea ideii, nu transformă tragicul într-un joc semantic - desigur, grav, al imaginarului?

Poetul filtrează tot ceea ce trăiește - exaltare, deprimare, lumină, beznă - prin fiorul poetic, prin magia viersului. El are, în raport cu omul comun, șansa unei modalități superioare de exorcizare a dramei ontologice. Transfigurată liric, tristețea metafizică devine bucurie spirituală a creației, a exprimării unui adevăr fundamental al existenței. Când Hölderlin exclamă: „dacă îmi va reuși poemul, atunci voi fi trăind ca zeii și mai mult nu am răvnit”, rezultă că bucuria creației tragicului, este un catharsis care constituie o bucurie

mai înaltă decât atunci când poetul celebrează optimist faptul de a trăi, de a iubi. *Apofatic* - negarea cea mai dramatică, este transfigurată *apofantic* în spusul cel mai strălucitor.

Dar nu este doar bucuria unei reușite a imaginarului și a realizării artistice, ci bucuria conștientizării la nivel cosmic a valorii existenței. Este o bucurie axiologică, o victorie a unei conștiințe care se plasează extramundă. Poezia lui Georg Trakl, tragică de la un capăt la altul, ne farmecă prin frumusețea rostirii, prin melodicitate, prin adâncimea gândului, prin strălucirile cromatice, prin infinita melancolie. Se va riposta: dar acest lucru nu l-a împiedicat pe Trakl să se sinucidă. Este adevărat, nici pe Empedocle nu l-a împiedicat să se arunce în Etna. Dar ce știm noi, pozitiviști, care credem că avem toate explicațiile, ce bucurie poetică a impulsivat pe filozoful poet din Agrigent sau pictorul luminii absolute, - Van Gogh? Se spune că pe chipul lui Kierkegaard decedat strălucea o lumină eterică de o înșeninare indescriptibilă.

În *Mortua est!*, se desfășoară o multitudine de stări poetice, fiecare cu potențialul său de încântare sau detașare exorcizantă a intelectului. Suava descriere a copilei moarte, feerica descriere a drumului spre imperiul morții, iar apoi intervenția lucidității neiertătoare și verdictul cosmic final - evocând fie vinovăția divină, fie îndoiala existenței unui creator al a acestei lumi absurde - constituie tensiuni extreme ale unei gândiri generând suprema bucurie a zborului ultim.

Melancolia este stare poetică, iar orice stare poetică este o încântare a sufletului și a spiritului. Aceasta pentru că este o meditație asupra axiologiei existenței, unită cu nostalgia unui alte formule de viață, așa cum apare - deosebit de expresiv - în poezia *Melancolie*.

Poezia *Strigoii*, deși pune în temă moartea, biruitoare până la urmă, cosmicitatea viziunii, forța intelectuală a acestei viziuni: învingerea morții de către sublimitatea iubirii de dincolo, din postviață, totul ne înalță emoțional, spiritual deasupra stihiei negative.

Poezia lui Samuel Taylor Coleridge, *Deject*

- Deprimare - este prin excelență un exemplu de acțiunea cathartică pe care poezia, de înaltă gândire și vizionarism, cu puternică inducție emoțională, o poate exercita asupra unei profunde stări de neliniște. Adresându-se prietenei sale, poetul deplânge starea sa de adâncă mahnire, „goală, sumbră, mohorâtă”, astfel că frumusețile naturii precum apusul de soare, norii diafani, strălucirea astrilor, luna răsfrântă în lacul de azur nu-l mai atrag, nu le mai percepe frumusețea:

Ah, din suflet trebuie să vină

O lumină, un nimb, o ceață strălucitoare

Învăluind întreg pământul.

Și din suflet trebuie să se înalțe un glas armonios și magic,

Viață și principiu ale tuturor sunetelor melodioase !

*...această puternică muzică a sufletului
Această lumină, acest nimb, această ceață strălucitoare,*

Această frumoasă energie creatoare a frumosului

*Este Bucuria, virtuoaasă Doamnă,
bucuria care nu a fost Niciodată
dăruită decât inimilor pure în ora lor cel mai pură. Bucuria, acest spirit și această putere*

Care, unindu-ne cu natura , ne dă drept zestre

Un nou pământ și un nou Cer.

*...Orice melodie este ecoul acestei voci,
Orice culoare este răsfrângerea acestei lumini.*

Albia modelatoare a liricii lui Rabindranath Tagore a fost diada din viziunea Indiei - pe de o parte panteismul, ideea că totul este în Unul, iar pe de altă parte, iubirea care asigură monada universală.

Exaltarea bucuriei cuprinde pe de o parte, privilegiul de a fi fost trimis oaspete ale acestei existențe sub diversele ei aspecte, de la frumusețile naturii la iubire, de a avea, a putea parcurge diversele lumi al Creatorului,

Simt că toate stelele palpită în mine.

Lumea țâșnește în viața mea ca o apă curgătoare.

Florile se vor desface în ființa mea.

Toată primăvara priveliștilor și a râurilor

Suie ca o tămie în inima mea, și suflul tuturor lucrurilor Cântă în gândurile mele ca un flaut.

Lauda naturii atât de pasionat îndrăgită, capătă accente sublimе:

Tu ești felurită la nesfârșit în

exuberanța universului,

Doamnă cu multiple măreții!

Calea ta este semănată cu lumini,

Atingerea ta face să se nască flori,

Trena rochiei tale mătură un dans de stele,

Și muzicile tale cu note felurite își află ecoul

Prin lumile fără număr!

Imnurile adresate vieții de Tagore sunt de mare puritate și frumusețe, de un elan liric pasionat, incluzând atât ființarea de aici, cât și cea din postviață, spațiul morții înțeles ca șansă a eternității alături de Unul. Volume precum *Grădinarul dragostei*, *Fugitiva*, *Lebăda*, *Coșul cu fructe* sunt catehisme ale exaltării vieții, iar *Jertfa lirică* o laudă a morții, unică în literatura universală. Unind viața cu moartea într-un monism al bucuriei, Tagore contracarează ideea indiană pesimistă a lumii ca aparență creată de Brahma împreună cu Maya.

Dacă nemurirea nu ar fi cucerită în inima adâncă a morții,

... Atunci de ce ar mai fi aceste armate de răătăcitori,

Sub ce impuls plin de nădejde ar fugi ei spre neant

Dispărând ca puzderia de stele în fața luminii dimineții?

Fluviul de sânge al eroilor și valul de lacrimi al mamelor vor fi pierdute pe pământ, iar cerul nu va fi câștigat în schimb ?

Eternul Socotitor nu se va gândi oare să plătească această enormă încărcătură de datorii ?

... Și când omenirea va fi sfârșat jugul acestui univers perisabil învingând suferința-i atroce și moartea sa, Gloria Divinității nu se va manifesta pentru a justifica toate aceste lucruri?

În ciuda acestei accepții de elevat lirism al cuplului aparent antinomic, viață-moarte, în una din poeziile din volumul *Grădinarul dragostei*, vorbește de aspirația neînfrănată spre un Dincolo depășind diada amintită, unde se simte străin, așa cum s-au simțit și Heraclit, Leonardo da Vinci, Eminescu.

Nu izbutesc să-mi aflui hodina.

Mi-e sete de nemărginire.

Sufletul meu năzuiește spre neștiutele depărtări.

O, Mare Dincolo,

...Sunt un strain în țară străină!

Tu murmuri la urechea mea o nădejde peste puțină.

Inima mea cunoaște glasul tău ca și cum ar fi al ei.

O, Mare necunoscut,

O, chemarea sfâșietoare a flautului tău!

Nu-mi pot afla liniștea;

Sunt străin propriei mele inimi.

În ceața însoțită a orelor grele de dor,

Ce imensă viziune despre Tine apare pe albastrul cerului!

O, Mare Nenecunoscut,

O, sfâșietoarea chemare a flautului tău!

Iar în volumul *Lebada*, această năzuință de evadare dintr-o lume în care se considera străin, asemenea geniului în postuma eminență vorbind de antiteza *Lume și geniu*, poezie intitulată de George Călinescu *Povestea magului călător în stele* - ideea desprinderii, a evadării suie mai departe: un stol de lebede, luate drept simbol al cântului ducând la înviere, purtând pe aripile lor nu numai pe poet, ci și cerul, pământul și întreaga lume, zboară fără nici o oprire către un Dincolo care nu este nicăieri întâlnit, astfel că va dura etern: pentru că absolutul nu poate fi atins, nu este oprire, ci este o tensiune continuă. Este una din cele mai tulburătoare poezii din lirica universală,

...Dintr-odată la această oră și în cerul serii

Pe vastul abis, izbucnirea, - fulgerul sunetului

Lunecă aerian de la un capăt la altul: O, nour de Lebede!

Aripile voastre îmbătate de duhul furtunii

Supuneau cerul cu râsul lor voios și sălbatic

Și trezeau valuri de uimire în oceanul văzduhului !

... Se părea că mesajul aripilor

Pentru o clipă aducea o sete nebună de mișcare

... Aud chemări după chemări ale omului, plecate pe căi nevăzute

Din trecutul adânc până în viitorul ce nu s-a născut încă.

Astfel aud în inima mea zburând cu tot stolul înaripat

Acel suflet, acea pasăre fără lăcaș

Ce zi și noapte, pe lumină și beznă,

De la un țarm cunoscut la altul neștiut, aleargă!

Tot golul e umplut de Cosmosul

înaripat și de cântul său unic:

Nu aici! nu aici! în altă parte! altunde!

Acest poem apare în puternic contrast cu bucuria de a trăi formula umană mărturisită de Tagore în toate volumele de poezie, inclusiv, asemenea lui Rainer Maria Rilke, conceperea morții ca pe o altă viață, de supremă integralitate universală. O astfel de deschidere radicală, aspirația arzătoare spre un dincolo depășind viața și moartea, dar și orice oprire la vreun nivel ontologic, consuna cu viziunea lui Eminescu privind libertatea metafizică dincolo de ființă/neființă și dincolo de orice formulă mundană.

Bucuria de a trăi este exprimată prin excelență de *În poezia culorilor și arta cântului*. El Greco exaltă viața întru dumnezeire

prin lumina selenară transfigurând eteric omul în năzuința sa cerească, Titian serbează în imagini strălucitoare erotismul și gloria frumuseții feminine, Vermeer glorifică bucuria luminii pure, de cleștar, emanată de perlă, Rembrandt face să răzbată în densa beznă ce ne înconjoară lumina din sufletele mari, Van Gogh exaltă lumina absolută, fără umbre, Monet bucuria miriadelor de fotoni iradiind din fiecare lucru, mai ales din jurul florii sacre - nufărul.

Dacă în sculptura greacă respiră armonia sferelor prin proporțiile divine, secțiunea de aur, dacă în sculptura lui Michelangelo relieful forme umane își depășește drama lăuntrică prin energia sa nemăsurată, dacă cea mai neînfrântă bucurie a vieții cu paroxisme ei entuziaste sau dureroase cutremură rodiniana *Poartă a Infernului*, în arta lui Brâncuși reținem Ziua Dintii a formelor originare, a începuturilor, De cealaltă parte a lumii, statuile lui Buddha ne insuflă pacea nirvanică a unei a treia stări, de dincolo de ființă și neființă.

Și indicibila bucurie-unicat a poate celei mai sublime creații arhitecturale, Taj Mahal de la Agra dedicată iubirii, replică sublimată, divină, a efervescențelor erotice de pe pereții exteriori al diverselor temple hinduse, fără a uita pacea solemnă pe care o degajă Partenonul, chiar în forma rănită în care se află, precum și Panteonul roman.

O bucurie solemnă și pioasă neîntreruptă este muzica lui Bach, bucurie a unui cor de îngeri, muzica lui Mozart, iar eroica, dramatica muzică a lui Beethoven culminează cu *Imnul Bucuriei* din ultima sa simfonie; melancolie infinită, răscolitoare, dar și tonifiantă, purtătoare spre înălțimi emana muzica lui Schubert, „melodia infinită” wagneriană, preluată apoi mai ales de Richard Strauss, exercită o magie a ființării pure.

b. Bucuria creației

Încă Pindar afirma că poeții, cei dotați cu înțelepciunea de a asculta insuflarea zeilor, pot afla divinele adevăruri, pe care muritorilor nu le este dat să le priceapă. „Cine înfăptuiește frumosul arde slava lui cu văpaia imnelor de glorie” (Paianul II, trad. Ioan Alexandru).

Urmând lui Pindar, Hölderlin scrie în romanul **Hyperion**, una din cele mai semnificative poeme privind bucuria privilegiului divin de a crea poezie o aflăm:

Numai o vară, una singură, dăruieți-mi, puternice Zâne,

Și-o toamnă în care să se pârguie cântu-mi,

Pentru ca inima mea, bucuroasă de

preaplinul

Dulcelui joc, să moară apoi.

*Sufletul care în viață divinul său drept
Nu l-a primit, hodină nu află nici în
bezna din Orcus.*

*Și totuși, dacă-ntr-o zi lucrul sfânt
ce-n inimă-mi*

Sălășluiește - Poemul - mi-a izbutit,

Atunci binevenită fii, pace a umbrelor!

*Mulțumit sunt, chiar dacă al
strunelor viers*

*Nu mă va însoți-n adâncuri; odată, o
singură dată*

*Voi fi trăit ca zeii, și n-am râvnit
mai mult.*

Este exprimată paradigmatic bucuria puterii demiurgice de a crea din nou lumea și omul la modul ideal. Dar menirea verbului poetic este să numească nu numai lucrurile, și a schimba astfel poetic lumea, dar și pe zei, pentru a le întemeia prezența. Rostirea poetică preschimbă în verb spiritul, în imagine vie, și prin această magie poetul poate dezlega taina vieții:

*Nu știam, copil încă, această lume
străină*

*Care se agita ziua în fața ochilor mei,
Și formele sale mărețe învăluiau*

*Cu miracole, cu figuri strălucitoare...
Atunci un cântec se năște în mine, o
rugă-n poem,*

*În care inima mea suia din umbre la
lumină*

*Și dând numele lor acestor Străini
Prezenți în juru-mi, Zeii Naturii,*

*Și lăsând Spiritul să se prefacă-n
cuvânt, în icoană,*

Să dezleg întru fericire enigma vieții....

(Empedocle, versiunea a III-a, actul I, scena III).

În una din cele mai expresive și dramatice mărturisiri ale bucuriei de a fi poet, Cecil Day

Lewis scrie în *Nu mă ispitii*:

*Tempt me no more: for I
Have known the lightning hour,
The poet's inward pride.
The certainty of power*

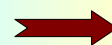
*...Father, who endet all,
Pity our broken sleep;
For we lie down with tears
And waken but to wee.*

*And, if our blood alone
Will melt this iron earth,
Take it. It is well spent
Easing a saviour's birth.*

„Nu mă ispitii, pentru că eu/ Am cunoscut ora iluminată,/ Lăuntrica mândrie a poetului./ Certitudinea puterii.// ...Părinte, care le împlinești pe toate,/ Fie-ți milă de somnul nostru sfâșiat./ Pentru că noi ne culcăm cu lacrimi/ Și ne trezim doar pentru a plânge// Și dacă sângele nostru singur/ Poate înduioșa pământul de fier,/ Atuncea ia-l! El este de bună trebuință/ Dacă poate să se nască un mântuitor”

Cât de orgolios va fi fost Dante să arunce în infern pe dușmanii săi precum și zeci de personaje pe care le-a considerat destinate flăcărilor gheenei și ce demăsurată bucurie să ajungă până în paradis alături de Beatrice! Templul Taj Mahal de la Agra, India, pe care Șah Jahan l-a dedicat soției sale Muntaz Mahal, poate fi considerat replică în piatră a maiestruoaselor terține dedicate iubitei sale de autorul Divinei Comedii.

Și iată orgoliul lui Baudelaire adresându-se Parisului „*Tu m'a donné ta boue/ Et j'en ai fait de l'or*” - Tu mi-ai dat noroiul tău/ Iar eu am făcut din ele aur. Bucuria poetului era să se înalțe deasupra miasmelor morbide din valea teluricului pentru a înțelege „*Le langage des fleurs et des choses muettes*” - graiul florilor și al lucrurilor mute.

Hubert - Podul de peste Gard

Paul Verlaine evocă nopțile în care poetul lucrează cu ardoare, pentru ca să răsară soarele Operei. Arta nu este un suflet împăiat, este marmură asemenea Afroditei din Cnide, „Sculptată cu dalta Gândurilor în blocul fecioară al Frumosului imaculat, să facem ca, sub mâinile noastre grăbite să țâșnească o statuie pură cu peplos înstelat. În felul acesta, într-o zi, lovind cu raze argintii și trandafirii, Capodopera senină, ca un nou Memnon, Posteritatea, fiică a timpilor mohorâți, Să facă să răsună în văzduhul viitor numele nostru!”

Eminescu, postulează că insuflarea divină îl alege pe poet să scrie o nouă carte a genezei. „Noi suntem din cei cu auzul fin și pricepurăm șoapta misterului divin... sublimul adevăr noi l-avem din cer”, pentru ca poetul să arunce „strai de purpură și aur peste țărâna cea grea”.

Bucuria de a fi co-creator cu divinitatea constituie unul din leitmotivele liricii indianului Tagore:

Tu m-ai făcut nemărginit, aceasta este bucuria ta.

Acest caliciu fragil neîncetat îl golești și neîncetat îl umpli din nou cu viață proaspătă.

... La atingerea nepieritoare a mâinilor tale

inima mea își depășește cuprinsul și se dăruiește în revărsări de negrit.

Nenumăratele daruri, cum le-aș putea cuprinde în micile mele mâini ?

Dar evuri și evuri trec încă și tu te reverși neconținut, și mereu mai rămâne loc pentru a fi umplut.

Amprenta reînnoirii poetice universale rămâne perene în lucruri:

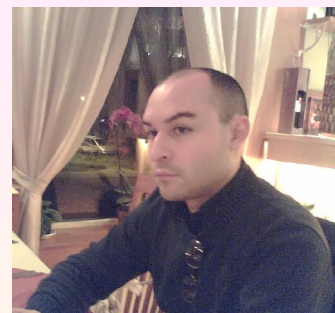
Inima mea va lăsa puțin din nuanțele sale în toate alcătuirile tale, o, Pământule, atunci când te voi fi părăsit.

Câteva ecouri din sufletul meu se vor adăuga la armonia anotimpurilor tale; ... În zile viitoare, când vara va izbucni în grădina îndrăgostiților, ei nu vor ști că florile boschetelor lor împrumută o mai vie frumusețe din cântecele mele, nici că iubirea lor pentru această lume sporește din iubirea mea.

Nașterea poemului mărturisește forța creatoare cosmică a omului. Arta este a doua creație a lumii, afirmă Eminescu. Îngerii înșiși se uimesc de operele noastre de artă, scrie Rainer Maria Rilke. Cât de utopică este ideea, ca, în cazul când s-ar uni într-o poezie intelectual eroic al milioanelor de oameni, acel cor universal ar putea produce o schimbare radicală a vieții?

Luca CIPOLLA
(Italia)

Vensuni

L'UOMO E' RISORTO

Ed ho esposto Kahlil come vessillo
ché la saggezza chiama saggezza
ed essa scivola dal cielo,
goccia inquieta di cascata
spruzzata via negli istanti felici,
per poi sentirla tra i capelli
a capo chino
in quelli tristi -
Noè e la sua arca,
salvo dalla fiumana..
L'etr ti scava in viso
come lebbra,
quali eventi a lapidarti stanno,
ridotto a crusca da mola
e non c'è gir il Tempo del Sogno,
culla dello spirito?
Raccolsi legna di cedro
e l'aura che mi veste
su un tappeto di spine
dell'ombrosa valle,
un recitante,
essenza essente, carne,
effetto a catena
dell'infinita specie.

OMUL A ÎNVIAT

Și l-am expus pe Kahlil ca un drapel
fiindcă înțelepciunea naște înțelepciune
și ea lunecă din cer,
picătură tulburată a cascadei
aruncată în clipele fericite,
și apoi s-o simt în păr
cu capul plecat
în acelea triste -
Noe și arca lui,
salvat din revărsare..
Vârsta te sapă pe față
ca o lepră,
ce evenimente te lapidează acum,
reduș la tărășă de moară
și nu e deja Timpul Visului,
leagănul sufletului?
Culesei lemne de cedru

și aura care mă învește
pe un covor de spini
al văii umbroase,
un recitant,
esență care este, trup,
efect în lanț
al infinitei specii.

SUFI

Il cielo non ha pareti
ed io avverto la scure della luna
nella valvola
che trasmette l'incanto;
il monaco parla ungherese
e greco il suo profilo,
ora mi aspetti,
il marciapiede sa di sale,
sei su un filo mistico,
terra dimenticata
dove apriron le porte
ma anch'io respirai
l'incenso
d'una notte rischiarata
dalla danza.
Ogni creatura recitante..
distacco...

SUFI

Cerul n-are pereți
și eu simt securea lunii
în valva
care transmite vraja;
călugărul vorbește maghiara
și este grec profilul lui,
acum mă aștepti,
trotuarul are gust de sare,
ești pe un fir mistic,
țară uitată
unde deschiseră ușile
dar și eu respirai
tămâia
unei nopți luminate
de dans.
Fiecare creatură recităntă...
desprindere...

George PETROUAI

Versuri

Congresul necuvintelor

De congrese-avurăm parte
înainte cu toptanul -
iară azi, cu altă soarte,
congresește cam tot omul...

Deci, văzând c-așa-i fasonul,
care *demos* mi se cheamă
când din *kratos* vine tonul
spre democrația-mamă,

necuvintele sunară
întrunirea în congres -
în doi timpi se adunară
și aflară ce-i de dres,

când raportul fu citit
de alesul președinte:
„Vrem, le spuse el stârnit,
să nu fie ca-nainte.

Altă lume să durăm,
ce nelume să se cheme
- după chipul ce-l avem -
și-unde omul fi-va vierme!”

Când elanul se mai stinse
și ei toți se așezară,
mulțumiți că se atinse
unanimul de-altă oară,

un sfrijit luă cuvântul
- neica nimeni în congres -
și le spuse: „Sunt cu totul
uluuit de-acest demers.

Ce vreți voi? O altă lume
să rimeze-n necuvinte?
O avem cu vechiul nume
și cu oameni fără minte!”

Făr-a fi aplaudat,
vorbitorul a pus punctul
și la țanc a demonstrat
că-s neoameni în tot locul...

Veni-va zi!

Când soarele s-a stins pe cer
pentru acei ce temnița-nfundară,
părea că-n lumea asta pier
doar netovarăși goi pe dinafară.

Și brațul bolșevismului-narmat
păzea-nchisori secrete cât o țară,
ca nici un plâns tăcut și sugrumat
să nu se furișeze înafară.

După detenții maraton
de ani și ani cu zeghea-n spate,
doar firile oțel-beton
se mai nutreau cu libertate

și-n grele clipe când la „neagra”,
și timp și spațiu se poci,
doar inima în piept striga:
„Veni-va zi! Veni-va zi!”

Urări de noul an

Sfârșit e anul și îmi pare
că ne-a tratat ca pe dușmani -
deși ni-i datoria mare,
urez un sincer „La mulți ani”!

N-avem motive să ne-ncredem
că-n noul an n-om fi sărmani -
cu toate astea-n legi prevedem
belșug în case pe mulți ani.

Ne-am oploșit în Europa
cu cete de milogi țigani
și nu ne-a deranjat sincopa
cu romi pribegi și fără bani.

Dar cum pe lume se plătește
tot răul scurs din bătărani,
românilor li se acrește
cu descendența din romani...

Suntem ce-am fost, ba chiar mai mult:
popor statornic de țărani,
ce își doresc ca mai demult
comori în suflet și mulți ani.

Atâta doar că-n aste vremuri
schimbară plac-ai noști faliți,
încât urez printre îndemnuri:
Voi iar țărani și-n bani să fiți!

Balada eurociobanului

S-au lenevit ciobanii noștri
și oile s-au boierit,
de când prin legi îi obligară
să progreseze-n oierit.

La școli ciobanii fură dați,
iar oile la reciclări,
ca să priceapă ce-i vital
în biodiversificări.

Și ce de lucruri învățară,
fără de care stâna-i seacă:
cum oilor să le vorbească
în limbi străine câte-oleacă!

Doar astfel ei pot să probeze
că sunt ciobani continentali,
când în discuții cu străinii
îi vor întrece pe batali...

Cu diploma de specialist
în păstorit și alte cele,
precum e boala-nre români
la pungășii și la belele,

oierului i se acrește
cu gubă, bătă și cu straiță,
să cânte-n fluier, ori să facă
mereu aceeași transhumanță,

ce-i imprimată mioritic
în românescul fel de-a fi -
o milenară împăcare
cu trebuința de-a muri...

Așa că eurociobanul

- sătul de-atâta poezie -
se dovedește om pragmatic
când doar prezentul vrea să-l știe.

La ce i-ar folosi trecutul
cu rătăcirii și ascunzișuri?!
Azi bani de ai, le ai pe toate
și nu-ți dai duhul prin desigurii...

Destul!

Destul ne-am chinuit și-am plâns
când cizmele la uși băteau,
iar groaza nefiind de-ajuns,
ai nopții oameni scotoceau
pe sub podele
și saltele,
cu-n animalic zel nestins.

Și-apoi în dube azvârleau
de-a valma trupuri și boccele
și prea puțin se sinchiseau
c-acei baloți sunt ei sau ele,
când îi băteau
și-i suduiau,
căci ei cei tari destinu-ntruchipau.

Destul mai plângem și acum,
când țara-ncreagă-i o ruină
și visele ni-s toate scrum,
iar pomul vieții din grădină
s-a pricăjit
și ofilit
în greu miros de vraiste și fum.

Destul! v-o zicem noi cei mulți,
vouă ce mulgeți astă țară -
ne-am saturat de falșii culți,
fardați cu șarm pe dinafară,
dar fără jenă
alogenă,
căci sunt ciocoi cu firi de şuți.

Din volumul

Iubiri discrete

Petru HAMAT

Transpunere mitică și imaginar teatral

FAUNUL ȘI CARIATIDA:

convergența imaginilor efective, concrete și materiale

Piesa lui Radu Stanca, *Faunul și cariatida*, vizează imagistica reflexivă a dinamicii argumentative a modelării mitului. Transpunerea, în complexul idiomat, a paradoxului reprezentării expresive ține de relaționări cu spațiul și timpul în dialogul cu matricea modernă a înscenărilor. Dualitatea și imparțialitatea sunt definite de stabilitatea estetică a duplicității elementului artistic, vocile dramatice evaluând artificialitatea transmiterii indirecte și a modelării, din care transpar finitudinea rolurilor, eticul care integrează simbolul într-un schematism ficțional al ambivalenței. Sincoparea substituției interne a gradului de expresivitate se realizează în trecerea de la dualitatea expresiei dramatice la complementul teatralității, pentru că imaginile sunt convergente, ceea ce se obiectivează este evidențiat de artificul tehnic al anticipației, al decodificării iluzoriului, astfel, *himeriadele* stanciene evoluează spre tipicitatea transpunerii, spre integrarea într-o modalitate scenică de valorificare unitară a *continiumului*.

Ceea ce este imaginar în textul piesei lui Radu Stanca este transpus în teatral, sub incidența opțiunii de a integra materialitatea, iar obiectivitatea discreției discursive este adnotată în modelare, în ascensiunea probabilă a codului simbolic, precum și în starea germinativă a fluidității care desemnează cauza și efectul într-o „tragedie cu balet într-un act”. Discurs al analiticului, piesa stanciană *Faunul și cariatida* dezvoltă un complex reflexiv al paradoxului, al relației cu modalitatea și intuiția, cu modelul emfazei, în care se manifestă starea predilectă a iluziei și insuficienței, dialogul paradigmatic însușind perspectivele apolinice și dionisiace. Astfel, complementaritatea elementului vizual al fluxului spațialității devine substitut al evoluției spre inserția estetică, spre imaginile teatrale convergente în formalitatea individuală a înscenării și în modelul tipicității facultative.

Perspectiva mitică devine izotop al intenției și al periodicității fracturate în comunicarea mesajului, experimentul estetic și expresivitatea imaginii sunt construite în modalitatea numenului tradițional, în situația

încadrată în tipologic, pentru că latura convențională gravează în instinctul teatralității. Imaginile efective se instituie prin simboluri care detașează specificul și autenticul abstractizării, literaritatea și motivația limbajului, textul piesei este produs al rolului și încadrării în subiectivitate. Imaginile sunt convergente prin discreție și exercițiu estetic, fiind asimilate în progresia nuanțelor artistice ale tragediei stanciene. Radu Stanca propune în această piesă încadrarea discursului în panoplia estetică a fluxului sintaxei teatrale, induce iluzia de traversare a unui spațiu specific, tipic aderării artistice la modalitatea elementară a vizualului. Ludicul și transpunerea în structurile mitice se manifestă prin integrarea în arhetip a unui element al transgresării imaginii. Arta și artisticul evidențiază imaginile efective, cele care produc efectul scontat, prin problematizarea ficțiunii și teatralizarea în etosul balcanic, al lumii atipice burgului sibian, astfel, simbolurile se construiesc în labirintul autenticității. Așadar, se dezvoltă starea specifică aglomerării în structurile parcimoniosului, prin substituția indirectă a amplitudinii estetice.

Iluzia și teatralizarea din fragment nu se îndeplinesc în funcția unui strigăt sau dorință, ci se manifestă cu predilecție viziunea unei lumi care se ancorează într-un timp care denunță imagini ale himericului, prin care cariatidele se contopesc într-un artificiu al intenției și al parazitării, ce urmează să pună stăpânire pe spațiul lor de acțiune. Ceasul anunțat de cariatida înaripată anticipează ceea ce urmează să se justifice numai prin ardere și purificare a spațiului și timpului, astfel, toposul acesta imaginează acele coloane înalte, prin care „se clatină liniștea” sau prin acea speranță, prin care „scutul meu vouă vă stau azi de pază”, strategie care concordează cu o luptă de arhetipuri, transparente și ondulatorii ale dușmanului din țărână ce stă ascuns. „Piatra inimii ruptă” și materialitatea artei și proiecția în subterfugiul complexității unei *aschemii*, prevăzute prin scindarea ființei umane, prin acel ireversibil timp, se concep în iureșul dezlănțuit și focul sfânt ce arde pe altar. *Himeriadele* se acceptă în

imaginar prin resurecția unui topos al ambivalenței și al liniștii, ce pare a cuprinde lumea cariatidelor, acel intuitiv complex al nuanței ce focalizează materia, arderea și purificarea:

„CARIATIDA ÎNARIPATĂ (*vorbind nemișcată de la locul ei*):

Vestale-fecioare cu spaima în vine,
Nu pierdeți nădejdea în ceasul de-acum,
Suntem lângă voi, împlinite, senine,
Coloane înalte ca veșnicul fum!

CARIATIDA CU SCUT (*ca cea de mai sus*):

Priviți-ne! Nu este teamă, nici groază
Să clatine liniștea noastră din loc.
Cu scutul meu vouă vă stau azi de pază,
Chiar dacă mișcări nu pot face deloc.

CARIATIDA PURTÂND DISCUL SOARELUI (*idem*):

Azi, noaptea vă pare dușmană și neagră,
Dar mâine-acest disc luminos ce-l înalță
Urca-va pe cer strălucind peste-ntreaga
Zidire de marmură, aur și smalt.

CARIATIDA CEA FĂRĂ DE BRAȚE (*idem*):

Chiar fără de brațe, eu duc în spinare
Tavanul acesta, curbat ca o stea,
Voi brațele voastre le-aveți fiecare
Și spaima din voi n-o puteți înfrâna...

CARIATIDA CU LANCE (*idem*):

Luați pildă din lancea mea mândră și dreaptă,
Ca dânsa-ndreptați-vă fruntea în sus,
Iar sufletul faceți-l lance ce-așteaptă
Să frângă dușmanul din țarină supus.

CELE PATRU CARIATIDE GEMENE:

De-ar fi să vă-ntreacă bacantele-n luptă
În sprijinul vostru atunci vom veni,
Vom smulge din sân piatra inimii ruptă
Și-asupra-le-n iureș o vom năpusti.

CARIATIDELE ÎN COR:

Nu pierdeți nădejdea, vestale-fecioare.
Cât timp arde focul cel sfânt pe altar
Păzite sunteți de orice vâltoare...
V-atacă nebunele-acuma în zadar.”

(AL DOILEA INTEREDIU DE BALET)

Iluzia acționează în materialitatea discursivă, în actul suplimentar al vizualului și al lizibilității artistice, numenul, care accesează interpretarea în funcția individuală a simbolisticii, precum și imaginile care transpar din ermetizarea fictivului, percep stigmatul estetic al traversării umbrelor și centrului arhetipal stanciene în afara spațiului în care se manifestă inducția artistică. Imaginile concrete se concentrează în stabilitatea discursivă dintre faun și cariatidă, motiv care conchide specificitatea și autenticitatea comunicării în raporturile dintre apolinic și dionisiac, dintre real și iluzoriu. Viziunea asupra complexului dinamic al reflecției decelează, în demersul dramatic, noțiunea de spațialitate ale cărei coordonate sunt limitate de imagini care sincopază și agresează limbajul și reprezentarea. Este vorba despre acea amplitudine a imaginilor concrete, prin care arta transcende limbajul, logosul și, uneori, excesul de estetic. Astfel, funcția sintactică a tragediei actului dramatic stancian este variabilă a constanței care organizează iluzia, himericul și evoluția spre centrul toposului. Stancianismul teatral se încadrează în structuri specifice, prin care se actualizează înlocuiri, în elementul abstract, ale codului simbolic și osmoticului, faunul și cariatida se metamorfozează și se definesc prin suplinire. Convergența imaginilor este limitată de morfemul și incidența actului estetic, de rolul ficțiunii care agresează, pentru că actul erotic este sublim, el se manifestă datorită integrității semnului artistic, precum și prin percepția simbolului care destructuralizează și atrage, în același timp și spațiu ermetic, în jocul iluziei, stările și imaginile. Cei doi eroi stancieni ai experimentului teatral, faunul și cariatida, justifică tipul și acordul cu reprezentarea, pentru că erotismul este unul substituit de expresivitate și de rolul convențional al imaginilor:

„CARIATIDA:

Străinule cu trup frumos și falnic,
Eu nu-nțeleg, stăruitor, ce-mi ceri...
Te-nvăluiești în jurul meu năvalnic
Și tulburi pacea mea, cu-ntortochieli.
Nu știi ce vrei să-ți spun, ce lege dură
Vrei să rostesc tăcând pe seama ta...
Știi doar atât: îmi place-a ta făptură,
Ființa ta dansând în fața mea.
Îmi place să te-aud vorbind; uimire
Cuprinde-auzul meu când îmi vorbești,
Nu știi dacă ce simt eu e iubire,
Dar simt în mine cum pătrunzi și crești,
Simt cum aluneci peste tot în golul
De dinlăuntrul meu și mi-l faci plin...
Nu mă mai ține parcă-n lanțuri solul,
Simt în adâncul meu un zbor sublim...

FAUNUL:

O, vino-atunci, tainică, făptură,
Vino cu mine să zburăm mai sus.
Slăvită fie clipa, clipa pură,
În care-ai spus tot ceea ce mi-ai spus.
Căci, dacă în abisul tău de piatră
Simți cum se nasc aripile cerești,
Înseamnă că din vraja-mi idolatră
Te-ai înfruptat și tu și mă iubești...

[...]

FAUNUL:

Atunci să ardem, s-ardem împreună,
Nimic în calea noastră nu mai stea.
Ne luminează razele de lună
Și gura mea dorește gura ta.”

(Al șaptelea intermediu de balet)

Spectacularul și sobrietatea discursivă acționează în regia simpateticului pentru a realiza fragmentarea, opțiunea pentru conceperea afirmativă a viziunii estetice, în cadrul constructului scenic, este evidențiată de obiectivitatea parcimoniosului ce se asimilează fundamentului estetic al predispoziției finale. Modelul care gestionează funcționalitatea percepției se reflectă în motivarea limbajului, imaginile care transpar fiind configurate într-un sistem unitar, duplicitar, prin fuziunea cu dinamica flexiunii reprezentării. Conceptul, care gravitează în modalitatea prezumției teatrale, este materialitatea, imaginarul și coordonatele esteticului sunt construite în exercițiul arhitectural, prin care se nuanțează validitatea imaginii, rolul concentrat în context este reprezentarea fictivă a marginalului, precum și dispoziția afectivă a simbolurilor care percep disoluția dramaticului. Exercițiu de laborator, așa cum transpare din atitudinea artistică, piesa lui Radu Stanca este completată de specificitatea stilului, de elaborarea în itemi problematici a tematismului dualității scenice, prin modelul propus artisticului. Remarcăm o revenire la *himerismul* stancian al deconstrucției ermetice, prin transpunerea mitică devenită eliberatoare a tensiunii, iar transcendența imaginilor este evidențiată de finalitate, de manifestul estetic al eroilor, pentru că faunul și cariatida îndeplinesc dispoziția erotică, rolurile și măștile celorlalți sunt desemnate să articuleze ruptura violentă în corpusul tragediei.

Faunul și cariatida împlinesc itemul și rolul care actualizează momentul reprezentării, substituția este asumată în coordonata tanatică, în suplimentul intuiției care materializează tensiunea, precum și erotismul în dimensiunea sa flexibilă, imparțială. Viziunea himerică din final argumentează imaginea materială, prin transpunerea în planul idiomatizării ficțional-teatrală a unor coduri semantice, prin care se amputează ten-

siunea. Liniștea, care acaparează semnul și sensul flexibilității artistice, se subordonează reprezentării scenice, afectul și efectul sunt constrânse să evolueze în sindromul tanatic, al simbolisticii inverse. Imaginarul teatral al lui Radu Stanca se materializează în structurile de suprafață ale atitudinii adiacente fluxului *continuumului* stilistic, astfel, imaginile se construiesc în iluzii care participă la împlinirea efectivă a complexității înscenate, a mitului, care cuprinde dezbaterea spectacularului, sub incidența transpunerii. Imaginea lumilor de jos este trăire într-un spațiu ermetic, al insuficienței și al unei materialități ce se compune în iluzie și fantazare, astfel, complexitatea actului discursiv se denunță prin implicarea sentimentului de agonie ce trebuie amplificat de zidirea diformă, pentru că totul se derulează într-un dans ce (se) sfârșește în scrum și pulbere. Arderea este desemnată să creeze imagini al convergenței spre un topos ce trimite spre umbrele burgului, în care himerele stanciene se contopesc într-o proiecție nenumită și nedefinită decât prin accesul la iluzie:

„CARIATIDA CU CORONIȚĂ DE LAUR:

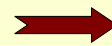
Ce-mi pasă mie de o biată formă
Când el mă cheamă-n lumile de jos!
Zidirea noastră-mi pare grea, diformă,
Doar chipul lui îmi pare pur, frumos.
Și tind la el, mirele meu jalnic,
Lui să-i închin mișcarea mea de-acum!
Cât despre rest, vreau ca dansul meu
năvalnic

Să schimbe totu-n pulbere și scrum.”

(Al nouălea intermediu de balet)

pentru ca fatalitatea actului dramatic să consemneze o întoarcere la elementele care transcriu imaginarul și schematismul funcției receptive, prin care se nuanțează duplicitatea momentului reprezentării, simbolurile care acționează sunt menite să denunțe scindarea modelului și introducerea noțiunii artistice de dramă, a cărei condiție *sine qua non* activează tensiunea, astfel, materialitatea constructului teatral se subsumează abstractizării prin inversarea măștilor. Imaginarul și măștile stanciene ale cariatidei înseamnă trasarea a obiectului care justifică pierderea și acceptarea unei tragedii, mitul faunului și cariatidei este de fapt împlinire și confuzie, argumentare și delăsare în voia destinului, pentru că atitudinea de a se arunca peste trupul vestalei a celorlalte cariatide și, implicit, peste cel al faunului, este împlinirea în moarte a suferinței și dorinței de a construi un alt topos, o altă izotopie a trecerii în *aeternitatis*:

„Cu mișcări dureroase de desprindere

chinuitoare, Cariatida cu coroană de laur se rupe din șirul celorlalte cariatide. Apoi se avântă-n jurul faunului mort, într-un dans la-nceput greoi și frânt, apoi năvalnic și pățimaș.

Cariatidele se leagănă fără reazem, căutând unele într-altele sprijin; dans straniu al prăbușirii.

Nimfa și vestalele - cu fețele îngropate în pumni, încearcă să scape de marele cutremur.

Până în cele din urmă, Cariatida cu coroană de laur se prăbușește peste trupul faunului, iar cariatidele se prăvălesc împreună cu întregul templu peste nimfă și vestale, înghițind totul sub dărâmături.”
(Al zecelea intermediu de balet)

Valorificarea mitului se potențează, în piesa lui Radu Stanca *Faunul și cariatida*, sub fluentă încadrării în figuri estetice ale proiecției în schematismul simbolurilor, o transcendență și anticipare a modelării artistice. Configurația tipologizant-constructivă și funcția discursivă a reflecției asupra mitului, din convergența imaginilor transparente, instituie fatalitatea și rolul flexionar pe care îl joacă și de joacă, în cadrul textualității, verbul și proiecțiile în structurile de suprafață ale imaginarului. Focalizarea în toposul limbajului, prin inducția teatrală, justifică atitudinea fatidică a evoluției eroilor, faunul și cariatida, și este determinată, în acest fel, de nuanțele efective, materiale și concrete, într-o schemă a simpateticului, redată de vizual și de noțiunile care amplifică tensiunea, eroticul și tanaticul.

Hubert - *Leagănul*

Uasile MENZEL

La o cafea cu un milionar american

Cu vechiul meu prieten - român de top - Ion Niță, care trăiește la New York și care a sponsorizat numeroase proiecte culturale la București, am hotărât să vizităm mai multe localuri și, în fața unei cafele, să comparăm muzica cântată odinioară cu cea de acum.

Pornind de la romanță, mi-am amintit de un celebru compozitor, Guilelm Șorban, animator al vieții artistice din Transilvania în deceniile premergătoare Unirii, cu studii la Cluj, Budapesta și Viena. A compus mult și variat dar mi-a rămas în minte celebra romanță pe versuri de Mihail Eminescu „Mai am un singur dor”.

De fapt cum definești tu romanța? mă întreabă Nelu (vine de la Ion). O istorioară veche, în versuri naive, cântec tânguș, îi răspund. Sau dacă ne uităm în dicționare aflăm că „prin conținutul ei emoțional și prin forma simplă, melodioasă a versului, e înrudită cu liedul”. Deci romanța este o piesă vocală, de formă strofică, cu acompaniament de diverse instrumente. Conținutul său este, de regulă, liric, sentimental.

- Cu alte cuvinte, romanța ne stârnește stările, trăirile noastre.

- Exact. Chiar acum când suntem în fața cafelei aburinde și a fumului de țigară, care se ridică în rotogoale, parcă trăgând cu urechea la discuția noastră, avem niște trăiri, amintiri din trecut a unei muzici pe care numai noi o auzim și o simțim în felul nostru..

Un dicționar al „*Terminologiei poetice*” afirmă că „în romanță întâlnim chemări, exclamații, suspine, îndemnuri, regrete și așa mai departe, stări emoționale caracteristice așa numitului stil de romanță...”

- Minunată definire. Apropos ! Îți mai aduci aminte de cântecul „Inimă, de ce nu vrei să-mbătrânești”? Mi-a plăcut foarte mult

- Cum să nu.

- Știu că muzica era a lui Nicolae Kirculescu dar nu îmi amintesc ale cui erau versurile.

- Cred că ale lui Puiu Maximilian... și continuau așa: Nu ți-i de-ajuns cât ai iubit

Și cât ai suferit?

- Hei, hei, vezi că aprinzi țigara invers.

- Așa-i !

- ...Și lăutarii?

- Viața bucureștenilor s-a împletit din timpuri mai vechi cu arta lăutarilor. Domnitorii îi alegeau pe cei mai buni pentru curtea lor, patronii de localuri se băteau pe câte un viorist, naist sau țambalagiu cunoscut, iar boierii se luau la întrecere care să aibă un taraf mai iscusit. Acești muzicanți îmbrăcați în caftane colorate defilau pe Podul Beilicului, care se întindea de la Biserica Domnească până pe la Liceul Șincai, în alaiuri domnești cântând de zor.

În programul pe care vestitul lăutar Sava Păduraru l-a susținut la Londra în 1891, figurează un vals și patru romanțe culte, pe lângă un marș „național”, o sârbă, un potpuriu din opere și o piesă de virtuositate cu nai. Un alt lăutar creator de melodii prețuite prin saloanele vremii a fost George Ochi-albi, ale cărui compoziții ca „Vis de amor”, „Valsul ursului” și „Mica conversație” au fost publicate la Hamburg și Petersburg iar cele cu colorit oriental au fost gustate îndeosebi la Paris.

Au mai fost lăutari vestiți precum Cristache Ciolac, Nicolae Buică, socotit violonist „năzdrăvan”, care a reușit să înjghebe o orchestră simfonică cu care a dat concerte până și în Turcia. La un moment dat la un concert cu vioara la avut acompaniator chiar pe ilustrul George Enescu. Dar nu uita niciodată să se întoarcă la romanță. Străinii veniți să ne viziteze, ca și provincialii aflați cu treburi prin capitală dădeau buzna la restaurantul Cișmigiu sau la Grădina Oteteleşeanu ca să-i asculte taraful.

La Paris, Londra și Constantinopol, N. Buică a fost sărbătorit de melomani, care au știut să-i prețuiască tehnica, cultura artistică, sunetul particular al viorii, împreună cu alesul gust manifestat în tot ce cânta - pentru el muzica, cultă, de salon, sau ușoară, având aceeași valoare.

- Văd că te uiți la ceas.

- Da, prietene, e târziu. Să mergem. Și mulțumesc că m-ai ascultat.

- Sper că va urma, abia aștept. Pe data viitoare.

- Văd că nu te poți desprinde de România.

- Aici m-am născut.

Emil BUCUREȘTEANU

Nietzsche și credința în Dumnezeu

Se întâmplă, nu de puține ori, ca urmașii să nu-și continue părinții în ceea ce privește profesiile, ba, uneori, să meargă chiar contrar drumului acestora. Sunt și cazuri când din părinți onorabili rezultă copii care încalcă, nu numai legile juridice, ci și pe cele ale firii.

Nietzsche a fost fiul unui pastor protestant, iar mama lui ar fi dorit ca el să continue profesia tatălui. Friedrich a avut alte înclinații și și-a urmat chemările. Din această cauză relațiile dintre el și mamă se răcesc. Urmează cursuri de filologie clasică dar, influențat de Schopenhauer, va dori să fie filosof. Reușește. Și se înscrie în galeria de elită a iubitorilor de înțelepciune într-o notă cu totul aparte. Unește pe logos cu mytos, filosofia cu poezia, discursul său este și poetic și filosofic, în același timp, după afirmațiile lui Ștefan Augustin Doinaș făcute în prefața la *Așa grăita Zarathustra. O carte pentru toți și niciunul*, tradusă tot de Șt. A. Doinaș. București, Editura Humanitas, 1994.

Nietzsche se distinge de ceilalți filosofi nu numai pentru că face o filozofie plină de metafore, de simboluri, nu numai că încearcă să creeze o filozofie care neagă, uneori, tot ce a fost până la el, excluzând pe filosofii presocratici, în special pe Empedocle și Heraclit, ci și prin ateismul său. Filosofia lui Nietzsche are ca obiect principal un scop moral, *erstellen superman*, crearea supra-omului. Acest ideal nu este de sorginte nietzscheană. După Napoleon, *În ranița fiecărui soldat stă bastonul de mareșal*. Puțin mai înainte de ideile lui Nietzsche, și tot în Germania, s-a copt ideologia socialistă și apoi comunistă care a avut, și mai are ca ideal, tot formarea un om deosebit. Fascismul în Italia, mișcarea legionară în România, hitlerismul în Germania au continuat preocuparea pentru omul ales. Dar soldații din Afganistan, grupările teroriste islamiste sau de altă orientare spirituală nu trebuie să fie și ei oameni deosebiți? Supermanul propovăduit de Nietzsche trebuia să fie după chipul propriului său eu. *Eu n-am fost creștin nici o clipă din viața mea. Socotesc că ceea ce se*

numește creștinism ca un mizerabil echivoc de cuvinte, ca o veritabilă lașitate în ceea ce este forță.

Fidel lui Empedocles în *Die frohliche Wissenschaft* (Știința veselă) afirmă: *Omul l-a creat pe Dumnezeu. Cine l-a creat pe Dumnezeu, acela îl și va ucide. „Unde este Dumnezeu? Noi l-am ucis. Nu auzim încă zgomotul groparilor care-l duc pe Dumnezeu în țărână? Dumnezeu a murit, Dumnezeu rămâne mort de-a binelea”* ne spune Nietzsche prin vocea smintitului. Locul lui Dumnezeu nu rămâne gol, trebuie ocupat de om. Nietzsche vine cu divinizarea omului, dar nu orice om, omul superior care trebuie creat și scopul filosofiei lui acesta este.

Nietzsche se războiește nu numai cu Dumnezeu ci și cu slujitorii Acestuia. Poate mai mult cu aceștia, care au făcut din om o slugă *Ei au dat numele de Dumnezeu la tot ce se împotriva și făcea să sufere: și-ntr-adevăr, mult eroism era, și felurit, în toată pietatea lor! Și n-au știut să arate dragoste lui Dumnezeu altfel decât punând pe cruce omul. Spiritul preoților este plin de lacune din aceste lacune ei și-au așezat iluzia, adică o umplutură, pe care au numit-o Dumnezeu.*

Preoții au inimi înfierbântate și capete reci: *acolo unde acestea două se întâlnesc, se iese un vânt vijelios „Mântuitorul”.*

În capitolul *Despre virtutea care micșorează* sunt arătate virtuțile lui Zarathustra văzute de oameni și de el însuși. Zarathustra îi acuză pe oameni că au în ei diavoli și că ar trebui nu să-și frângă mâinile, să se roage, ci să-i blesteme. Oamenii îi răspund că este omul fără Dumnezeu, Zarathustra nu numai că recunoaște că așa este dar și îi întreabă pe oameni: *E vreunul mai ateu ca mine, ca să mă bucur de învățătura lui?* Apoi le dă sfaturi să se iubească pe ei și pe dușmani. El vestește Marea Amiază.

În capitolul *În retragere* din *Așa grăita Zarathustra*, Nietzsche imaginează o întâlnire dintre Zarathustra și un om îmbrăcat în negru. Omul respectiv se afla în căutarea celui din urmă om pios, a unui anahoret,

care, însingurat în codrii săi, încă n-a auzit ceea ce toată lumea știe astăzi. Zarathustra îl întreabă: *Ce știe azi toată lumea? Ceva cum ar fi că bătrânul Dumnezeu nu mai trăiește, acela în care toată lumea credea?*

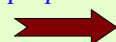
Omul pornit în căutarea unui anahoret credincios în Dumnezeu era un papă, ultimul, iar anahoretul pe care-l căuta era mort. Omul în negru era dezamăgit că nu găsisese pe ultimul om credincios în Dumnezeu.

Este zguduitoare discuția ce a continuat. Zarathustra își dezvăluie identitatea. *Sunt Zarathustra omul fără Dumnezeu, cel care zice: cine e mai-fără-Dumnezeu ca mine ca să mă bucur de învățătura lui?*

Zarathustra îl consolează pe papă pentru că i-a murit Dumnezeu și vrea să afle de la el cum a murit *din milă? - văzând că omul atârna pe cruce; că n-a mai fost în stare ca dragostea lui pentru om să fie iad și la sfârșit pierzaniei*. Papa se destăinuie lui Zarathustra spunându-i că l-a slujit mulți ani, că voința mea urma voinței lui: Invocând ideea că un servitor fidel cunoaște foarte bine pe stăpânul său, chiar fapte ascunse, papa spune că Dumnezeu era ascuns și plin de taină. Și-a procurat un fiu, nu altfel decât prin șiretlic. Pe pragul credinței sale zace adulterul.

Tabloul morții lui Dumnezeu este completat de o caracterizare a papei care afirmă că Dumnezeu nu prea iubea pe oameni, era aspru și răzbunător, pentru desfătarea celor iubiți a construit infernul. Până la urmă a devenit milos și slab și flaș și prea milos, mai mult ca un bunic, nu ca un tată, mai asemănător unei bunici bătrâne și șubrede.

Zarathustra completează: *Dumnezeu se supăra pe oameni fiindcă era neînțeles. Pentru aceasta, nu oamenii erau de vină ci tot Dumnezeu fiindcă ne-a dat urechi*. Dumnezeu este asemănat cu un olar și așa cum olarul se răzbună pe blidele pe care le-a făcut, și le consideră nereușite, și Dumnezeu se răzbună pe creațiile sale. Decât cu un asemenea Dumnezeu, *Mai bine fără nici un Dumnezeu, mai bine să-ți iei în propria ta*

➔ mână destinul, mai bine să fii nebun, mai bine să fii tu însuși.

*

Mulți exigenți ai creație nietzscheene explică ura lui Nietzsche împotriva lui Dumnezeu prin apariția teoriei evoluționiste a lui Darwin de care ar fi fost influențat. Nietzsche respinge acest argument, ba nici nu se consideră că ar fi ateu, ba din potrivă, în una din scrisori își exprimă frica de a nu fi canonizat. Nietzsche nu respinge ideea că lumea ar fi fost creată de Dumnezeu. De fapt, Nietzsche se războiește cu preoții, aceștia l-au omorât pe Dumnezeu, iar în locul Lui, Nietzsche pune omul, dar nu orice om ci pe superman, liber, capabil de acte mărețe. De fapt, Nietzsche critică întreaga societate, aflată, după părerea lui, în derivă, iar prin *Așa grăita Zarathustra* el îi luminează calea.

Citind pe Nietzsche și urmărind raporturile lui cu biserica, afirmațiile lui despre Dumnezeu, două chestiuni îți apar în minte. În primul rând o ipoteză: ce s-ar fi întâmplat cu el dacă ar fi trăit cu două secole mai devreme? Giordano Bruno a fost ars pe rug fără să-l nege pe Dumnezeu, ci doar pentru o concepție științifică, că universul este infinit, iar Galilei a abjurat pentru convingerea că pământul se mișcă. Revoluția franceză i-a dat posibilitatea lui Nietzsche să fie liber, să-și exprime părerile fără să aibă de suferit. Că el voia și mai mult, este o altă problemă pe care contemporanii săi, unii, și contemporanii noștri, tot unii, nu o înțeleg. Dar judecarea lui Nietzsche pentru că a zis că Dumnezeu a murit, fără a înțelege corect sensul sintagmei, situația social-politică a vremii, nu este tot o ardere pe rug?

Căutând pe internet păreri despre opera lui Nietzsche, am dat și peste un articol scris de PS Calinic într-o revistă argeșeană, *Argeș Express*, despre controversatul gânditor german. Las la o parte unele inexactități, dar nu pot trece cu vederea faptul că autorul pune accent pe boala lui Nietzsche, că ideile lui critice despre religie, biserică, preoți și Dumnezeu s-ar datora acestei situații, în ultimă instanță, schizofreniei, Nietzsche murind într-un stabiliment de nebuni. De altfel, autorul, PS Calinic, traduce în felul său *Also sprach Zarathustra*: *Astfel a vorbit Zarathustra* și nu *Așa grăit-a Zarathustra*, subapreciind calitatea de poet a lui Nietzsche, sensul mai profund al titlului cărții. Toți vorbesc, puțini grăiesc. Sensul semantic al lui *a grăi* este altul decât al lui *a vorbi*.

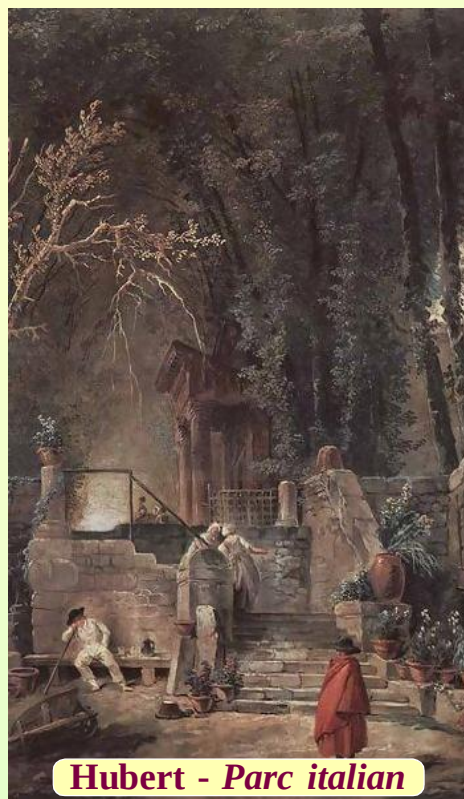
Tot pe Net, pe situl www-laurentiudu-mitru.ro, Octavian Dărmănescu consideră că afirmația *Dumnezeu a murit* este o blasfemie și-l parafrazează pe *Gott ist tot* (Dumnezeu este mort) în *Nietzsche ist tot* (Nietzsche este

mort) afirmația având semnătura lui Gott (Dumnezeu). Cum nici Nietzsche nu a avut aprobarea lui Dumnezeu să spună că este mort, că a murit, credința în Iisus și Dumnezeu este vie pe Mapamond, nici Octavian Dărmănescu nu a avut aprobarea să-l semneze pe Dumnezeu ca autor al sintagmei enunțate mai înainte. Dacă domnul O.D. ar fi avut voința unui mers în bibliotecă, ci una mai comodă, să dea clic pe cuvântul cheie Nietzsche s-ar fi convins că autorul lui *Also sprach Zarathustra* nu numai că n-a murit, spiritual desigur (Și Dumnezeu este tot spirit), ci are foarte mulți adepți. Vorbind la concret, numai în România, opera lui Nietzsche a fost tradusă în mii de exemplare și influențează pe creatorii de artă.

A doua întrebare care se pune pentru cititorul lui Nietzsche, de un trăitor în lumea socialistă. De ce filosoful german a fost atât de denigrat de comuniști? În loc să fi fost „canonizat” ca unul dintre cei mai mari dușmani ai lui Dumnezeu? Nici Lenin nici Stalin, nici ceilalți urmași ai acestora, nu s-au ridicat la nivelul lui Nietzsche în ceea ce privește critica religiei, a preoților. Să fie motivul că Nietzsche rămânea la nivelul teoretic al combaterii și nu a trecut la cel practic, de demolare a bisericilor, de pedepsire a preoților, credincioșilor. Oricum, filosoful german rămâne un mare dușman al dogmatismului, iar opera sa un mare izvor de idei contra unor asemenea concepții. După situația din prezent putem formula următoarele aserțiuni:

Gott ist tot! Nein! Gott ist nicht tot.

Nietzsche ist tot! Nein! Nietzsche ist nicht tot.

Hubert - Parc italian

Petru SOLONARU

ÎNTRU PARADIS....

Într-adins de simplu-i totul, as,adar!....

Hant,a vie-ascunde osebite ce-ar sta din gând s,i cumpăt ca nodal Deschis.

Seamă ia la mare s,i mărunț spre dar

ce t,i-a fost prin clipă numai t,ie scris: să zides,ti bărbatu'în feminin abis, inima de poftă a goli-o rând fără de cuvinte altui catihis....

Prin smerire-adâncă, drămuț s,i blând dă chenar comorii sinei, voalând sfărâmarea firii'în visul sacrileg. Diamant or glajă, sub cântar având

răzlet,ite cursuri ce nu se-înt,eleg, să le vezi din partea-t,i rostuit întreg, musai neclintire.... Întru Paradis spit,e semănat osia-t,i culeg....

TRANSFIGURARE

Cel ce făptuies,te, nefăptuitor bucurând voint,e, bucurii nu-l vor aduna cu trupul ca al valmei joc. Învârtind la roata cosmicului zor,

dincolo de semne: apă, vânt, lut, foc, ce'în a cincea sferă umbrele îs,i coc, poartă sacrificiu, sensu-i fiint,ând prin divin, întregul fără timp s,i loc...

Risipit sub gânduri nu-l atinge gând s,i, des,i-i orândeii, nu rămâne rând în corvoada lumii, căci indiferent vede simetria tuturor, dând

ochiului dintâie un invers torent. Cum transcende actul, chipul său latent, prins asemănării de-al ascezei cor, suie mântuire-apurare prezent....

Janet NICĂ

Elis Râpeanu,

„Doamna Epigramă”

Părând nu a parafraza celebra butadă „Epigrama este un strănut” a lui George Călinescu, ci a o combate, Elis Râpeanu, prin întreaga sa activitate, s-a străduit să transforme „strănutul” literar, alias epigrama, în „gripă literară” și, de ce nu, în incurabilă „boală literară”. „Strănutul” s-a dovedit a fi contagios, devreme ce a „infectat” grupări de toate culorile care, la rândul lor, au răspândit „virusul” umorului în diferite publicuri și chiar în mase. Pe lângă revistele vremii, cărțile de autor, antologiile de epigrame și concursurile organizate la nivel de cenacluri, pe întreg teritoriul țării, lucrările doamnei Elis Râpeanu, în special „Epigrama în literatura română”, prima teză de doctorat din lume, în materie de epigramă, au radiografiat și au lămurit multe aspecte ale fenomenului epigramatic de la noi și de aiurea. Pasiunea închinată „catrenului cu poantă” are, involuntar, antecedente teoretice de specialitate și chiar filozofice care, dintr-un lucru de nimic, dintr-un „strănut”,

au făcut „istorie” culturală. Amintim, în treacăt, tentativa lui Goethe de a vedea, în „frunză”, prototipul plantei originare, a urplantei. Asemenea, privind, de data aceasta, în grădina noastră, încercarea lui Constantin Noica de a construi un întreg sistem filozofic, plecând de la prepoziția „întru”. Și, tot în grădina noastră, folcloristul și etnologul Tache Papahagi, în lucrarea „Poezia lirică populară” avansa, în 1936, ideea că „La origine, orice motiv va fi fost formulat în grupări de câte patru versuri”. Pornind de la această licărire de adevăr, Ion Pogorilovski publică în 1987, la editura „Cartea Românească”, volumul „Arhetipul expresiei lirice românești” în care demonstrează că sâmburele poeziei lirice românești este „catrina”, cu o structură bine încheagată, unică în felul ei. Pe lângă valențele nebănuite ale catrinei lirice, dar scoase la iveală de autor, frapează aceea că, în cele patru versuri, figurile de stil, sarea și piperul fenomenului liric, încă nu-și făcuseră cuib. Simplitatea categorială a catrinei, îmbinarea a două aspecte naturale cu două aspecte sufletești, într-o ordine strictă, ne trimit cu gândul la epigrama noastră cea de toate zilele. De altfel, lipsa de podoabe artistice a literaturii populare este elogiată de George Călinescu, atunci când face o paralelă între „Mai am un singur dor” și „Miorița”: „Nu mai întâlnim niciun stil, nicio retorică, nici măcar metafore, fiindcă imaginile sunt ideile înseși, ale poemului... Poezia a devenit anonimă, s-a coborât

deci în modul folcloric. Cea mai mare însușire a lui Eminescu este de a face poezii populare, fără să imite și cu idei culte, de a se coborî la acel sublim impersonalism poporan”.

Față de confrății din breasla epigramatică, Elis Râpeanu are un ascendent teoretic și profesional, fapt care o califică, fără urmă de tăgadă, autoritate în materie și drept „doamna epigramei românești”. În toate cărțile închinete epigramei, în toate interviurile presărate prin reviste de specialitate și nu numai, Elis Râpeanu a făcut o frumoasă, inteligentă și fructuoasă propagandă sus-numitului „strănut literar”, schimbându-i porecla în renume. În acest sens pledează și volumul „Epigrama - un „strănut literar”, apărut la Editura „Tipo-Man”, la Ploiești, în 2013. Trăsătura esențială a tomului în discuție este un didacticism de înaltă clasă, „defect” profesional care naște ordine din dezordine, clasifică diversitatea, laminând-o în înțelegeri iar înțelegerea, în plăcere. Cartea este structurată într-un triunghi tematic, fiecare latură a triunghiului fiind intitulată lapidar: partea întâi, partea a doua, partea a treia. Miezul triunghiului: epigrama, „cenușăreasa” din timpul zilei care, noaptea, devine prințesa cu condurii de aur. Urmărind demonstrațiile profesorului-epigramist, parcă se iscă pe limba gândului mierea versului eminescian: „clipe dulci se par ca veacuri”. Elis Râpeanu face din epigramă - clipă în veșnicia literaturii - un monument întru veacul vecilor. Domnia Sa ridică mo-

numente întru gloria epigramei, face din epigramă eroul principal al umorului, mănâncă epigrama pe pâine, respiră epigrame și vrea să împărtășească marea bucurie cu ceilalți. De aici, grija de a instrui, de a preda, de a dăscăli, în sensul bun al cuvântului. Prima parte a lucrării pune în discuție problema statutului epigramei, dacă se încadrează, ca specie, în genul liric tradițional, sau este gen aparte, de sine stătător. Lăsând să defileze vocile unor inițiați în materie, sau a unor degustători de epigrame, autorul taie cu „briul lui Occam” și pune diagnosticul ce se conturează a fi cel drept: epigrama este specie a genului liric, bineînțeles, cu un specific inconfundabil. După o paralelă între catren și epigramă, se stabilește, prin argumentație adecvată, că epigrama este un catren, dar nu orice catren este epigramă. Urmează, logic, o incursiune pe tărâmul epigramei, cu intenția de a dezvălui mecanismul ei. Sunt trecute prin ciur și prin dârmon, prozodia, ritmul, rima, măsura, caracterul dialogal al epigramei.

Partea a doua este un grupaj, destul de bogat, de studii cu aplicație pe câțiva autori și opere: Caragiale și epigrama, din istoria epigramei băcănuane, epigramistul Vasile Matei, epigramistul centenar Vasile Moșneanu, epigramistul Nicolae Nicolae, inginerii în familia epigramiștilor, din istoria epitafului, Gheorghe Bălci, trei crai de la răsărit: Efim Tarlapan, Ion Diviza, Gh. Bălci; epigrama potatorică, fumatul în

ELIS RÂPEANU

EPIGRAMA -
un „strănut literar”?Editura TIPO-MAN,
Ploiești, 2013

epigramă, poliția în radarul epigramei, medicii și epigrama.

Partea a treia îmbină, în mod armonios, cuvântul lui Ion Dodu Bălan despre „Epigrama în literatura română”, referatul profesorului univ. dr. Ștefan Cazimir asupra tezei de doctorat „Epigrama în literatura română” de Elena-Elisabeta Râpeanu, mai multe interviuri cu autoarea, luate de Irina Constantinescu, de George Corbu și de Maria Diana Popescu, epigrama franceză în secolul al XVII-lea, de Roger Zuber, în traducerea doamnei Elis Râpeanu și două pledoarii despre epigrama românească. Partea a treia se încheie cu un cuvânt separat de carte, dar legat de ea, anume cronică a așa-zisului „Salon al Umorului” din 2-3 august 2013, de la Bușteni.

Impresia lăsată de impozantul volum, croșetat cu migală și cu pasiune, este aceea că avem în persoana doamnei Elis Râpeanu un soldat vaccinat cu eroism, care luptă pe linia întâi a umorului, un soldat din ranița căruia se vede, la lumina zilei, bastonul de mareșal.

Florin MĂCEȘANU

Poătură de pictură

Hubert Robert

Pe 22 mai 1733, se naște, la Paris, Hubert Robert, fiul lui Robert Nicol, valetul marchizului Francois Joseph de Stainville. Termină cu succes *Colegiul Navarra*, în 1751. Părinții săi voiau să-l facă preot, dar talentul și înclinația acestuia spre pictură îi determină să-l înscrie la *Michelangelo Slodtz*, unde aprofundează bine perspectiva și desenul. În 1754, contele de Stainville,

fiul marchizului Francois este numit ambasador pe lângă Sfântul Scaun la Roma și-l ia cu el pe Hubert Robert, pe care-l găzduiește la palatul Mancini și-l numește bursier al *Scolii*.

Hubert Robert a petrecut unsprezece ani la Roma, timp suficient pentru a lua contact cu diverși colecționari și artiști printre care Piranesi, Fragonard, Claude-Louis Chatelet. În aprilie 1760, împreună cu abatele de Saint-Non, vizitează ruinele de la Pompei care-i vor alimenta mai apoi imaginația pentru lucrările viitoare.

La întoarcerea sa la Paris, în 1765, s-a integrat rapid printre demnitarii regatului și printre crema intelectualității artistice. După numai un an este primit în *Academia Regală*.

Se însoară cu o tânără elegantă și de familie bună, cu care a dus o viață mondenă pe placul amândurora, fiind invitați de toată lumea și prezenți pretutindeni.

Întâlnirea cu arta lui Panini și a lui Piranesi din Italia, a fost decisivă. Era epoca întoarcerii la natură și a modei ruinelor romane. A contopit ambele gusturi și a devenit *ruinist*. Nu era, desigur, arheolog. Trata monumentele ca pictor și juxtapunea zidiri care în realitate nu s-au învecinat niciodată. Pentru noi însă cel mai valoros Hubert Robert este pic-

torul veridic de peisaje.

Fantezia lui Hubert se nutrește din realitate. La înaintașii săi, realismul cade prozaic. Tablourile din tinerețea sa romană au într-adevăr o grație ce-l vestește pe Corot. Dar, mai târziu, după ce primește comanda cu *Podurile Franței*, în 14 tablouri, își maltratează fantezia pentru a reda topografia exactă a orașelor Marsilia, Toulon, Brest, La Rochelle, pe care doar rochiile frumoaselor trecătoare le înfrumusețează.

În timpul *Revoluției*, în octombrie 1793 a fost arestat. Deținut în închisoarea *Sainte-Pelagie* și *Sainte-Lazare* picta scene din închisoare pe plăci. În timpul revoluției, o parte din lucrările sale au fost distruse. Este eliberat după zece luni de detenție continuând să lucreze consecvent și participând constructiv la toate activitățile de angajament ale artei franceze.

Preromantismul său foarte apreciat de englezi, îl face să se ocupe de *Furtuni*, *Vijelii*, *Vâltori* identice și repetate, pe care mult timp și le vor disputa amatorii. Peisajul nu mai e doar cadrul vieții oamenilor. Devine genul cel mai solicitat, cel mai popular.

Viața fericită și liniștită a blândului și modestului Hubert Robert este încheiată de un accident vascular cerebral în 15 aprilie 1808.

Hubert - Portretul lui Hubert Robert

Livia CIUPERCĂ

Nemiloasa devenire

„Fie-ți viața veșnică poveste!...”

Conștienți ori nu, avem a recunoaște o realitate - de necontestat - pe care o pecetluiește poetul Alexandru A. Philippide (1900-1979): „*Trăim în nemiloasa devenire...*” Și „*câte lucruri au rămas nespuse / vechi juvaieruri risipite-n drum...*”, care își cer dreptul de a le relumina. Poate acesta să fi fost și motivul care l-a îndemnat pe profesorul Mihai Zamfir de a-i dedica un amplu medalion evocativ, într-un recent număr al revistei „România literară”.

Cu vădită tristețe profesorul Mihai Zamfir constată că „*s-a instalat în ultimele decenii în jurul numelui*” acestui „*scriitor erudit*” o „*tăcere ambiguă...*” Și n-avem al-contrazice. Aceasta este o realitate. Despre adevăratele valori ale culturii se amintește mai rar, eventual, la vreo aniversare, și-apoi, iarăși s-așterne tăcerea. Blânda tăcere! Dar poetul a fost conștient... și ne șoptește de dincolo de timp: „*Vorbele mele scrise-acuma, / Vă fi de multă vreme spulberate / În ziua când tu te vei naște...*” (**Peste câte mii de ani**)

Depinde numai de noi să scuturăm din când în când vâlul indiferenței, citindu-i creația și vorbind despre poezia sa... și mai presus de orice - neuitând că „*s-a distins de colegii de generație nu doar prin intelectualitatea inspirației, ci și prin conștiința etică*”. („România literară”, 38/2013, p. 12-13)

În ale sale pagini de memorialistică, rămase încă în manuscris și conservate în arhiva Bibliotecii „V. A. Urechia” din Galați, Teodor Al. Munteanu (1911-1988), care l-a cunoscut destul de bine pe omul și poetul Alexandru A. Philippide, îi înnobilează amintirea cu pagini emoționante, gândind la cel care a fost - în toată viața sa - un „**exemplu de demnitate și de modestie**”. Omul - care a iubit dulcea-i intimitate - își pecetluiește astfel trăirile: „*Dorința noastră de neîntrupare / Ne chinuiește în zadar. / Să ne mândrim că fiecare / Din noi e-un unic exemplar, / Fără puțință de reeditate!...*” (vol. **Visuri în vultul vremii**)

Merită a reține că încă din perioada interbelică, D. Murărașu recunoaște poetului

Al. A. Philippide (1900-1979) „*sensibilitate armonioasă*”, „*evadări ale sufletului, plutiți în nesfârșitul visului și nedefinitului, dragoste de tăcere, predilecție pentru aspectele de noapte și pentru lumina potolită a lunii*”, muzicalitatea versului, „*frânt ca la moderniști*”, dar cu „*fond*” „*cristalin*”, un poet „*cu suflet avântat spre cosmos, spre soare*”. Un poet „*de mare inspirație*”, după aprecierea lui N. Iorga.

Evocarea lui Teodor Al. Munteanu surprinde și alte fațete ale personalității aceluia, despre care își va aduce aminte „*întotdeauna cu recunoștință*”, scriind „*mereu cu penișă fierbinte*”. Medalionul dedicat lui Alexandru A. Philippide dovedește trăinicia unor sentimente nobile: „*Am fost onorat cu prietenia lui și mi-a întins mâna în clipele de grea cumpănă. Cred că nu sunt singurul care am simțit la el umăr de frate mai vârstnic*”.

Detaliile oferite de memorialistul T. Al. Munteanu sunt un dar de natură documentară: „*Locuia de mulți ani în strada Ilarie Chendi (nr. 9), de unde a și plecat în lumea umbrelor. Camera de lucru nu se poate mai simplă: un pat-canapea, un birou încăpător, un dulap cu cărți (în special în limbi străine), două scaune și o sticlă cu apă. Un fel de chilie modernă. Asta până când necazurile fiecăruia ne-au despărțit pentru oarecare timp*”.

C-așa e viața, cu furtuni neprevăzute, ca-n poemul **Cumpănă**, din ciclul **Vis și căutare** (1979):

„*Se năpustește-n hornuri, vuind a toamnă,*
vântul,
Și nouri suri s-adună posomorând
pământul.
Pătrund în orice lucru fiori de vreme rea...”

Însă amintirile se-nvolbură și nu-i dau pace: „*Aveai ce învăța de la dânsul...*” și nu-i uită vorbele: „*Demnitatea nu se moștenește, și-o creează fiecare, și-o impune...*”

Pentru noi, cei de astăzi, important este a reține și-această constatare: Al. A. Philippide „*nu a umblat după onoruri, nu s-a îngheșuit pentru situații, cu toate că meritele sale*

i-ar fi deschis orice ușă. La Academie a ajuns oarecum târziu, iar marele premiu al Uniunii Scriitorilor l-a încununat cu puțin timp înainte de a pleca definitiv dintre noi. O modestie dusă poate prea departe. De infatuare îi era silă, o considera trăsătură sufletească josnică; despre oportunism gândea la fel”.

Poetul și memorialistul Teodor Al. Munteanu se arată impresionat de felul de a fi al omului Al. A. Philippide care, la orice șezătoare literară, își începea expozeul cu vibranta sa **Rugăciune de dimineată**, rostită cu „*glas avântat și grav*”, un poem amplu, de o incisivitate sobră (vol. **Stânci spulberate**, 1930):

«*O, Doamne, dă-mi puterea să te-ajung!*
Culeg în mine, iată, flori de soare,
Pe care la picioare ți le-arunc.
În fața ta sunt limpede și prunc,
Ca o pădure plină de izvoare...»

Ruga poetului devine prosternare în fața minunilor, creație divină: „*O, Doamne, dă-mi încrederea în mine!*”, pentru că el, fiindă minusculă iubește tot ce mișcă-n astă lume: „*Mi-i drag pe față vântul plin de soare...*”, „*Mi-e dragă iarba nouă s-o resfir...*”, „*Mi-i drag să-mi treier gândul în lumină...*” (**Rugăciune de dimineată**)

Amintind de vocea „*puțin răgușită*” a lui Philippide, Teodor Al. Munteanu, o asemuie cu aceea a lui Păstorel Teodoreanu, cu precizarea că „*răgușeala acestuia din urmă*” avea însă „*cauze cenologice*” (și-o finalitate întristătoare, din nefericire!). O amintire - balsam peste fire, în acest dorit traiect într-o armonizare în unitatea noastră psihologică:

„*Mi-aștept prietenii, și zi și noapte*
Veniți, prieteni! Visurile-s coapte,
Și ceasul cel de față e plin de împliniri...
Ospățul meu v-așteaptă pe vârfuri, printre stânci...

Prieteni vechi, luați drumul înapoi!...
Mi-aștept prietenii, și zi și noapte:
Prieteni noi! Fiți gata! Mi-s visurile coapte,
Și ceasul cel de față e plin de împliniri...”

(**Din munți înalți**)

Al. Florin ȚENE

Erosul - ca artă în secolul al XVIII-lea românesc

Veacul al XVIII-lea a fost văzut adesea de unii istorici romantici europeni ca „secolul fericirii”, dar pentru români s-a dovedit a nu fi fost „fericit”. Dimpotrivă, locuitorii spațiului carpato-danubian, care nu aveau, încă, conștiința de românită, au trăit o epocă apăsătoare. Stăpânirea străină, războaiele, jafurile și amputările teritoriale au făcut ca viața să pară un calvar în care traumatismele istorice lăsau arareori clipe de liniște. Dar cum putea o asemenea realitate istorică să procure și clipe de iubire între sexe? Răspunsul este simplu. Viața și sentimentele omenesci nu puteau fi oprite de vicisitudinile vremurilor. Omul este dotat de Dumnezeu cu acest nobil sentiment, specific numai speciei umane, și el se afirmă indiferent de vremuri și anotimpuri.

În acest context istoric motivul erotic era întreținut de cărțile populare. Acestea s-au bucurat la noi de receptivitate abia în secolul XVIII, chiar dacă în unele cazuri primele lor traduceri datează din perioada anterioară. Este vorba de *Alexandria*, foarte mult gustată în vechea noastră cultură, scriere pigmentată de scene ale iubirii „la prima vedere”, precum aceea în care Neatinav se arată „săgetat la inimă de frumusețile” Olimpiei, așa cum le găsim în „Cărțile populare” (vol. I, pag. 14). O întregă moștenire sentimentală cathară era cuprinsă în această literatură, precum și în „Istoria Troadei”, cu portretul ideal al frumuseții feminine, ilustrată prin Elena („mai frumoasă decât toate muierile dă lume, că unde o vedeai, părea-ți că iaste zugrăvită, cum spun la istorii”), cu ipostazierea iubirii (și-au găsit vremea și-au început a-și arăta dragostile unul către alt), dar cu încheierea severă a moralei creștine, ce înfiera adulterul: „Vedeți, fraților, ce-au făcut spurcata Elena și cu spurcatul Alexandru Parij? Aceasta agoniseau dragostele muieresti...”.

Erotica se dovedea o componentă mult mai întinsă a vechilor cărți populare. Pe acest fundal s-a întemeiat Sindipa, presărând lecții morale despre iubire și ispitele sexului frumos. În acest context, mai bine este reliefat în *Istoria lui Imberic*, povestea tinerilor îndrăgostiți care au fugit în lume, sau în *Erotocritul*, în care eroul „s-au nebunit de dra-

gostea Aritusei”, ca și eroina în cauză care „se arde și frige pentru dragostea lui”, ambii jurându-și în final „pîn' la moarte să ne așteptăm cu curată ficioare” (ibidem, vol. II, p. 71).

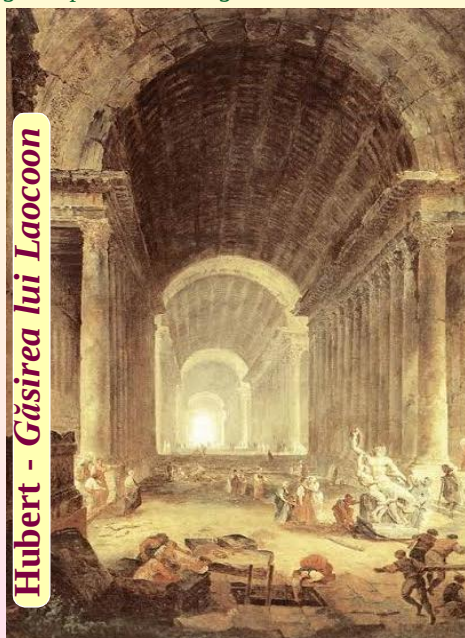
Printre cărțile gustate în spațiul dintre Carpați și Dunăre, trebuie amintite „Imberie și Margaronă”, „Istoria ethiopicească” și „Istoria lui Alțidilas și a Zelidei” („a doi tineri libovnici”), ce îngăduiau cititorului să se regăsească în toată trăirea lor sufletească. Dar, trebuie să insistăm asupra altei cărți *Istoria lui Filarot și Antusa*, care se remarcă prin cristalizarea în formă românească a discursului erotic de sorginte medieval, pe care vechea moștenire cathară din mediile cavalești l-a opus doctrine iubirii creștine, lui Agape. O meditație asupra simțământului se dovedea instructivă, de aceea *Istoria lui Filarot și Antusa* exprima și o nouă atitudine față de dragoste, sancționând cu un plus de înțelegere prezența ei, fiindcă - se arată - „din ceasul ce să rănește de săgețile ei”, omul devine altul, prin noua sa încărcătură afectivă, emoțională. Dar elogiul iubirii nu era făcut până la capăt. Elogiul iubirii nu era făcut până la capăt, considerându-se „mai fericit (...) acela carele n-a căzut în primejdia dragosti, pentru că dragostea cu cât este mai

întâiu de dulce, cu atât în urmă este amară și plină de feluri de griji și primejdi.” (Cărțile populare, p. 42). Nu erau puțini cei care doreau să se inițieze în tainele lui Eros. O făceau pe cale livrescă având la îndemână scrieri precum „Floarea darurilor”, cu un capitol „Pentru dragoste”. Nevoia cunoașterii sale era întemeiată pe ideea „că nimenea nu poate să iubească vreun lucru deacă mai înainte nu-l va cunoaște”. De aici, nevoia definirii sentimentului în variatele sale accepții, ca devoțiune confesională „mai deasupra de toate”, dar și ca „dragostea părinților, apoi pentru a priatinilor, deci, pentru dragostea muierilor”. Trebuie să amintim „Ceasornicul domnilor”, cu numeroase referiri la experiența erotică, expuse adesea, sub formă de pilde și maxime: „că nici o lege cei iubiți nu sufăr”; „dragostea face preom a nu vede ace vede și a vede ace nu vede” (Arhivele Basarabiei, IX, 1938, p. 27)

Motivul iubirii apărea și în cărțile străine în traducere românească. Acestea erau „Cugetările lui Oxenstiern”, „Narchis”, după Rousseau, sau în original, precum „L'art d'aimer” după Ovidiu sau „La vie et les amours du chevalier de Faubas” (14 vol.), pe care Marieta Cantacuzino le avea în biblioteca sa înainte de 1821, așa cum specific Dan Simionescu în „Probleme de educație și învățământ în literatura parenetică” (1965, p. 714).

Nimic mai firesc ca Erosul să se desprindă din paginile cărților și să străbată viața secolului fără a fi doar o „sugestie de lectură”. Ne aflăm, totuși, departe de o modificare esențială a comportamentelor, în spiritual „regulilor” din renumitul „Catechisme des gens maries”, scris de Pere Feline și publicat în 1782. Un personaj al acestei lumi în schimbare își destăinuie printre rânduri trăirile în laconicele însemnări făcute pe margine unui „Ceaslov” din 1795. Se numea Ioniță Măgură ce s-a căsătorit la 20 de ani cu Anica. Ea a murit în 1808 și soțul consemna evenimentul cu duioșie reținută.

Đin anonima istorie a celor mulți răzbate astfel un crâmpei de viață, în care, peste toate frământările zilnice, iubirea aruncă câteva raze senine.

Hubert - Găsirea lui Laocoon

Ion MITITELU
(Irlanda)

Versuri

Vis persan

Versuri vechi îți recitam
La noul han
Din dealul spart
Și se-aprindeau
Pe geana nopții
Uitate focuri răsfirate
Din visul lui Omar Khayam
Ce-și căuta și-acum urciorul
Pierdut și regăsit mereu
În trup frumos și cald de fată
Așa cum este acum al tău.

Și chipuri adunam în mine
Cu forme de urciur curbat
Să le sădesc în spuma mării
Sau clipa unui vis uitat
Să pot să beau un vin sălbatic
Din cupa palmei tale sfinte
Să nu mai știm de noi și toate
Ce-au fost în spate
Și-nainte
Să-ți spun din nou, frumoaso
veșnic,
că timpul nu ne-a-nvins
nicicând
și pe Khayam în capul mesei
Îl văd în fiecare noapte bând.

tristețe

ziduri sparte, ziduri reci
mi-amintesc de toamna-n care
silabisind a loc de veci
pleca mama la culcare

să se odihnească-n fine
dintr-o lume așa pustie,
fără noi și fără mine
numai doar o veșnicie

caii galopau-napoi
unde stele se despart
și lăsând copacii goi
zidul rece, zidul spart.

risipește-mă

risipește-mă iubito!
risipește-mă în casă
în oglindă
în cuier
ca pe-un sunet alb de râu
ca pe-un întreit mister.

risipește-mă în palmă
și în ochi cu pleoapa-nchisă
azi mai sunt acel ce vine
dinspre sud cu ziua ninsă.

risipește-mă iubito
ca pe-un zeu înalt
sau Domn
risipește-mă odată
pe cărarea dinspre somn.

sindrom

Mă simt stingherul zilei
În clipa de neliniște - al
păcatului
Și atunci îmi așez altarul
Pe doi mărăcini nevolnici
Spre a mă ruga vântului
Ploii
Viscoleur viitoare
Și apelor
Ce curg în ținuturi nerostite
Să-ntârzie o clipă mai mult
Sindromul
Liniștii eterne.

Nu-s decât un căruș

Căutam cuvintele mele
Printre banale cuvinte
Printre cuvinte bizare și reci
Îngrămădite mereu asimetric
Prin colțuri strâmbe de umbră.

Căutam cuvintele mele
Ca pe raza pierdută le căutam

Să prind la cheutoarea zidirii
Smerenii de doruri
Și cântece
semințe senine de vers.

Știam
Demult știam că nu-s decât un
căruș
Care-și despletește visul
pe drumurile ce duc
pretutindeni
Spre oamenii nevoiași de
cuvinte
Ce plâng dimineața și seara
Numai pe versuri de doină.

unde ești?

împușcam pietrele
cu muguri de lavă și gând
ascultam clepsidrele
despre tine strigând
și te doream
ca pe primul pământ
apărut ultimei corăbiei sarmate
rămasă în vânt
cumpănă-ntr-o două cuvinte
arzând.

cântec de noapte

cântam un cântec
la fiecare masă
la fiecare om
același cântec cântam
într-un bazar necunoscut
un cântec pudrat
cu praf de zodii
și neliniști fugare.

tu mai știi de unde venea
acel cântec
despre plecări uitate
și neliniști târzii?
nu auzai
decât galopul cailor nopții
spre tine-venire.

**Diana IACOB-
SPĂTARU**
(Austria)

Versuri

Te-am prins în zborul meu și ți-am rănit sufletul de stele

Mă scufund tot mai adânc,
în țărâna ta divină...
Mă zbat în cerul meu,
ca într-o mare,
lovindu-mă de mal cu scoici
cu tot.
Fă mâna ta din nou chemare,
și ajută-mă să pot,
când nu mai pot!

Când neuitarea îmi execută gândul, doar stelele mă vindecă de panică

Îți aud gândul,
am crezut într-o crâmpie
că îmi vorbești
Ochiul minții îmi este mereu
de veghe, te ador strecurându-
te prin rațiune, te resping
adâncindu-te în mine,
ești sufletul meu pereche.
Știu că sună stereotipic,
dar nu pot să evit că ești.

Aș vrea să-ți fiu în trup, în vers, în oase... Să-ți curg din frunte până-n glezne.

Domnul meu a fost visul
și realitatea, îngerul și demonul,
omul meu și zeul meu.
Am rămas în el să-l verez,
să-l plăsmuiesc și să-l compun
din nevoia mea de a fi.
Să-l ascult și să-l tac,
să mă desfac cum se desface
un fluture cu ochi pustii
și să-l închid în mine.

Daniel MARIAN

Florin Iaru

Culegător de Ceață mai ales de la
Marile etaje, acolo unde e Aer cu diamante

Undeva, între aproape de inefabilul femeii iubite și un ipotetic-apoteotic câine, e un spațiu larg de plimbare când veselă, când tristă, oricum una care trădează de fapt o intensă solitudine specifică poetului. Sunt „**Cântece de trecut strada**” care n-au chiar nimic nici cu chiuiturile precum nici cu bocetele; sunt rezultante de introspecție într-o geometrie plasticizată. „Iubita mea aleargă prin orașul de mușama/ de la cimitirul de fontă la morga de catifea/ ... / În calea ei cad de la marile etaje/ ale necomunicării/ melancolici albaștri...”, aceasta în timp ce „...Câinelui meu îi putrezesc prin intestine/ regrete canine flori de oțel și suspine/ ... / În calea lui ies peste o mie/ de suflete de hârtie/ ... / Iubita mea câinele meu află încet despre mine/ că mă compuneam din atomi ca oricine/ ... / iubita mea câinele meu află încet despre mine/ ceea ce se vedea în cordul meu de mohor/ care încă din anii cei buni/ ajunsese o casă de nebuni/ locuită de un măturător” (**Marile etaje**). Orașul acesta, al lui **Florin Iaru** fiind, la cât de imberb oraș e, n-are cum

altfel fi decât ori unul paralel cu realitatea, ori într-o extensie a realității în care dacă ajungem, să nu ne luăm prea multe bagaje cu noi, pentru că la un fel de vamă oricum ne vom trezi cu o garde-robă, un arsenal și cred că și un diagnostic ieșite din tipare, reguli, obișnuințe.

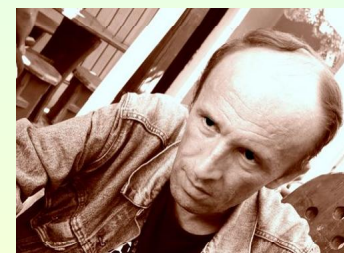
Peregrinarea sau, mai degrabă, prăbușirea în lumea - nelume, într-o însoțire nebunească de iubire, de ce oare, pe alocuri, destul de des, câinească, are loc ca un efect halucinant al unei discordanțe dintre o naștere nefiresc programată și trecerea printre fapțurile și lucrurile cândva omologat apărute de jur-împrejur...: „Eram ultimul reprezentant/ al camerelor locuite/ (și cel mai întârziat)/ În urmă, paharul gol mă va descrie/ cum nu se poate mai bine.../ Brusc am început să vorbesc câinelui/ să-i spun îngrozitoare născocire/ a camerelor locuite/ cu ferestre nisipoase/ cu bibliotecă încinsă la roșu./ Brusc a început câinele să mă înțeleagă/ și coada lui grea a dirijat o clipă timpul./ Brusc ne-am declarat de acord/ cu zăpada care ne nebunise/ în cădere liberă./ ... / Dar spune și tu, iubito, cine-ar fi gândit ceva rău,/ pe o asemenea ninsoare?” (**Ordinul jartierei**).

Apocalipticul are nebănuite rădăcini, acolo unde ar fi trebuit să fie așteptata normalitate: „... Hai hai/ în vatra de sânge a străzii/ în cartierul cu rufe/ pe acoperișuri/ prin cimitire după flori/ în inima doamnei/ în gaura cheii/ în mă-sa de amintire/ în spărscul silabelor/ în tren/ pe tren/ sub tren/ la ora monstruoasă/ când timpul făcea fum în tigaie...” (**Batista neagră**). Se vede prea bine

treaba, că dacă unele repere în spațiu sunt, chiar și dereglate după o busolă parcă trecut printr-un *Triunghi al Bermudelor*, dar plantate în același neconform oraș, în schimb timpul e gata de a fi luat cu-o spatulă și, dacă e prea greu de asimilat, atunci devine numai bun de aruncat pe un fel de fereastră, una, evident, către o anume părăsire a realității. E „**Ceață**” cât cuprinde, aceasta deoarece între stânga și dreapta sunt cât ai vedea cu ochii aberante treceri la nivel și anume tocmai ale fragedei realități: „A alergat cel mai repede, cel mai viu,/ ... / Numai căi neumblate/ în Universul sfârșit./ Șosea vorbărea-ță./ Arteră crăpată/ Ocean de șine/ de cale ferată/ reflectată/ în geam voios de la bardezi:/ - Uite-o, bă, cum visează la tine/ prin câinele prăfuit al după-amiezii !”

De unde și până unde, la Florin Iaru se întâmplă treceri reflexe și / sau refracte, prin starea, la origine, comensurabilă, și prin limbajul alcătuit îndeobște pentru o comunicare necesară, dar care ajunge la nivelul pur intuitiv, restricționat chiar de sublima intuitivitate (?): „Capăt de linie - pentru mine./ Serie de puncte pe care am călcat/ ca pe botul umed al unor mine./ Și tu care rămâi/ înainte în urma mea/ după ce ușile timpului/ s-au închis și s-au uscat./ Nici un fel de iarbă nu crește deasupra -/ nicio sârmă de stea !/ Capăt de linie/ Serie de marcaje/ Numai memoria liberă...” (**Marcaje noi fundații ceasuri**).

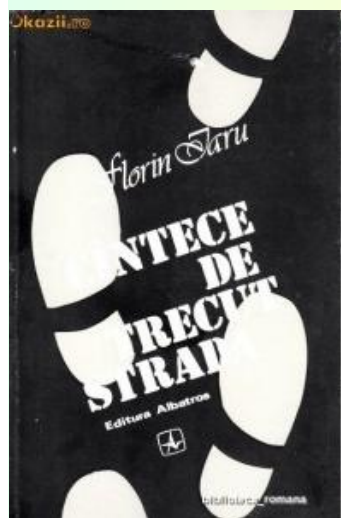
A-ți face din stradă singur ție cu mâna, luând inerția ca pe o pacoste, clar că nedorită, forțată așa-zisă odihnă tocmai epuizan-

tă, înseamnă că neîmpăcarea cu ceea ce oricând, altădată, tot acolo, s-ar fi chemat cotidian, e simpla noua regulă în sine: „ce grea a fost strada pe care m-am culcat,/ Sufletul meu a umplut perne cu pietre/ cu șisturi bituminose -/ și în oase/ a curs cu măduvă de lătrat./ Ce greu era semaforul de treceri pe roșu/ în chinuri năștea el culoarea verde!/ ... / Ce greu era corpul tău/ în mișcare/ prin/ dragostea mea/ copilul meu/ strig/ din nou după tine/ cu toată singurătatea de care **sunt în stare**.” (**Cântece de trecut strada**).

Mă întreb îngrozit, ce-ar fi dacă nelipsita iubire ar fi (atât de) superbă, încât ar deveni imposibilă; dacă nu am avea altceva ce face, decât a privi la noțiunea de iubire, interziși din motive de superlativitate. Iată de ce: „Ea era atât de frumoasă/ încât vechiul pensionar/ se porni să roadă tapiseria/ scaunului pe care ea a stat./ ... / În schimb ea era atât de frumoasă/ încât și câinii haleau/ asfaltul de sub tălpile ei./ ... / Dar ea era atât de frumoasă/ încât a fost la fel de frumoasă și-n continuare...” (**Aer cu diamante**). Poate că Florin Iaru a ajuns la acea interfață a sentimentului, copleșitoare, sau dimpotrivă încă o caută, o reinventează...

Până una-alta, acesta e poetul care, bănuiesc că nu va obosi nici din pricină de poezie, nici de dorul acesteia. „Capul meu cade/ pe/ mașina de scris/ ... / fruntea de riduri mi-e plină” (**Haiku-Mine peste muntele Fudji**), ne spune el, ca și când așa cum îl știm, suntem gata să-l credem fără doar și poate; dar lasă, că **tinerețea fără bătrânețe** trebuie să existe și ea pe undeva...

Octavian LUPU

„Breaking News” pe înțelesul tuturor

„Cineva, care nu înțelege despre ce este vorba, prezintă altuia, care nu știe, ceva ce nu există.” (Citat din „Mic Tratat de PseudoInformare”, operă cu autor necunoscut, dar mereu de actualitate)

Cineva care nu înțelege despre ce este vorba...

Reporterul se afla la fața locului. Nu înțelegea exact despre ce era vorba, dar evenimentul trebuia să fie surprins în direct. Dacă rata momentul, atunci nu se știa când avea să se ofere o nouă ocazie pentru o transmisie „de ultimă oră”. Cei aflați la fața locului nu știau exact ce se întâmplase, dar fiecare își dădea cu părerea după cum i se părea sau după cum auzise de la alții.

Un scurt „Vox Populi” și în câteva minute casetele s-au umplut de imagini și dialoguri de la fața locului. Câteva imagini „cover” pentru mixajul video ce obligatoriu însoțea în caseta din stânga relatările de la fața locului și deja treaba era făcută pe jumătate. Dar obligatoriu, mai era necesar un interviu cu cineva care să pară a fi în temă cu situația ce se derula cu mare repeziune chiar în acele momente.

Mai lipseau doar câțiva membri ai familiei victimelor presupuse. „Măcar niște rude sau niște prieteni ar fi fost minunat să găsec”, își șopti pentru sine reporterul. Prin urmare, îl trase mai departe pe operator prin mulțime. Nimeni nu înțelegea ce se întâmplă, tocmai de aceea imaginile trebuiau transmise așa cum erau, mai precis „calde” și neretușate, astfel încât cei din studioul de emisie să le poată mixa adecvat pentru obținerea efectului maxim.

...prezintă altuia care nu știe...

Între timp marcajul de „Breaking News” apăruse în partea de sus a imaginii difuzate oferind câteva informații preliminare despre ce anume se întâmplase. Erau înaintea altor canale de televiziune, iar audiența devenise interesată să afle detaliile. Deja se strânseseră suficiente materiale pentru o primă prezentare. Imediat, reporterul apărui pe ecran fiind întrebat în direct asupra a ceea ce a putut să afle.

Barometrul de audiență indica o creștere

a interesului din partea telespectatorilor. Toți urmăreau cu interes primele informații de la fața locului. Nimeni nu înțelegea exact despre ce era vorba, dar imaginile țineau loc de cuvinte. Amestecate ca într-un joc de cărți, secvențele video se derulau obsesiv prezentând amestecat protagoniști, victime, prieteni, rude sau diferite alte persoane surprinse fugăr de cameră. Din când în când, secvențele „cadru” ofereau ceva informații despre context: o stradă pustie terminată brusc cu o casă dărăpănată, ceva noroi mai încolo sau imaginea unui drum plin de gropi. O realitate în alb și negru era surprinsă pe videocasetele color. Între timp începuse să plouă, acest lucru conferind un aer dramatic la toată acțiunea.

Din casele lor, telespectatorii urmăreau cu sufletul la gură acele imagini și ascultau fragmente de interviu întrerupte la intervale scurte de vocea reporterului în dialog cu prezentatorul din platoul de emisie. Nimeni nu înțelegea exact despre ce era vorba, dar promisiunea detaliilor suplimentare care aveau să vină în următoarele ore îi ținea captivi în fața micilor sau marilor ecrane în așteptarea deznodământului. Întrucât acesta întârzia să apară, alte emisiuni urmau să fie difuzate, în timp ce marcajul de „Breaking News” trebuia să stăruie continuu în partea de sus a ecranului atrăgând involuntar atenția telespectatorului.

...ceva ce nu există

În final, reporterul își finalizează activitatea de colectare a știrilor. Deja oamenii se dispersau de la fața locului. În urmă rămânea o mulțime de gunoarie, resturi menajere și hârtii aruncate de către participanți. Protagonistii au fost preluați de către cei în drept și toți se retrăgeau spre casă. Era și timpul, fiindcă ploaia reușise să ude până la piele chiar și pe cei mai îndârjiți să rămână în frigul de afară pentru a putea oferi detalii despre ceea ce credeau că se întâmplase.

În câteva minute locul deveni pustiu, așa cum fusese și înainte de venirea carului de

reportaj. Cablurile erau strânse cu grijă. Echipamentele urcate în mașină. Motorul era cald și se putea pleca mai departe. Chiar acum se primise un apel despre un alt eveniment petrecut doar la câțiva kilometri de mers pe șosea. Drumul își dezvelea cu nonșalanță gropile în timp ce vântul sufla cu putere. Scena se goli de actori și spectatori, iar în urmă doar câteva frânturi de panglici de demarcare mai mărturiseau despre ce se întâmplase.

Chiar dacă nu se oferiseră toate detaliile de rigoare, audiența nu avea să fie dezamăgită, fiindcă un nou eveniment avea să fie difuzat în curând. „Breaking News” avea să rămână, doar titlul și informațiile aveau să fie schimbate. Audiența era oricum în așteptare; barometrul privind ratingul indica o nouă creștere, iar exclusivitatea era asigurată prin rapiditatea preluării de la fața locului.

Deja mașina ce purta carul de reportaj rula cu viteză spre o nouă destinație. Reporterul nu avea habar despre ce va vorbi, dar oricum urma să se informeze la fața locului, iar telespectatorii nu aveau să fie în nici un fel dezamăgiți. Noi imagini, noi interviuri și multe alte secvențe video aveau să le capteze atenția satisfăcându-le setea, foamea sau nevoia de ceva nou și senzational.

Între timp închid televizorul și încerc să mă relaxez privind pe fereastra larg deschisă. „Breaking News” îmi tot stăruie în fața ochilor chiar dacă îi închid de mai multe ori clipind cu putere. Nu știu de ce, un câine vagabond ce se plimba prin cadru mi-a atras atenția. Am uitat restul detaliilor, dar parcă îi disting silueta scheletică cum se strecura timid căutând ceva cu care să își potolească foamea printre resturile menajere aruncate de participanții la eveniment. Din păcate, nu găsea nimic - acest lucru îl aflu în următoarea secvență - fiindcă nu erau decât hârtii și pungi de plastic aruncate ici și colo, dar nimic consistent: vreun os, vreo bucată de carne sau vreun rest alimentară. Însă în ultimul cadru pe care mi-l aminteam, îl vedeam cum pleca abătut mai departe, cu coada între picioare, în căutare de ceva care să îi țină de foame în noaptea crudă și geroasă ce se lăsa încet, dar sigur, peste orașe, câmpuri și oameni.

Ion N. OPREA

În contextul istoric, detaliile sunt importante

Comentarii pe marginea operei *Jurnal de scriitor* de F. M. Dostoievski

În Convorbiri literare Ilie Danilov publică traducerea unui interviu pe care F.M. Dostoievski l-a acordat în 1876 ziarului Glasul, cu un an înainte să publice în aprilie 1877 Jurnal de scriitor.

Despre amândouă lucrările, în Ateneu-Bacău (noiembrie-decembrie 2013) Ion Fercu scriind „Prin subteranele dostoievskiene (22)” vede „războiul o surprinzătoare soluție dostoievskiană” și atrage atenția că „însemnările din Jurnal” (Editura Polirom, vol. al II-lea, Iași, 1998), ca să le înțelegem, „trebuie raportate la contextul european al celui an: 1877”. Și detaliază: „Aruncând o privire sumară peste istoria Rusiei, observăm că în deceniul al optulea al secolului al XIX-lea naționalismul rus a devenit un factor important în sprijinirea luptelor creștinilor balcanici pentru eliberarea de sub dominația otomană și transformarea Bulgariei și Serbiei în protectorate de facto ale Imperiului Țarist. Din 1875 până în 1877, criza balcanică a fost agravată de răzcoalele din Bosnia, Herțegovina și Bulgaria, înăbușite de turci cu o asemenea duritate, încât Serbia a declarat război. Nici o națiune vest-europeană nu a declarat război Imperiului Otoman. Imperiul rus s-a alăturat efortului sârb de război, din solidaritate panslavă declarată. La începutul anului 1877, armatele ruse au intervenit pentru salvarea sârbilor aflați într-un mare impas în războiul cu otomanii. În acest război au intervenit, de partea rușilor și sârbilor, și trupele române, sub conducerea Principelui Carol I. După aproximativ un an de lupte, rușii erau sub zidurile Istanbulului, iar turcii s-au predat. Diplomații naționaliști și generalii ruși l-au convins pe țarul Alexandru al II-lea să-i forțeze pe otomani să semneze tratatul de la San Ștefano (martie 1878), prin care era creată o Bulgaria independentă, care se întindea în tot sud-vestul Balcanilor. Când englezii au amenințat că declară război Rusiei, dacă nu se revizuiesc prevederile tratatului, Rusia, sleită de război, s-a văzut nevoită să accepte revizuirea. La Congresul de la Berlin (iulie

1878), Rusia a fost de acord cu restrângerea granițelor Bulgariei”.

Ne oprim aici cu citatul, atrăgând atenția că - în cauză fiind și România -, mi se pare că lipsa detaliilor în contextul istoric 1875-1878 tocmai îngreunează înțelegerea subiectului cu toate eforturile comentariilor comentatorilor - Ilie Danilov și Ion Fercu. Fapt care reclamă raportarea lucrării și la alte considerente, chiar de sănătate ale celui analizat.

După părerea noastră nu un fals elogiu, ci chiar elogiul războiului îl face Dostoievski în cazul de față, starea de pace și de muncă nu era prielnică societății timpului încă de la începutul existenței statului rus. De aici și trăsăturile caracteristice, definitorii ale populației, de la mujic la înalta societate, nemunca, dorința de cuceriri teritoriale, și de aici egoismul, lașitatea, dezmățul, necinstea, cupiditatea, trivialitatea.

Opiniile lui Dostoievski, după cum spune și Ion Fercu, reprezintă „aerul” vremurilor pe care l-au respirat rușii, și împreună cu ei vecinii lor, de-a lungul secolelor, nu numai restrâns la anii în discuție, 1875-1878. Să mă explic, referindu-mă tot la literatură și istorie, la documente care așteaptă diplomația românească să le găsească și să le folosească în beneficiul României.

Există în arhiva Ministerului de externe de la Moscova, Gh. Buzatu a cercetat-o, dar și la Academia Română, ne-o spune M. Costăchescu în Documente Moldovenești înainte de Ștefan cel Mare, vol. II, p. 660-663, (vezi și vol. Carte de Ion N. Oprea, Editura PIM, Iași, Editura PIM, Iași, p.55) în pergament Documentul dat la 13 Decembrie 1433, din Lancici de Vladislav, regele Poloniei, care întărește lui Ștefan Voievod al Moldovei toate scrisorile date predecesorilor lui și-i dă TEȚINĂ și HMELOVUL, cu arătarea hotarelor între aceste orașe și Țara Rusiei, mai bine zis fixează granița între Rusia, atunci provincie poloneză, și Moldova.

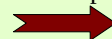
„Provincie poloneză”, că spune Ion Iachim în Istoria expansionistă a Rusiei, carte

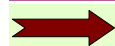
de nici 150 de pagini (vezi și același volum de Ion N. Oprea, p.73 ș.u.), capitolul Scandinavii întemeiază statul rus, pe la anul 900, mult mai târziu de la contopirea dacilor cu romanii, de la căderea puternicului Stat a lui Burebista și Decebal, vichingii au fost fondatorii statului vechi rus, voievodatul rus al Kievului.

Parcă preluând și susținând starea de totală euforie descrisă de Dostoievski în interviul amintit, proprie lui nu ca rezultat „al unei înflăcăări de o clipă”, precizează Ion Fercu, - proprie hoardelor mereu cuceritoare, adăugăm noi - Ion Iachim demonstrează etapă cu etapă, că de la întemeierea statului rus s-a extins an de an doar prin războaie și cuceriri, prin cruzime și banditism, prin minciună și spoliere, prin supunerea, jefuirea și arderea avuției învinșilor, prin deportarea și înfometarea acestora și aducerea în locul lor a noi coloniști, prin sfârșirea și uciderea de către stăpâni a propriilor concurenți la domnie. Acestea au fost metodele întrebuintate pentru realizarea statului multinațional rus, vecinul României de la răsărit, de care ne desparte Moldova noastră.

Fie că a fost Rusia lui Ivan al III-lea, a lui Ivan cel Groaznic, a Romanovilor, a lui Petru I, Ecaterina a II-a, a lui Alexandru I, Lenin ori Stalin sau a urmașilor acestora, că a fost vorba de războaiele lui Suvorov, de anexarea Basarabiei, de războiul Crimeii sau pentru Caucaz, de războiul ruso-turc de la 1877-1878, de expedițiile pentru cucerirea Asiei, scriam, p.76, mijloacele au fost aceleași: paloșul, sabia, tunurile, dar și minciuna, cumpărarea conștiințelor, potolirea în sânge a răzcoalelor, deportarea opozanților și învinșilor. Niciodată mai marii rușilor nu și-au respectat cuvântul dat cu ocazia înțelegerilor și tratativelor...

Nu au existat regrete sau ezitări nici atunci când a fost vorba despre omorârea propriilor copii, a soțiilor sau soților, a rudelor și prietenilor. Ivan cel Groaznic și-a ucis fiul, lovindu-l la mână; Petru cel Mare îl omoară pe

al său cu ferocitate, torturându-l și obligându-l să recunoască ceea ce nici nu gândise; Ecaterina a II-a (tot cea Mare) își va omorî soțul și va domni timp de 34 ani; Romanovii vor fi omorâți din ordinul lui Lenin, Lenin din ordinul lui Stalin, Stalin de...

În raport cu România și Basarabia, atitudinea rușilor nu a fost niciodată mai prietenească. Ivan al III-lea, cuscru cu Ștefan cel Mare, se angajează să-i dea ajutor contra turcilor dar își uită cuvântul. Ce îl interesa pe el crucea creștinătății, când preocuparea lui de bază era cucerirea de teritorii străine? Nici Ivan cel Groaznic nu l-a ajutat pe Petru Rareș în luptele lui cu Sigismund al Poloniei, deși i-a promis că „nu-l va lăsa singur nici în ruptul capului”; Ioan Vodă cel Viteaz la 1574 cade răpus de tătari, ceea ce înseamnă că nu există nici o deosebire între ruși și tătari!

Minciunile rușilor sunt minciunile istoriei lor. Orașele moldovenești Roman, Suceava, Siret și Hotin sunt considerate de istoricii ruși ca aparținându-le. „Când românii aduși de Bogdan sau de Dragoș pe malul Prutului - spune Karamzin - au găsit acolo pe ruși, iar după ce moldovenii s-au dat cu obiceiul „localnicilor” și s-au mai și înmulțit, i-au eliminat din teritoriu pe ruși”. Nu numai orașele amintite au fost și au rămas rusești, potrivit minciunii rusești, dar și Bohotinul cu viile lui, toată Moldova le-a aparținut, justificând astfel oculara și stăpânirea Akermanului - Belgorodului - Cetatea Albă - pierdută de Ștefan cel Mare la 1484 către turci, cedată apoi rușilor prin pacea de la București la 1812, deși Cetatea Albă nu a fost niciodată rusească. Documentar, se cunoaște că de la 1322 și până la 1484, timp de 162 de ani, Cetatea Albă a fost neîntrerupt a Moldovei dar rușii o cred a lor. Așa s-a întâmplat în 1790 cu Ismailul și Gurile Dunării, când întreg teritoriul dintre Bug și Nistru devine prin sabie și baionete a Rusiei, alături de Crimeia și Oleakov, deși Suvorov a pierdut pe câmpul de luptă peste 30 de mii dintre ostașii săi...

Ceva mai devreme, în războiul ruso-turc din 1768-1774, același Suvorov venit pe pământ românesc, trimis să ne elibereze de turci avea drept scop să ne subjuge rușilor.

Tratatul de la Kuciuk-Kaynargi din 1774 și pacea încheiată la Huși-Iași le-a asigurat rușilor nu numai controlul la Marea Neagră, ci le-a deschis perspectiva ca din 1793 Rusia să se învecineze cu Moldova pregătindu-se astfel anexarea de la 1812.

„...Sângele vărsat e un lucru important. Bogatul și mujicul, luptând cot la cot în 1812, au fost mai aproape unul de celălalt decât la el în sat, pe moșie, în timp de pace”, scrie Ion Fercu dar nu explică ceea ce știm, că 1812 pentru mulți a fost anul plângerii... nu al egalităților.

Răpită de ruși la 1812, bucata aceasta din Moldova, care nu-i aparținu-se niciodată, nu avea decât 45.630 km. p. adică ceva mai mult decât Danemarca, dar era de 17,64 ori mai mare decât Luxemburg, cu o populație în majoritate, 86.7%, români. Ea este și a rămas de atunci „o vale a lacrimilor sau o vale a plângerii”, scrie Ion Iachim. După ce Basarabia a fost alipită Rusiei, pe teritoriul moldovenesc, adevărată gură de rai a românilor, spune Iachim, au venit să o colonizeze puhoai de ruși și ucraineni (p. 85), dar cu toate acestea în 1817 totalul gospodăriilor românești din Basarabia era de 94% și numai diferența a altor etnii. Așa de puternic a fost, este și a rămas românismul acolo!

Războaiele din Bosnia și Herțegovina, urmate de cele din Bulgaria, nici într-un caz nu au fost urmare al naționalismului rus ca factor important de sprijinire a luptelor creștinilor balcanici, cum crede minciuna rusească, cât rezultatul luptei concurențiale ale imperiilor pentru dominare și stăpânire. Să amintim că au existat momente când prințul Carol i s-au făcut promisiuni să devină un domnitor româno-bulgar, poate un stat federativ balcanic, cu capitala la București, nadă refuzată de român. În iarna și primăvara 1876 Rusia atât de mult „lucra” la întreținerea lor,

a războalelor, încât războiul cu Turcia părea în ochii lumii de neînălțat. Serbia și Muntenegrul erau așteptate. De altfel, la 25 martie prințul Milan al Serbiei și-a și trimis unchiul, pe Alexandru Catargi, la București să spună Domnitorului român că războiul Serbiei contra Turciei este lucru hotărât și se aștepta poziția României. Amândouă țările aveau interesul de a se elibera de suveranitatea Porții.

În Memoriile sale prințul Carol nota: „în fața acestor comunicări, el își păstra întreaga rezervă”. Când, însă, la 18 și 20 iunie se află că Serbia și Muntenegrul declaraseră război Porții, Domnul României trebuia să hotărască dar aștepta atitudinea Rusiei. Rusia, vrând să-și restabilească influența în Orient, grav afectată după înfrângerea din Crimeia, era ațâțătoarea conflictelor în Balcani împotriva turcilor, conform politicii ei tradiționale, venită de la Petru cel Mare și Ecaterina a II-a. Manoperile reușindu-i, războaiele în Bosnia și Bulgaria fiind mereu înăbușite dar reînnoite, în iunie 1876, după cum am spus, Serbia și Muntenegrul declară război Turciei. La 8 iulie, împăratul Alexandru II al Rusiei se întâlnește la Reichstadt cu împăratul Frantz-Iosef al Austriei și stabilesc că în caz de izbucnire a războiului ruso-turc Austria să ocupe Bosnia și Herțegovina, după care Rusia își îndreaptă privirile către Berlin cerându-i prietenia Germaniei, aceasta neștiind de înțelegerea de la Reichstadt. Politică rusească! Așteptau acum momentul prielnic pentru declararea război Turciei. Cum la 24 iulie sârbii fuseseră bătuți la Timoc și singuri muntenegrenii mai luptau în munții lor, la 16 octombrie Rusia trimite Porții un fel de ultimatum (obiceiul!) prin care îi cerea să acorde Serbiei un armistițiu, fapt pentru care Anglia nu rămâne indiferentă. Ea, prin Disraeli, ia o atitudine total dușmănoasă față de Rusia. Guvernele Puterilor lumii se adună la Constantinopol pentru aplanarea conflagrației balcanice care devenise evidentă. Întrunită la 11 Decembrie, Conferința convine Turcia să încheie pacea cu Serbia. După alte tratative nereușite, Rusia consideră că cea mai bună soluție tot calea războiului rămânea și în aprilie 1877 face ceea ce aștepta și îi era în obicei - declararea războiului.

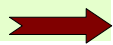
Politica românească, deși în așteptare, lucra, se perfecționa legislatura în vederea acceptării conflagrației. Armata și rezervele sale erau în așteptare. Carol îi scria tatălui său: „Am deplină încredere în tânără mea armată, care arde de dorința de a-și arăta vitejia”.

La 4 aprilie 1877 se semna Convenția de amicitie cu Rusia, iar la 11 aprilie armatele Țării treceau Prutul și intrau în inima Moldovei.

„Din partea M.S. Împăratul tuturor Rușilor, armata intră azi în țara voastră, care nu

Hubert - Ruine cu statui

pentru întâiași dată a întâmpinat cu bucurie oștirile rusești... Nădăjduiesc să găsesc la voi aceeași sufletească primire care au arătat-o și străbunii voștri oștirilor noastre... Vă invit așadar a vă urma în pace îndeletnicirile și a ușura armatei satisfacerea trebuințelor sale", scria Marele Duce Nicolae, fratele Țarului, într-un manifest către „locuitorii români”, reamintindu-ne de ceea ce făcuseră altădată Petru cel Mare, Ecaterina, apoi Kiseleff!

Încotro Berlinul?, ne aducem aminte cei mai în vârstă întrebarea din 1944, mereu pusă până și copiilor de către puhoiul bărbaților, femeilor și copiilor de 15-16 ani îmbrăcați în rubașcă și dotați cu armament care de care mai expus la vedere, pentru a intimida, mereu călători în aburii alcoolului, fără să fi consultat vreodată o hartă geografică, dar ideologizați încă din leagăn că sunt cea mai mare putere a lumii, totdeauna învingătoare. Așa și atunci, în 1877, ca oricând de la existența statului rus, mânați nu de dezamăgirea întâmplărilor vieții, ci de euforia căutătorilor de pradă și de distracții. Altfel nu se poate explica la prietena noastră Rusia, la statul său major, cantonat la Ploiești, existența atâtor doamne și domnițe, floarea protipendadei năvălitorilor, venită din adâncurile Rusiei, care nu erau preocupați de grija celor de pe câmpul de luptă, ci numai de petreceri și desfătări.

România nu era în război. Dar la sfârșitul lunii aprilie 1877, 50.000 de soldați erau și așteptau clipa sub arme, 180 de tunuri pe poziții, postate de-a lungul Dunării, garda Națională la post, compusă din alți 20.000 de oameni, nechemați la unități, dar gata să răspundă la apel.

A fost suficient ca din Vidin și Turtucaia să înceapă tirul bateriilor turcești asupra celor ale noastre din Calafat și Oltenița, că ostilitățile s-au dezlănțuit. La 15 mai, aflat la Calafat, Domnitorul nostru ordonă deschiderea focului asupra Vidinului, iar rușii trec Dunărea și intră la 10 iunie în Bulgaria și Dobrogea. Armata română rămâne pe loc. Cooperarea celor două armate nu era perfectată. Ducele Nicolae, comandantul suprem al armatei rusești, deși îl vizitează protocolar pe Carol la București, refuză încercările propuse de armatele noastre. Din cunoscuta trufie a muscalului, Țarul Alexandru cere ca Marele Duce Nicolae să coordoneze din comandament comun ambele armate, lucru pe care prințul Carol, împreună cu ofițerii săi G. Lupu, Al. Radovici, M. Cerchez, G. Manu, I. Logati și G. Angelescu nu-l puteau admite. Se miza pe separarea comandamentelor.

În iunie primele succese sunt de partea rușilor care iau Nicopolul. La 8 iulie ei împresoară Plevna, dar sunt învinși. Zece zile

mai târziu, la 18 iulie, sunt nu învinși, ci distruși, după cum se exprima însuși generalisimul lor, Ducele Nicolae:

Mardi, 19/31 Juillet 1877

PRINCE CHARLES DE ROUMANIE

A l'endroit ou se trouve le Quartier-General Roumain. Les Turcs ayant amasse les plus grandes masses a Plevna, nous abîment. Prie de faire fusion, demonstration et, si possible, passage du Danube, que tu desires faire. Entre le Jiu et Corabia cette demonstration est indispensable pour faciliter mes mouvements.

NICOLAS

Acum cel care întârzia să răspundă era Carol care după alte demersuri, cum ar fi cel din 10 august, când i se scria: „Când poți trece Dunărea? Treci cât mai curând...” , echivalent cu un strigăt de ajutor, prințul nostru acceptă colaborarea, gândind că la fața locului vor reuși să-și coordoneze acțiunile.

Din Memoriile Regelui Carol, vol. X, rezultă că la 16 august Carol se afla la Gorni-Studen în Bulgaria, cartierul Împăratului Alexandru, de la care, în aceeași seară, a primit comandamentul superior asupra tuturor trupelor românești și rusești, dinaintea trupelor de la Plevna.

Documentele de arhivă spun că în ziua de 20 august trupele românești trec Dunărea pe la Corabia-Siliștioara, la 26 încep bombardarea redutelor, la 30 august Grivița e luată cu asalt și la 6 noiembrie este cucerită Rahova. Către sfârșitul toamnei, la 28 noiembrie, turcii încearcă unele ofensive dar sunt respinși, astfel că românii cuceresc pe rând și reduta 2 de la Grivița și Opanezul. Osman Pașa, comandantul Plevnei, rănit, capitulează și descingându-și sabia o dă colonelului Mihail Cerchez, care, prin gest cavaleresc, românesc, i-o refuză.

Drumul fiind deschis, rușii intră în Plevna, unde un ofițer de al lor strică ceea ce făcuse Cerchez, și cere comandantului otoman sabia lui, pe care acesta i-o predă, împreună cu Plevna și cu întreaga armată turcească, amănunte care trebuie reamintite pentru că a menționa doar „după aproximativ un an de lupte, rușii erau sub zidurile Istanbulului, iar turcii s-au predat”, nu e suficient.

Așa se ajunge că pacea de la San Ștefan, ca și cea de la Congresul internațional de la Berlin o fac rușii și turcii, trimișii României la Berlin, Brăteanu și Kogălniceanu, n-au fost acceptați ca reprezentanții unui stat beligerant, ci cum a spus Lordul Salisbury: „după ce s-a ascultat delegații unei națiuni care reclamă provincii străine (Grecia), să se audă și reprezentanții unei țări, care cere ținuturi ce-i aparțin”. I se cedează României Dobrogea, dar i se ia Cetatea Albă, Ismailul și Cahulul, care, chipurile, îi fuseseră retroce-

date Moldovei prin Tratatul de la Paris în 1858.

Alianță militară și colaborare cu Rusia am avut și în conflagrația europeană din anii 1916-1918, când trupele ruse ne-au lăsat descoperiți în fața inamicului, la Mărășești, Mărăști și Oituz, dar când după întoarcerea situației, trupele române chemate de Sfatul Țării Republicii Moldova au intrat în Basarabia, Lenin, încălcând toate principiile dreptului a semnat o hotărâre prin care nu numai că raporturile diplomatice cu România au fost întrerupte iar diplomații noștri închiși, dar a declarat și confiscarea tezaurului românesc încredințat autorităților rusești spre păstrare și conservare la începutul războiului.

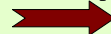
Cu o asemenea avere în mână, cum să nu aduci elogii războiului?

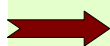
În 1877, ca și în 1914, de fiecare dată politicienii români care s-au manifestat împotriva alianței cu rușii, au fost clarvăzători, ceea ce ne-a servit în amândouă împrejurările a fost norocul care a stat de partea României. Atât după războiul din 1877 când ne-a luat Basarabia de Sud în schimbul ajutorului ce i-am dat la Plevna, plus sabia de învins a generalului turc, cât și în 1916 când se înțelese cu Germania să împartă România în două, dându-i ei Muntenia și păstrând pentru ea Moldova (!)

Pactul Molotov-Ribentrop din 1939 care a urcat stăpânirea rusească mai sus de Herța, gata-gata să ne ia până și mormântul lui Ștefan cel Mare de la Putna, iar apoi și Insula Șerpilor, miile, zecile de mii de prizonieri români luați când nici nu am întors bine armele împotriva trupelor hitleriste care au revenit în parte acasă după mulți, mulți ani, după ce și-au lăsat tinerețea în minele și lagărele din îndepărtata Siberie, marile despăgubiri de război care s-au întins până prin 1965, au probat ceea ce evocatul și visătorul scriitor Gogol, care vedea „o Rusie care să zburde trecoi, nestingherită prin lume, ai-doma unei truci victorioase”, scria, ca mare iubitor al războiului: „Când toți rușii vor afla că suntem atât de puternici, atunci vom ajunge să nu mai luptăm, atunci Europa va începe să creadă în noi și ne va descoperi, așa cum a descoperit cândva America”.

Întocmai cum scrie mai apoi și N.M. Karamzin în „Istoria statului rus” - Istoria gosudarstva Rossiskogo: „noi suntem obișnuiți a lua pământuri și nu a le ceda pe ale noastre dușmanului. Așa va fi de acum înainte, cât va exista pe lume războiul și paloșul”.

În ceea ce privește Basarabia de suflet, Editura Știința, 2010, cu Lecturi și dialoguri esențiale, scrisă de Nicolae Busuioc, Iași, rămân la ceea ce scrie în timp de pace Leo Butnaru care afirmă „suntem liberi atâta timp

cât întrebăm și răspundem”, Gheorghe Ghimpu care crede că „factorul dominant care determină națiunea este limba vorbită”, Iuliana Gorea-Costin cu „șansa noastră este redescoperirea scântei divine din noi”, Spiridon Vanghele care vede că „pasărea albastră e aici, sub ochii noștri”, Gheorghe Vrabie că „operele de artă umanizează timpul”, Iurie Colesnic mizează că „Basarabia este încă necunoscută dacă nu vom citi și cunoaște o seamă de luptători ai mișcării naționale precum: Gavril Bănulescu Bodoni, Axinte Frunză, Pantelimon Halipa, Melchisedec, Sever Zota, Alexandru David, Alexandru Bodur, Ion Ianculeț, Elena Alistar, Romulus Cioflec, Alexei Mateevici, Ioan Rădulescu, Ion Buzdugan, Alexandru Plămădeală, Ioan Pelivan, Nicolae Popovschi, Petre Haneș, Onisifor Ghibu, Sergiu V. Cujbă, Ștefan Greceanu, Vasile Harea, Gavril Musicescu, Nicolae Coban, Olga Vrabie, Alexie Nour, Pantelimon Erhan, Vladimir de Herța, Ștefan Berechet”, unii dintre ei cu morminte uitate la cimitirul central din Chișinău, deși de ei au depins într-o vreme nu doar soarta Basarabiei, ci a Țării, ba a unei bune bucăți a lumii...

Unirea se va înfăptui, cred mulți dintre ei. Ea va fi făcută de tineri, crede Dumitru Crihan, în cartea lui Nicolae Busuioc.

Așa încât citind astăzi, în 2014. aprecierile pozitive aduse războiului și dezamăgirea unora față de ceea ce este starea de pace atât de binefăcătoare nouă, mulțimii, te întrebi, merită atâtea eforturi să pledezi pentru ceva care nu folosește nimănui cu mintea întreagă?

Când am citit despre toate cele de mai sus, dar și Jurnalul dostoevskian, lipsit de explicațiile necesare momentului, m-am întrebat: chiar nu ne mai place starea de pace, de sănătate? Și am încheiat semnând comentariul de față care se vrea și o chemare la o discuție despre adevărata pace a popoarelor. Ca să evităm odele aduse cuceritorilor de ieri și de astăzi!

Datele autobiografice ale surprinzătorului Dostoevski mă trimit și la alte ipoteze pentru el legate de ceea ce am vorbit - pacea și războiul în concepția rusului și a scriitorului. Dostoevski a fost nu doar susținătorul războiului ci, în ultima perioadă a vieții și propagatorul ideilor xenofobe, antisemite, anticatolice, antiprotestante, antieuropene - și de ce nu ale anticreatorului, ideea sinuciderii dominându-l de atâtea ori, încât ajunsese să nu mai aibă încredere în propria memorie, în spusele și faptele sale.

Cercetările viitoare vor proba căruia zeu - celui al păcii sau celui al războiului - i se închina, pe drept, F. M. Dostoevski. Ca să mai discutăm!

Ionuț CARAGEA

Citate despre suflet

Sufletul - orga de lumini a trupului.

*

Câteodată sufletele oamenilor se iubesc dincolo de dorințele minții și ale cărnii. Atunci apare inexplicabilul iubirii și tragedia destinului.

*

Sufletul omului nu are acoperiș durabil, trupul său este un strigăt la fereastra liniștii absențe, o bătaie de inimă la poarta infinității, o siluetă diformă la marginea apelor tulburi.

*

Nu este suficient să-mi intri în templul sufletului, fără să te rogi la icoanele părinților mei.

*

Sufletul meu își schimbă cămașa de la o moarte la alta, scheletul rămâne același vestigiu al unei vieți mult prea scurte.

*

Sufletul nostru venetic cerșește în haosul cărnii.

*

În acest univers datoria oamenilor este să-și caute sufletul pereche, dar nu prin uzura relațiilor ci prin revelația creației artistice, singura care îi poate face compatibili cu cel mai înalt grad de înțelegere și comunicare.

*

Cine își va mai aduce aminte de ultima suflare? Doar sufletul... ca pe un etern adio.

*

Sufletul - chipul nevăzut al lui Dumnezeu.

*

Sufletul se oglindește în fântâna propriilor noastre lacrimi.

*

Dacă trupul meu este casa sufletului, sufletul este azilul singurătății.

*

Sufletul este etern. Când omul moare, însuflețește nimiciticia.

*

Sufletul - firul invizibil dintre oameni și stele.

*

Sufletele dansează hora nemuririi.

*

Sufletul - rânđașul umbrei, al pământului și constructorul de vise.

*

Când ți se taie respirația, dă-i și celui de lângă tine o porție de suflet.

*

Sufletului nu îi este somn niciodată. De aceea zburdă prin vise și ne învață nemurirea.

*

Sufletele visătoare sunt mereu bântuite de amprente...

*

Sufletele noastre încearcă să ne spună că se plimbă singure pe alei și se țin de mână.

*

Și vine clipa neașteptată când sufletul este atât de singur încât nu mai știe pe ce lume se află.

*

Sufletul - cârpa curată cu care ne ștergem în fiecare dimineață pantofii.

*

Sufletul - darul cel mai de preț de care ne putem bucura o viață întreagă, singurul pe care îl putem împărtăși fără să-l micșorăm și fără să-l pierdem.

*

Dacă vrei ca mașina corpului tău să funcționeze perfect, încearcă să o ungi cu suflet.

*

Sufletul nu se poate vindeca, așa cum nici nu se poate îmbolnăvi. Dar se poate salva.

*

Sufletele pierdute - florile în oceanele de furtuni.

*

Sufletul este scris cu cerneală simpatică pe pagina Căii Lactee.

*

Sufletul - șarpele de aer care trăiește în grotle plămânilor.

*

Sufletele împart trupuri pentru cultivarea dragostei și a bunului simț.

*

Sufletul meu urcă precum un paing, să-și coasă pânza la colțul Lunii.

*

Sufletul - izvorul pur al conștiinței.

*

Suntem născuți să respirăm sufletele celorlalți.

Doina DRĂCUȚ

Țipătul cucuvelei

Era așa de când o știu: înaltă, cu o figură dreaptă și bărbătească, trecută de patruzeci de ani, cu același zâmbet copilăresc întipărit pe fața-i aspră și negricioasă, cu părul castaniu despletit și nepieptănat. În fiecare dimineață, înainte de răsăritul soarelui, trecea pe uliță, desculță, călcând rar și apăsător, fără să se grăbească, convinsă că îndeplinește un ritual, cu brațele pline de maci, culeși cu grijă și răbdare, unul câte unul, din lanul de grâu de la marginea satului, ce se întindea într-un galben auriu până la verdele pădurii ce părea, privită de departe, o odihnă a soarelui obosit de întinderea câmpiei.

Străbătea satul, de la un capăt la altul, dând binețe oamenilor pe care-i întâlnea. În urma ei, babele șușoteau pline de compasiune: „săraca de ea, n-are pe nimeni, a rămas singură, bărbatul i s-a prăpădit în război, apoi copiii s-au dus și ei toți trei deodată, de parcă cineva i-a făcut farmece. Biata, se bucură și ea că avem un an bogat, grâul a crescut până la brâu și a făcut spic bogat, porumbul a crescut gros ca pe mână și a făcut doi-trei știuleți pe tulpină.”

Când soarele era drept deasupra capului, ea își scotea fusta țesută cu fir de borangic și cămașa cusută în râuri de mătase, le întindea la marginea râului, pe iarba înaltă, pe care mai sclipeau încă bobițe de rouă, intra apoi în apă, murmurând un cântec duios, cu brațele pline de flăcări. Dădea drumul unei flori de mac pe apa limpede și unduioasă, o privea lung cum plutește, cum i se desfac petalele în lumină, una câte una, și dispar în depărtare, cum apa se roșește și curge în unde subțiri și cerul se pierde în lumină. De sub salcia pletosă, aplecată peste râu, ca o părere, se iviră trei capete îmbujorate, cu cununi de spice de grâu pe creștete. Apa se roti în cerc adânc și copiii plutiră ca-ntr-o horă ținându-se de mâini. Ea-i strigă, pe rând, Gheorghe, Nicolae, Ionică... Toți trei erau înalți și frumoși.

Îi era drag să-i privească cum arau ei primăvara: Gheorghe mergea cu boii de curm, Nicolae ținea de coarnele plugului, iar Ionică, în urma lor, semăna. Ea îi petrecea cu privirea din capătul ogorului, vedea cum se îndepărtau prin unduiri de brazdă-ntoarsă, și le pregătea masa. Întindea pe iarba abia răsărită un șervet înălbit de curând la râu, care mai păstra încă miros de vânt subțire, rupea pâinea, rumenită în țest, în trei, și așeza câte o bucată în câte un colț al ștergarului, la mijloc pune brânza proaspătă, și lângă ea ceapa smulsă de dimineață din grădina din spatele casei. Stătea și-i privea cum mâncau veseli și mulțumiți de munca lor. Cel mai drag îi era Ionică. Dorise să fie fată, până la șapte ani îl purtase cu părul lung, făcut bucle, și în rochiță, apoi a trebuit să se ducă la școală și l-a tuns.

Soțul îi murise în război, când Ionică nu împlinise nici doi ani. L-a bociț, o vreme, apoi l-a uitat. „Viața e făcută să te bucuri de ea, și apoi la ce bun, el tot nu se mai întoarce, oamenii trebuie să se nască și să moară...”, gândea ea. Dacă pomii ar plânge toamna după frunze, n-ar mai înflori primăvara, și la urma urmei nu era singură, avea trei băieți care creșteau drepti și sănătoși. Pe Gheorghe, cel mai mare, se gândise să-l însoare cu Tincă, o fată simplă dar cuminte și muncitoare, care, de altfel, îi era și lui dragă, iar lui Nicolae i-a alesese pe Marioara, o fată dintr-o familie de oameni cinstiți.

Într-un amurg de sfârșit de iunie, înalt și liniștit, băieții se întorceau veseli de la câmp. Terminaseră de secerat. Puseseră în spatele carului un snop de grâu pentru găini și un maldăr de porumb pentru boi. Mama se întorsese mai devreme să facă mâncare, așa ca pentru sfârșitul seceratului: saramură de pui cu mămăligă. Băieții, după ce au adăpat boii, au plecat la râu să se scalde înainte de masă. Mama, după ce a pus bucatele pe masă, adăugând și o sticlă cu țuică, pe care o păstrase

pentru încheierea seceratului, a ieșit nerăbdătoare în poartă să-și întâmpine copiii.

Lumina zilei începuse să se destrame. Întunericul cuprindea, puțin câte puțin, întinderea serii. Luna întârzia să se arate. Pe casă începuse să cânte o cucuvea, pe care n-o mai auzise din timpul războiului, de când i-a murit soțul. Băieții nu mai veneau... Ea privea, din poartă, lung, pe uliță în vale, cu inima zvâcnind. Țipătul cucuvelei se întetea - „fugi, afurisito, de acolo ce tot cobești!”. Încercase s-o alunge, aruncând cu o piatră pe casă.

Din vale, dinspre râu, pe ulița lungă și pustie, doi copii alergau cu sufletul la gură: „- dadă Ano, dadă Ano... Gheorghe, și Nicolae, și Ionică...”, „ce e cu ei, ce e cu ei, ziceți odată!...”. Copiii găfâiau și se împotmoleau: „...Gheorghe, și Nicolae, și Ionică...”

Venise o apă mare și neagră cu un vârtej... și Ionică se aruncase răzând drept în mijlocul vârtejului... apa începuse să hohotească de râsul lui, cei de pe mal râdeau și ei, dar când au văzut că nu e de glumă s-au aruncat după Ionică în vâltoare strigându-l... și au dispărut toți trei în hohotul apei.

Luna s-a ivit ca un corn pe cer luminând întinderea, țipătul cucuvelei a dispărut, pământul s-a legănat ușor, iar ea a căzut într-un leșin dulce.

Glasul preotului răsună puternic între pereții bisericii: „Primește, Doamne, sufletele adormiților tăi Gheorghe, Nicolae și Ionică”.

Biserica se clătina și se rotea, ea era acolo, în fața altarului, în rochia albă de mireasă, și zâmbea, iar preotul rostea: „Se logodește roaba lui Dumnezeu, Ana, cu robul lui Dumnezeu, Ioan”.

Și ea râdea și plângea și rochia ei albă se pătase de sânge și începuse să ardă... și apa se roșise în jurul ei de maci și curgea liniștit în unde subțiri, iar cerul se mistuia în lumină.

Mariana ZAUATI GARDNER
(Anglia)

Proză scurtă

Mozart e de vină

Sau în cazul meu infatuarea mea cu versurile lui Mao.

- Vreau să aud mai mult, draga mea! Amă-nunte, repede!

- Ei bine, știi bine că am mers să predau engleza în China. Am fost repartizată într-un oraș de provincie de unsprezece milioane de locuitori, o localitate dezolantă, continuu bătută de nisipul dens care plutește grămadă din Deșertul Gobi.

- O! Sună exotic, draga mea!

- Poate de la distanță! Dar nu dacă trebuie să inhalezi tot timpul! Într-una din zile, după pauză, m-am dus la clasa unde trebuia să predau. Am găsit ușa încuiată și nici un elev pe coridor! M-am înapoiat la cancelarie - unde elevii se perindă ca pe bulevard la pauză - și am așteptat zece minute din lecția de patruzeci de minute. Prin semne am aflat de la colegii chinezi care erau în cancelarie, că mi se relocase clasa la un alt etaj.

- Planificare proastă, draga mea. Se spune că ar conduce lumea!

- Ei bine, poți gândi așa de la distanță, dacă te uiți la TV în Apus! E numai un vis! E diferit acolo. Lucrurile nu sunt chiar așa cum sunt portretizate. Dau vina pe Mao și pe infatuarea mea cu versurile lui despre pruni în floare! M-au orbit! Când le citesc încep să visez fără să vreau!

- Ce-ai făcut atunci, draga mea? Inoportun, draga mea!

- Am mers spre clasa nou alocată, încercând să evit scuipatul din coridor care nu ajunsese chiar în scuipătoarele plasate de-a lungul pereților. Am aflat de la unul din cei cincizeci și cinci de elevi ai clasei - care erau de altfel extrem de silitori -, că el era singurul cărui i se spusese de schimbarea clasei. Aparent informația se transmite verbal de la unul la altul. Am intrat în clasă și de abia am dat subiectul conversației din puținele minute rămase din lecție, că un grup de constructori a deschis ușa, intră fără să spună nimic, se îndreaptă spre ferestre și le scot din cercevele.

- Sună supraréalist, draga mea! Pentru națiune care promite cel mai mult în lumea contemporană!

- Aparent, sunt în pragul falimentului la nivel local, deși sunt solvenți la nivel guvernamental. Ei bine, și-au făcut de lucru, au scos ferestrele. M-au ignorat. La fel și pe elevi. M-am uitat la elevii mei, ei s-au uitat indiferenți la mine. Mi-au explicat apoi că asta era ceva obișnuit, că toate treburile legate de localul școlii trebuiau terminate în timpul orelor de curs. În final, lecția s-a terminat și tot ce-am apucat să le dau a fost titlul lecției.

- Cum au reacționat elevii, draga mea?

- Au acționat ca și cum totul era ceva normal. Așa ceva se poate întâmpla de mai multe ori pe an.

- Ce spun atunci părinții, draga mea? - Nimic! Pentru ei este ceva normal! Nu se implică și așteaptă ordine din capitală.

- Trebuie să fie foarte enervant, draga mea!

- Te obișnuiești repede. Totul pornește de la Mao. În cazul meu, în infatuarea mea cu versurile lui.

Prima zi de școală

- Haide! Repede, grăbește-te! O să-ți placă la școală! Ce n-aș da să fiu din nou elevă! Uite buchetul! Să-l dai învățătoarei! Ești pe mâini bune! Sunteți ultima ei serie de elevi! Multă experiență și răbdare!

- Vreau să mai stau încă un an acasă! Poate mă scutești! Stau să învăț cu bunica!

- Nu se poate! Ai șapte ani și jumătate! Lumea o să creadă că ai rămas repetentă!

Linii de ploi de-a lungul străzii Negel Din Bacău și grămezi de frunze pe trotuarul bătut de elevi mai noi și mai vechi. Pantofi negri și pantofi maro. Aici și acolo o pereche de cizme negre. Depășești Turnul cu apă. Sari pe un șotron imaginar. Imediat dai de un buncăr în două părți, unul pentru școala primară și altul pentru grădiniță și toalete. Aromă iute de chimicale.

Peste tot zgomote și voci pițigăiate. Pan-

tofi lustruiți trezesc praful din curtea școlii.

Mai multe sute de copii. Fete în șorțuri negre și rochii albe și negre în carouri și băieți în pantaloni scurți, cămașă albă și sacou de culoarea cărbunelui.

Toți cu buchete de trandafiri, gladiole, garoafe sau crizanteme într-o mână și câte un ghiozdan pe spate. Toți în șiruri destul de ordonate.

Profesoarele le strigă numele de pe o listă și liniile și rândurile se reformează cu precizia unui ceas solar în mișcare perpetuă.

Se aude un fluierat și toți se liniștesc.

Directoarea citește câte și mai câte de pe o hârtie. Toți apar să o asculte, dar nimeni nu aude nimic, gândurile le zboară încă pe dealurile vacanței. Nici eu nu ascult. Mă uit în jur să văd care dintre vecinele mele este în aceeași clasă cu mine. Sunt nedumerită. Nu identific pe nici una dintre vecinele mele de aceeași vârstă. Marieta, vecina mea este cu ochii roșii și cu lacrimi pe obraji. Este în șirul de la altă clasă. Încearcă să-și ștergă fața, dar buchetul de flori și ghiozdanul o împiedică.

Un elev din clasele mai mari recită o poezie patriotică. Soarele dimineții i se reflectă în părul proaspăt spălat. Unii elevi vorbesc în șoaptă. O voce de bariton mă trezește la realitate. Încerc să mă concentrez. Vine de la viitoarea mea învățătoare, care mă săgeată cu o privire de toreador. Pare să-mi verifice pantofii. Tresar când îi aud vocea mugind în ureche.

- Fato, mă ascuți?

Mă mut de pe un picior pe altul. Mă uit în jur nedumerită.

- Fato, nu te uita în jur! Cu tine vorbesc! Ascuți ce ți se spune?

Mă îndrept din spate și privesc înainte.

- Clasele întâi încep lecțiile după-amiază. Duceți-vă acasă acum și întoarceți-vă la 12.45 fix. În caz contrar, vă voi marca absenți.

Învățătoarea mea ne întoarce spatele și intră în clădirea școlii pe ușa principală împreună cu celelalte cadre didactice. Unii elevi pleacă acasă pe poarta școlii, cu un buchet de flori într-o mână și servieta în cealaltă sau cu ghiozdanul în spate.

Mircea MONU

Florentin Smarandache -

vacanță activă în Japonia!

Vacanța de iarnă începe la 15 decembrie în universitățile americane, așa că vâlcean-americanul Florentin Smarandache, profesor la Facultatea de Matematică și Științe a Universității „New Mexico” din orașul Gallup, statul federal New Mexico, situat în sud-vestul SUA, se află deja în Japonia, pentru perioada 12 decembrie 2013 - 12 ianuarie 2014, în baza unui contract de cercetare semnat cu Universitatea de Științe din orașul Okayama (este o universitate privată). Acest oraș, situat în partea de sud-vest a arhipelagului nipon, capitală a prefecturii omonime, are o populație de circa 705.225 de locuitori și în afară de universitatea care îl găzduiește pe olteano-americanul nostru, are încă alte 7 universități: una de stat și restul private.

Prof. Florentin Smarandache (în stânga) și Prof. Valeri Kroumov (mijloc) lângă o clădire a Universității de Științe din Okayama, dec. 2013

Reamintim cititorilor noștri că Florentin Smarandache a fost anul trecut, în luna septembrie, la o universitate din Tokyo care a găzduit o conferință științifică internațională, unde a prezentat două comunicări științifice referitoare la aplicarea extensiologiei în robotică (extensiologie fiind o nouă știință, realizată de către savanți chinezi, domeniu în care Florentin Smarandache făcuse un stagiu de pregătire - o bursă de studii - de trei luni.

Așa cum am publicat la vremea respectivă, pentru respectiva aplicație în robotică, Smarandache colaborase cu Departamentul de Mecatronică și Robotică al Institutului de Mecanica Solidelor din București, al Academiei Române. Această participare, la care Smarandache fusese președintele unei secțiuni, i-a convins pe universitarii japonezi din Okayama să semneze cu dânsul un contract de cercetare în vacanța universitară de iarnă din acest an.

Teoria Dezert-Smarandache la Okayama

În 17 decembrie 2013, Florentin Smarandache a prezentat în fața cadrelor universitare și a unor studenți o expunere care s-a bucurat de un enorm interes: „Progrese și aplicații ale Teoriei Dezert-Smarandache (TDSm)”.

Teoria Dezert-Smarandache (TDSm) a raționamentului plauzibil și paradoxal este o extindere naturală a clasicei Teorii Dempster-Shafer (TDS), de care se deosebește prin aceea că, datorită unor „funcții de încredere”, se poate aplica și în cazul fuziunii informațiilor cu un mare grad de conflictualitate, provenite de la surse de natură diferită. Spre deosebire de TDS, TDSm poate rezolva probleme complexe de fuziune a informațiilor, statice sau dinamice.

Această „teorie”, bazată pe un model matematic, cu niște reguli de selecție a datelor (informațiilor) conflictuale, a fost rezultatul colaborării a doi oameni de știință aflați pe maluri diferite ale Oceanului Atlantic, care au comunicat prin Internet: prof. univ. dr. Florentin Smarandache, universitar american, și dr. ing. Jean Dezert, cercetător științific la ONERA (Oficiul Național de Studii și Cercetări Aerospațiale) din Franța. Colaborarea lor a început în anul 2003 și de atunci participă anual cu comunicări științifice redactate împreună, la o conferință internațională de fuziunea informației, numită prescurtat FUSION (organizată de către Institutul In-

ternațional pentru Fuziunea Informației), care are loc în diverse orașe de pe glob - FUSION 2013 (cea de-a 16-a conferință de acest gen) a avut loc în perioada 09-12 iulie în Istanbul, găzduită de Muzeul Militar Național.

TDSm este utilizată în cibernetică, robotică, medicină, meteorologie, topografierea din spațiu, în domeniul militar, în inginerie și oriunde este nevoie de o fuziune (utilizare) a datelor (informațiilor) provenite din surse diferite, având un grad mai mic sau mai mare de conflict.

Această expunere, cu durata de două ore, va fi prezentată și la o universitate din Osaka.

Logica Smarandache aplicată în Fuziunea Informațiilor

Cea de-a doua conferință, care va fi prezentată atât la Okayama, cât și la Osaka, se va intitula „Bazele logicii neutrosifice și ale mulțimii neutrosifice și aplicațiile lor în fuziunea informațiilor”.

Logica netrosifică (sau logica Smarandache) și mulțimile neutrosifice (sau mulțimi Smarandache) sunt generalizări ale logicii fuzzy (sau logicii vagi), respectiv ale mulțimilor fuzzy (vagi). Sunt „vagi” pentru că nu au margini determinate clar.

Neutrosopia este un concept introdus de Florentin Smarandache, prin generalizarea Dialecticii (capitol al Filozofiei) lui Hegel, bazat pe existența „contrariilor”: entitatea „E” și opusul ei, „anti-E”. Smarandache spune că trebuie luate în considerare care sunt intermediare, între „E” și „anti-E”, deci, într-o stare de nedeterminare, imprecisă.

În matematică, logica neutrosifică lucrează cu trei valori ale unei mărimi: „A” (adevărat), „F” (fals) și „I” (imprecis).

Logica și mulțimile Smarandache au aplicații în diverse domenii ale cercetării: filozofie, științe sociale, finanțe, robotică, management, fizică etc.

Mihai HORGA

Versuri

MEDITAȚIE

Zilei, fac safteaua, savurez cafeaua
Un noian de gânduri, se vrea scris pe rânduri
Stând la gura sobei, deschid drumul vorbei
Trosnește-n pod grinda, e ger! În oglinda
Focului astral, pe teluric val
Făcut de cenușă, sclipind jucăușă
Eu mă văd, grăbit. Mai vreau să profit
De restul de viață, fugind ca o hoară
Mai fac un efort, încă nu sunt mort
Sunt viu, dar e-o stare, curgând, călătoare
Ehei! „panta rhei” - se duc anii mei!
(Totu-i trecător...) Traversez ușor
Ceața dimineții, calc pe zebra vieții
Deși-istovit, iată-s nelovit
Cu viteza gândului, de Mașina Timpului
Sprinten, m-am ferit, încă-s fericit
Că mai am reflexe, poate și complexe
Dar, cândva, chiar mâine, viață pe pâine
Oare, voi avea? Soarta - cum o vrea...
Nu știu, e târziu, cum va fi nu știu
Poate, mai e vreme, încă e devreme!

SINDROM

A murit condeiu-n călimară!
Și penița, ruginită este...
Se mai scrie ca odinioară,
Mai suntem în lumea de poveste?

Pana cea de gâscă, din vechime,
În cerneală sfântă înmuiată
Mari idei de aur, puse-n rime
A înscris în versuri, altădată...

Dar acum, penița - chiar de aur,
Mai produce oare, vreun miraj,
Să cuprindă-n pagini un tezaur
Ori „de gâscă” e al ei mesaj?

Azi, citești rănită poezie
Litere-s mâncate, sau băute
Albul vers, pe taste-n agonie
Ros de aritmie, surd și mut e

Poezia poate fi salvată
(Sfat ne-a dat Jean Jacques Rousseau, o
dată:

„La natură, înapoi” - pe dată!)
Să urmărim vestita lui butadă...

BUTOIUL SFÂNT

Meridiane - doage prinse
De cercuri - paralele strânse
Cu două funduri din stejar
Așa un butoiăș, mai rar!
Butoi, recipient divin...
Te umplem la toamnă, cu vin
Și cam aproape de Crăciun
Vom încerca - vinul de-i bun
Vezi, doaga zero-i la canea!
Spumos mai curge licoarea
E strașnică, face mărgelile
Umplând setoasele ulcele...
Feli - stă vinul în butoi!
Doagă cu doagă, îl bem noi
Până la treisuteșazeci
De grade, tot bei și petreci!
Te proslăvim, sfinte butoi...
Ai găzduit un vin de soi
Și viața grea - piatră de moară
Tu ne-ai făcut-o mai ușoară
Dar, vom munci un an, vârtos
Iar, să te umplem cu folos!

TAXA PE FRUMUSEȚE

(pamflet)

Frumoaselor, vă dau o veste
Cam tristă, însă asta este...
Aud că o să se impună
Pe frumusețe-o taxă bună

Urâtelor, nu jubilați!
Credeti că poate-o să scăpați?
La voi, taxa se va dubla
De nu aveți pe „vino-ncoa”

Doar câteva, tot urâtele
Însă, cu sex-apeal în ele
De taxa asta, sunt scăpate
Cele cu pile (nu chiar toate)

Dau și cele ce-s pe centură
Prestând o muncă de uzură
În stres și miros de benzină
Taxa-n natură, în cabină

În urmă, cele ultra-șic
Și totuși, bune de nimic
Nesuportând bărbați pe ele
Au taxele cele mai grele

Acum, domnițelor, oftați?
Asta e taxa-voi optați...
De glumă nu prea este loc
S-aveți răbdare și... noroc!

Hubert - Fântâna de pe terasa palatului

Premiul MIHAI EMINESCU, pe anul 2014, a fost acordat unui colaborator al securității

De ani de zile, inclusiv în perioada comunistă, Uniunea Scriitorilor, care a făcut, întotdeauna, jocul regimului ceaușist, a răsplătit cu diferite premii și cu invitații în excursii în străinătate sau la diferite acțiuni culturale, pe cei care au „cântat” în strună regimului și conducerii acestei asociații profesionale rămasă în proiectul impus de regimul de tristă amintire. De aici se explică faptul că mulți dintre scriitorii protejați de regimul comunist, și azi, de partidele politice, au colaborat cu odioasa securitate.

Se vorbește mult de rezistența prin cultură. Asta o fac chiar aceia care au lucrat ca redactori la diferite reviste și ziare în perioada comunistă, fiind, practic, propagandiștii PCR-ului și intoxicând cititorii cu ideologia marxist-leninistă și realismul socialist. Printre aceștia se numără Cornel Ungureanu, Alex. Ștefănescu, N. Manolescu, Augustin Buzura, Eugen Uricariu, Ion Mureșan, Vasile Sălăjan, Constantin Zărnescu, practic majoritatea scriitorilor care a lucrat în redacțiile TRIBUNA, STEAUA, CONVORBIRI LITERARE, ROMÂNIA LITERARĂ, CONTEMPORANUL, ATENEU, TEATRU etc.

Practic, prin Istoriile Literare editate de N. Manolescu și Alex. Ștefănescu au câștigat scriitorii canonizați de regimul comunist. Încă sunt promovați acei condeieri care au scris, în spiritul realismului socialist, lucrări care se fac vinovate de a transmite tineretului de azi aceeași mentalitate impusă de marxism-leninism. Cei doi se fac vinovați, de această stare de lucruri, prin faptul că nu au promovat în „istoriile” lor scriitorii români din diasporă care nu au fost influențați de ideologia roșie. Uniunea Scriitorilor este prost administrată și consumă mulți bani din bugetul contribuabililor, folosindu-i pentru o clică agreată de conducere. Această Uniune a pierdut sediul din București, ea reprezintă o reminiscență totalitară.

Având o bursă în structurile Uniunii Europene din Bruxelles, am aflat de la confracții din acest mare oraș, că numai în România a rămas această Uniune a Scriitorilor de factură stalinistă, în toate celelalte state din lagărul socialist s-au desființat, precum partidele comuniste, și s-au înființat mai multe organizații scriitoricești cu statute democratice. „Noto-

rietatea din lumea literară îi transformă pe scriitori în relee pentru mesajele politice și marea lor majoritate nu s-a dat înapoi să devină transmițătoare pentru diverșii puternici ai zilei. A existat puțin deranj la transferul în slujba comuniștilor, dar în mare parte aceasta s-a produs, stăpânul a fost schimbat”, spune undeva George Damian.

După așa-zisa revoluție din decembrie 1989, literatura română a devenit o chestiune de coterie, găști și prietenii din interese, în paralel cu jaful general pe spatele patrimoniului Uniunii Scriitorilor. Procuratura ce face în acest sens?

Având în vedere faptul că Uniunea Sovietică, pardon, Uniunea Scriitorilor a rămas înghețată în proiect, în anul 2006, am înființat Liga Scriitorilor Români, al cărei președinte sunt, cu scopul de a democratiza mișcarea literară și scriitoricească din țara noastră după modelul țărilor democratice din Europa. În prezent Liga Scriitorilor Români are 32 de filiale, din care 12 în străinătate și 17 reviste, din care 13 pe hârtie.

Dar, să revenim la scriitorii care au colaborat cu securitatea comunistă, producând mari nenorociri în destinul unor oameni. Eu însumi am fost urmărit de securitate prin „bunăvoința” unor scriitori de la revista TRIBUNA, unde lucra soția mea, poeta Titina Nica Țene, conform Dosar 1076, Fond - “MO”, FCX 825, înregistrat la CNSAS. Am fost „turnat” la securitate de scriitorul Constantin Zărnescu, având numele conspirativ „Zincă”, și alții.

Printre „turnătorii” de la TRIBUNA amintim pe ION MUREȘAN, care a primit în anul acesta Premiul EMINESCU. Conform Adeverinței nr. 962 din 14. Aprilie 2011, eliberată de CNSAS, Ion Mureșan a fost recrutat de Securitate în anul 1973 cu scopul de a reclama colegii din cenele studențești și pe cei din cenaclul „Lucian Blaga”, având numele conspirativ „Eugen”. Unde este morala, domnilor din Comisia de Acordare a Premiilor EMINESCU?

Cu astfel de oameni educăm tinerii de azi pentru viitor? În primul rând primează calitatea omului, caracterul lui și apoi opera. Aceasta poate fi „gustată” sau nu, de publicul cititor. Și nu de o gașcă. Numai Dumnezeu

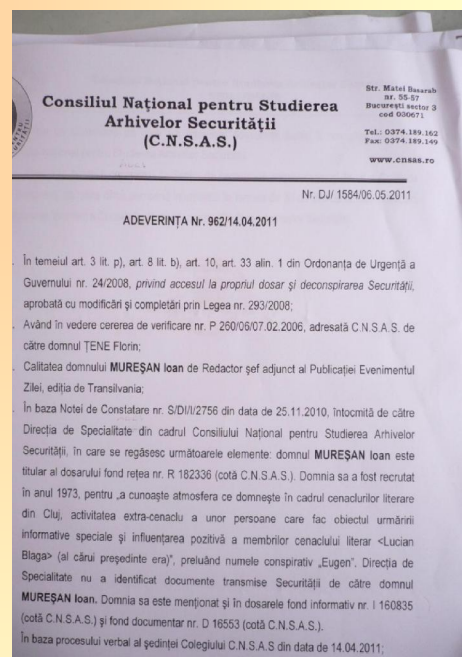
ne poate judeca opera, și Timpul.

În perioada interbelică au primit numeroase premii scriitori de care azi nici nu am auzit. Domnilor din Uniunea Scriitorilor, unde vă este personalitatea și iubirea de adevărata Literatură Română?

La o întâlnire a conducerii Ligi Scriitorilor la Biblioteca Județeană „Petre Dulfu”, din Baia Mare, la care au participat scriitorii din județele Maramureș și Satu Mare, membrii Uniunii Scriitorilor din această parte a țării, afirmau textual „că le este scârbă să participe la acțiunile culturale organizate de UR, pe motiv că majoritatea acestora se dau grandomani și mici dumnezei. Oameni fără caracter”.

Liga Scriitorilor din România, prin Statutul ei, militează pentru democratizarea mișcării literare și scriitoricești, promovând talente autentice și care nu au pactizat cu regimul trecut. Prin asta se explică aderarea la organizația pe care o conduc a multor scriitori înscrși în UR.

Redau mai jos scrisoarea de la CNSAS privind colaborarea poetului Ion Mureșan cu odioasa securitate.

Al. Florin Țene
Membru corespondent al
ACADEMIEI Americane Române

Ionuț COPIL

Pictogramă

despre o zi ploioasă de iarnă

Oraș gri aproape rural cu istorie ce îi gheboșează viitorul, șosele sparte în gură de tiruri nesimțite călărite de șoferi a căror unică avere e gonoreea primită cadou într-o parcare oarecare și o soție grasă și rea. Blocuri deprimate răspund cu indiferență primarului ce încearcă blazat să le ridice moralul. Stație de autobuz agresată în mod repetat de alcool cazat în mansarde de liceeni toropiți de activități extrașcolare. Fată frumoasă în reprezentanță arsis VoodooFone se regăsește cârpindu-și poșeta de firmă achiziționată de la second hand. Creatură de 40 și ceva de ani, suplă și cu mustăcioară pășește provocator prin ploaie legănându-și grațios poșetuța roșie Coca Loca.

În arbuștii spinoși de pe terasamentul căi ferate păsărele zgribulite sunt fericite că trăiesc în România.

Ești doar un recipient imperfect și temporar pentru semințele vieții. Un sol arid și pietros prea fierbinte și lunecos. O mânășă de autopsier ce curmă impulsul vital. Un dezinfectant cu iz înțepător ce alungă urmele de bucurie și spontaneitate. Ești doar o Yală stricată în care cheia tocită se învârtă în gol. O lubeniță spartă uitată în soare. Ești doar o parolă spre pustiu și zădărnicie... ești doar femeia de ieri. K atare cum mai poți spera să ne vedem și mâine...?

Ești stăpân absolut, ales pe viață peste o bucată de trup. O pungă de piele agresată de soare și priviri indiscrete, o droaie de oase și niscaiva organe. Organe terORIZATE, decimate de poftele tale, de plictiselile tale... o Rege cât ești de idiot. Inima ta pompează sângele în scârbă... scârbă și ura cu care tu o hrănești zi de zi. Plămâni se usucă sub arșița indiferenței tale și pustiului în care rătăcești în Rege. Stomacul se chircește și sângerează pentru că tu Rege nu vrei să înveți. Îți putrezesc rinichii Maiestate când te piși cu indiferență pe mormintele neamului tău. Doar penisul e la loc de cinste Rege, îl

omori în arenă în dimineți toride și te mai miri Preamărite că exiști înconjurat de moarte. Ești doar un strop de spermă tu Rege trăindu-ți epopeea în zborul-cădere spre covor.

Ești o colivie frumoasă fetițe, gratiile tale epilate mult mă atrag și fereștrica dublă are o strălucire aparte. Mă incită rotunjimile cătușelor tale și broasca îmi amintește de cheița ce o am. E bine unsă broască ta, cheia alunecă parcă prea ușor ...dar temnița rămâne închisă. Captivă în lumea ta de obișnuințe, de prejudecăți. Te-au mințit că ești o halcă de carne, te-au ștampilat cu un număr și-un cod. Atârnată într-un cârlig, pusă la rece, congelată de propriul Sine înghețat să nu te împruți prea repede.

Sunt cel ce bate la hotarele realității tale, ce simte că-n piept îți pulsează un soare, în uter se rotește o galaxie și prin nări șuiere crivățul. Sunt cel de pe scenă, tot eu ascuns după cortină ...spectacolul continuă, e doar ...puțină magie.

Mă pune dracu să intru pe matrimoniale creștine, sunt mai multe și familia creștină, și cetatea creștină (aia cred că e numai cu fecioare și feciori). Numai că în cetatea creștină nu am putut să mă înscriu... trebuia să scriu rugăciunea spre Hristos... ceva cu eu păcătosul. Să meargă în ...că eu sunt eu Ionuț copil nu sclavul popilor. În fine. Stai că mai era și un site cu creștini penticostali...ăia cu „soră trupul meu te vrea” adaptat după 2000 în varianta hip-hop-poop „soră trupa mea te vrea”. Dar cum n-am trupă îmi fac cont laăștia ortodocși. Da pretențioși frate! Voiau poză... le-am pus-o pe aia cu pipa. Și un fel de dare de seamă cum stau cu lupta împotriva vrășmașului și pe ce treaptă sunt cu mântuirea. Dar stai că nu s-a terminat, ba s-a terminat când am ales parola... ceva cu 66 și încă un șase. Și-am intrat. Și-am intrat degeaba. Vre-o 200 de anunțuri de bărbați și femei la comun, cu poze în care

apăreau bujorul de după șură sau nucul uscat din ograda bunicilor ...dar creștinii cred că se rușinau să-și arate fețele. Ba să nu mint am văzut și vre-o două titrate frustrate ce doreau o familie ca pe vremuri în care cei doi bOI să tragă la jug pe ogrorul mântuirii semănând semințele credinței în Trunul (asta cu într-unul o știu mai bine frații călugări din mănăstiri când se înfruptă din aproapele...). E, dar năcazu... când am vrut să văd ce e cu ele apare un semn de stop și îmi spune să bag mâna în buzunar dacă vreau să cunosc mai îndeaproape Pura sau Purul... sau nr de card. Așa m-am lecuit de matrimoniale creștine.

Anul acesta nu mai vine Moș Crăciun, anul acesta vine apocaLIPSA lu 21.12.2012, adică de șase ori șase... de la sf treime a doisprezecilor citiți în ambele sense și până la urmă cum ne convine. Oricum se putea și mai rău 21.12.2112...

Lucruri nemaivăzute și nemaiauzite se vor întâmpla, ne transformăm în licurici fără să fi înghițiți în prealabil pastila de stronțiu radioactiv, soarele va răsări de la vest și va apune acolo unde acum răsare (adică Pământul își schimbă sensul de rotație instant și fără ca inerția să aibă ceva de comentat), ADN se ramifică mai ceva decât coarnele unui cerb bătrân și Călăreții apocaLIPSEI vor călări mârțoagele autoproclamate VID-uri, sc VIP-uri. Sclavii lui Isus cu huruit de tancuri și elicoptere, și slavă mare duc cuvântul sfânt păcătoșilor ce stau pe o mare de petrol (adică pe acoperișul iadului) și le implementează democrația cu focuri automate. Isus însuși în carne, oase și barbă scoboară scara ceriului, cată și ceartă mielusele ce-și vând iubirea pre bani pe centura întunecată a orașului. Chiar dacă e peștele lor Isus e o persoană cumseCADE. Așteptăm cu interes scăzut această apocaLIPSA și vă urăm de pe acum dragi cetățeni „apocalipsă fericită” alături de cei dragi.

Stejarel IONESCU

Versuri

frivola

s-a risipit cerul prin stele
și noaptea pare tot mai brună
prin poduri cântă cucuvele
și eu îți spun iar, noapte bună,
tu, ca o vampă frivolă
ai luat fuioarele de fum
ți-ai pus pe cap aureolă
și dragostea ai făcut-o scrum,
străin îți sunt, străină îmi ești
n-am să te caut chiar de-ai vrea
până ce-n viață nu plătești
iubirea mea de tinichea,
eu, pradă am să te dau la lei
și chiar la șerpi sau la reptile
apoi otrava mea să o bei
când te iubești cu trei gorile,
și din frivolă precum ești
tu, ai să-ți pierzi virginitatea
și ai să înveți cum să iubești
aflând în stele jumătatea.

moartea e în haos

e moartea oare necesară ?
avem noi hohote de râs
când bem câte o cafea amară
și ne trezim cu moartea în vis,
ne zugrăvim din nou albastrul
cu părul smuls din bidinea
și călărim un cal sihastru
pe franjuri zugrăviți de stea,
mai trece o blondă, o brunetă
opinia publică e în haos
eu plec spre moarte cu o șaretă
și vieții-i dau din nou repaos.

femeia mării

sălbatic este țărul, precum este o femeie
care sărută marea în fiecare zi,
își dezgolește pieptul de unde scoate o cheie
și grele uși deschide cu moarte-n insomnii,
cu sânii goi apoi, sărută din nou marea
se năruie sub valuri și fuge în adăcuri
și trage sfoara nopții apoi închide zarea
și păsările mării se ascund din nou în smârcuri,
femeia nopții apare cu sânii dezgoliți
și-aruncă rochia în mare cu noaptea în interior
apoi pe valuri pleacă cu o lume de smintiți
și leagă răsăritul cu marea de un nor.

ne mor caii

mor caii de atâta durere
se împușcă în lună asfințitul
în inimi e doar sfâșiere
iar noi uităm ce e iubitul,
coboară caii sub țărături de ape
caii și mânjii de foc
coboară în adâncuri să se adape
fugari de durere fără noroc,
mor caii pe câmpuri și șesuri
și dealurile sunt pline de cai
de stârvuri, cadavre și leșuri
în noi e durere și plânset și vai,
se aprind peste câmpuri
și dealuri și văi
focuri de zi și focuri de noapte
ard stârvuri de cai peste tot în vâpăi
pe drumuri de fum ei merg
spre eternitate.

să nu te miri

să nu te miri în noaptea asta
că n-am să vin la dumneata
căci la cocoș i-a căzut creasta
cum de pe cer cade o stea,
să nu te miri în noaptea asta
că n-am să te mai pot suna
căci mi-a căzut semnalul acum
și sunt flămând de dumneata,
să nu te miri în noaptea asta
căci n-am să dorm la dumneata
căci peste mine a dat năpasta
vedem noi cum ne-om descurca,
să nu te miri în noaptea asta
că eu mai am pe cineva
care se pare că-i nevasta
ce a aflat de dumneata.

Ștefan Radu MUȘAT

Versuri

Ademenește-mă în destinul fără umbre ...

Ia-mă de mână și arată-mi frumusețea vieții,
ține-mă strâns și fă-mă să înțeleg ce înseamnă a trăi;
oprește clipa, oprește timpul' asta nesuferit
care aleargă furibund de la o zi la alta prin trupul nopții!
Îl simt cum mă înfășoară în țărâna arvunită de mormânt,
iar minunea că exist îl tulbură peste măsură,
încât aleargă cu tăvălugul peste mine și mă pătrunde nemilos,
dornic să mă sfâșie la fiecare atingere de clipă.

Anii lui îmi curg albiți pe tâmpile, însă mai e vreme;
mai sunt atâtea zile nepurtate
și flori nemângâiate în splendoarea înălțimilor de mai
din care să ne facem așternutul,
apoi să ne iubim chiar și printr-o simplă atingere de mână,
străbătând tinerețea noastră
pân' la ultimul fior al vieții,
împreună...

M-am împărtășit la pieptul tău cu fereastra închisă
pentru că n-am văzut demult în oglinda ei
stele fără umbre, împlinindu-și zborul,
și-am cotrobăit întunericul după un răsărit de soare
să nu mai existe deșertăciune în chiverniseala toamnei,
noi să evadăm într-o lume fără vârstă, de îngeri albi păzită,
unde moartea e lipsită de izbândă
fiindcă timpul n-a trecut pe-acolo...

Dezleagă-mă de tot ce înseamnă muritor

mai zăbovesc la pieptul tău s-ascult vibrația luminii
pentru că simt nevoia de primăvară
nevoia de curat de dor sălbatic
dezlegat
din firele de fân cosit mireasma nopților de mai

simțim același univers aceleași aripi ne dezleagă
de tot ce înseamnă muritor

oprește-mă din efemer să fiu etern pe fruntea ta
nemuritor de rând mai dă-mi o respirație sau două
din suflul tău aprins
să aflu veșnicia...

John MOLE
(Anglia)

versuri

John Mole (n. 1941) - pe lângă faptul că scrie poezie atât pentru copii, cât și pentru adulți, este un clarinetist de jazz desăvârșit, fiind cunoscut pentru faptul că îmbină poezia și jazz-ul alături de alți poeți-muzicieni, precum Roy Fisher și John Lucas. A câștigat numeroase premii pentru poeziile sale, printre care și premiile Eric Gregory, Cholmondeley și Signal. A lucrat ca profesor, atât în America, cât și în Marea Britanie, reîntorcându-se adesea pentru a conduce ateliere de poezie și lectură.

Tratament

Să fie începutul
Sfârșitului ori sfârșitul
Începutului?
Ce ispită
Să te joci
Cu astfel de inversiuni.

Să fie umbra
Vreunei fantome sau fantoma
Vreunei umbre? Sunt
Întrebarea
Ori răspunsul final?

Fiecare dintre noi
Un lucru fragil în natură

Petrecându-și timpul
Până ce muzica se oprește

Trupuri acordate
Imperfect

Suflete tovarășe
Trestia gânditoare a lui Pascal

Visez într-o noapte
Că mă sună Arthur
Meditatorul meu din facultate
Prieten de-o viață
Care a murit acum zece ani:
La ce lucrezi?
Mă întreabă. Răspund

*La un text bizar, invaziv
Scriș pe trupul meu.*

*Aha! exclamă el
Cum obișnuia
Când găsea ceva surprinzător
În eseu săptămânal. Ai grijă
Cum îl citești de la capăt
Când crezi că e gata.
Adu-ți aminte
Cine i-a spus poetului
Că cel mai bun prieten e mereu
Coșul cu hârtii.*

Aceste poeme sunt
traduse în cadrul Proiectului
Internațional Poetry PRO,
coordonat de Lidia Vianu, Director
al Masteratului pentru Traducerea
Textului Literar Contemporan -
Universitatea din București,
<http://mttlc.ro>

Traducere de
Alexandra Munteanu,
masterand MTtLC

Contemporary Literature Press
Editura pentru Studiul Limbii Engleze prin Literatură
Director:
LIDIA VIANU
Executive Advisor:
GEORGE SANDULESCU
The only online Literature Publishing House of the University of Bucharest

Contemporary Literature Press,
sub auspiciile următoarelor foruri:
Universitatea din București,
The British Council,
Institutul Cultural Român și
Ambasada Republicii Irlanda,

Anunță publicarea volumului
Joyce Lexicography Volume 77.

Frances Boldereff: **Sireland calls
you, James Joyce!**
Stories from Finnegans Wake.

Editat de **C. George Sandulescu**

ISBN: 978-606-8592-13-8

În *Reading Finnegans Wake*, Frances Boldereff examinează două aspecte ale cărții lui James Joyce: importanța detaliilor lingvistice și prezența elementelor narrative. Volumul lui Boldereff are, așadar, două părți distincte. Detaliile lingvistice cuprinse în a doua parte a cărții ei, cum ar fi de pildă frecvența repetării inițialelor HCE în textul lui Joyce, au fost de curând publicate de noi în 19 volume, în contextul original și cu numărul de pagină și de rând, pentru a ușura cercetarea. Volumul 77 pe care îl publicăm acum în seria *Joyce Lexicography* se ocupă de narațiune, de povestiri. Boldereff explică *Finnegans Wake* prin intermediul incidentelor pe care înțelegem din explicațiile ei că Joyce le-a cules din istoria, geografia, literatura irlandeză.

Reparăm în acest fel o omisiune regretabilă a ultimelor șase decenii, timp în care cercetătorii cărții *Finnegans Wake* nu s-au folosit de concluziile lui Frances Boldereff nici în argumentare, nici în bibliografie măcar. Pe nedrept ignorată, ea este cu siguranță un punct de referință în cercetarea internațională James Joyce.

C. George Sandulescu & Lidia Vianu

Frances Boldereff: **Sireland calls you, James Joyce! Stories from Finnegans Wake**, editat de C. George Sandulescu, s-a lansat oficial pe 17 ianuarie 2014, dar el poate fi consultat și descărcat la adresa de internet: <http://editura.mttlc.ro/FW-lexicography-boldereff-stories.html>

Yusuf Yigit

(Austria)

Versuri

Yusuf Yigit este un poet austriac de origine turcă, născut în Ankara, pe 4 aprilie 1981. Încă din copilărie a îmbinat caligrafia cu poezia, pe care o expunea cu mult entuziasm în școală, obținând, astfel, admirația profesorului de limba germană, care l-a promovat în diverse cercuri cultural- artistice. În 2002 se mută în Viena și urmează, în cadrul Universității, cursurile Facultății de Științe Politice, precum și Pedagogia Religioasă. După obținerea diplomei de Licență, lucrează ca profesor în Școlile de Stat din Capitala Austriei, continuând cursurile de Master în domeniul Politic și rămânând fidel „artei scrisului frumos”

Scurt și telegrafic despre el, poate versurile lui ne vor spune mai mult!

Diana IACOB-SPĂTARU

Signatur:

*Wenn ich Alles was ich in
meiner Schürze hab, anböte
Gäbe da für mich einen Platz
neben Rumi und Goethe?*

„Die Donau“

Sowie der Mensch, der sich wassergleich schlängelt,
So ist die Donau, die in Eile drängelt,
Sie fließt sachte herab: Stufe für Stufe,
Ich höre sie ganz klar, wenn ich sie rufe,

Alles fließt: Wasser, Gedanken, Geschichte,
Licht, Gefühle, Menschen; ihre Gedichte,
Sie inspiriert, einer Muse gleich,
Nah und fern - Seelen aus jedem Reich,

Als stolze Tochter von Brigach und Breg,
Macht sie sich von Furtwangen auf den Weg,
Auf! Zur langen Reise zum Schwarzen Meer,
Mit Anmut und Eleganz tritt sie näher;

...ihren Gästen-es lockte sie der gute Ruf,
Wie eine Adelige aus dem Königshof,
Am Ende dieser Reise stirbt sie ganz heiter,
In den Armen der drei Engeln an der Delta,

Tragt sie fort, ihr Engel des Glücks und Segens,
Tragt sie fort, ihr Kräfte des Winds und Regens,
In das Herz des Meeres die Donau besingend,
Auf dass sie aufersteht Frohe Botschaft bringend,

Dort wo Alles anfang,
Und wo sie die Welt von Neuem empfängt...

Der Alltagszug

Beobachte die Leute eine Weile,
alle sind hastig in Stress und in Eile,

alle begeben sich in den Alltagszug,

alle steigen ein, in den Zug voller Trug,

um ins gewisse Ungewisse zu fahr'n;
um verängstigt und erschöpft zurück zukehr'n...

so laufen alle im selben Marathon,
und folgen unterwürfig denselben Ton,

was übrig bleibt, ist ein Gefühl von Betroffenheit,
nach dem man sich von den Fesseln des Alltags befreit...

„Das Etwas“

Es ist da etwas, das mich zerfrisst,
Ich weiß noch immer nicht, was es ist,

Ach könnt ich es nur beschreiben,
Ist es eine geheime Lehre?
Von der ich mich lasse treiben,
Oder nur eine seichte Leere?

Vielleicht ist es Schicksal; Kismet?
Vielleicht bringt mir dieser was mit?
Wenn Weisheit meine Seele umarmt
und im Elixier des Leids getarnt

Lässt mich in Qual und Pein
Doch ein bess'rer Mensch sein?

Ach was!
Ich gebe auf, ich lasse los,
Lasse mich einfach in den Schoß
der Bredouille sorglos fallen,
Öffne dann meine Faustballen,

Und reiche dieser resigniert die Hand,
Auf dass es lindert meinen Seelenbrand...

Eugen DEUTSCH

SONET FĂRĂ FISTIC

Printr-un revers te crezi poet,
Și, ca-nțelept, cazi în vibrații
Minunea zboară, însă, -n zări
Dar fără versuri de estet.

Demersuri faci să urci noi scări
Spre a ajunge brav ascet
Sau, in-vers, artizan cochet
Prin uni-versuri sau prin... gări.

Când intelectu-ți dă impuls
Spre zeii-tauri, degresați
De mitul ce-i lipsit de puls,

Poți călări pe-al frunții val,
Prin empireul cu fărtați,
Ca un emir... sacerdotal!

*Eugen Deutsch,
1 martie 2013*

SONET (de) MOD-IST

Dacă ai argou-n sânge,
Cert, îți este rar conceptul
Iar pistilul ți-e adeptul
Ce-un lingou în brațe strânge...

Forța vrei să-ți vândă dreptul,
Dar avarul ramu-și frânge
Iar atunci calvarul plânge,
Într-un ou, cerșind acceptul...

Fete des ți-apar în gândul
Cel plecat în pribegie,
Iar prietenii, cu rândul,

Fug de viața cea câinească
Și încearcă, prin magie,
Pe pitici să îi... lungească!

*Eugen Deutsch,
1 martie 2013*

Janet NICĂ

SONET I-REVERS-IBIL

Dacă stele-adun din râu,
Nu fac artă pentru hartă,
Ci vă dau, cu mare artă,
Ultimul aspic de grâu.

Stau în cântec pân' la brâu,
Beau mister c-o oală spartă.
Nemuririi fără toartă
Vreau să-i fac, din iarbă, frâu.

Peste timpii ce se scurg,
Pun metafore la plug.
Mă nechează-al meu amurg,

Dar nu pot să rinofug
Și mă bucur de insecte,
În ierbarul cu defecte...

*Janet Nică
1 martie 2013*

SONET DE-MOD-AT

Urâsc poetul vagabond
Ce lasă-n urmă râul, crângul
Și care-și dă cu dreptu-n stângul
Să prindă-n laț întregul mond,

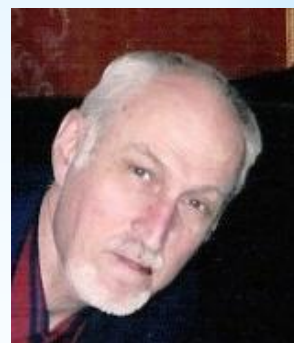
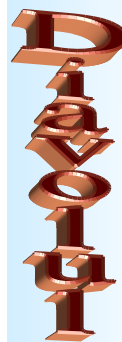
Brunet fiind, să pară blond,
Un deal mai mare ca Parângul.
Dar nu-nțelege el, nătângul,
Că-i doar sămânță rea, pe fond!

Urâsc poetul-gogoșar,
Cireasă ce se vrea dovleac!
Eu știu că toate au hotar

Și-atunci, cultiv un sens arabil.
Urâsc poetul, mare fleac,
Dar, mai ales, pe cel gonflabil!

*Janet Nică
1 martie 2013*

Boris MARIAN

Criminalul a fost depus într-o cușcă de sticlă, ca să poată vedea și să fie văzut chiar mâncând ori făcându-și nevoile. Era acuzat de uciderea a 1200 de bărbați, femei și copii. Folosise toate mijloacele - cuțit, topor, frânghie, otravă, glonț ș.a. Nu avea nicio remușcare, spunea că primise ordin de la Diavol. „Dar dumneata nu poți gândi fără a primi ordine?”, a fost întrebarea cheie a acuzării. „Nu”, a spus scurt inculpatul. „Deci noi ar trebui să-l judecăm pe Diavol”, „Pe el, pe el”, a strigat bucuros criminalul. „Cum dovedești că ai discutat cu Diavolul?”. „E aici, în sală, voi sunteți Diavolul”, fu răspunsul. Rumoare în sală. „Liniște, altfel vă evacuez!”, a intervenit judecătorul, răsfoind jurnalul acestui individ ciudat. Pe fiecare pagină era descrisă în amănunt câte o crimă. Literele aveau înfloritură gotice. Omul purta ochelari cu ramă neagră, avea ochi mici și pătrunzători, păr negru, părea cam de 60 de ani, dar putea fi mai tânăr. Deodată se auzi un strigăt isteric - „Îl vreau de bărbat pe acest om”, declară cu voce spartă o femeie cam zburlită și violent vopsită. „După lege trebuie să-l eliberați”. S-au auzit comentarii - „Nu ți-e teamă? Dar care lege spune să fie eliberat?”. „Legea strămoșească”, bubui femeia cu voce de marinar. Pe ușă se strecură un pitic cu pălărie neagră și pantofi enormi pentru statura sa. „Eu sunt Diavolul, mă scuzați”, șopti prichindelul. „Vino mai aproape”, ceru judecătorul. „Ai acte?” „Am” „Ce vârstă ai, cu ce te ocupi?” „8.000 de ani, mă ocup cu orice, doriți un bilet în iad?”, întrebă mios sal-timbancul. Cineva îl recunosc - era clovnul de la circul care tocmai poposisese în oraș. Criminalul se holba la el și nu pricepea mare lucru. Apoi interveni - „E un hoț, minte, mi-a furat ieri ceasul de buzunar”. „Nu ți-e rușine, păcătosule, nu am vorbit noi zilnic la telefon? Nu ți-am spus eu mereu ce să faci?”, se supără piticul. Sala era înmărmurită. Se auzea doar o picătură ce cădea de pe o ramură pe pervazul ferestrei. Judecătorul făcu infarct. Femeia îl luă pe condamnat de sub ochii jandarmilor și-l duse acasă, unde făcu o nuntă ca în povești. De atunci, în oraș nu se mai auzi de nicio crimă. Asta este puterea dragostei.

Viorel MARTIN

Sărut mâna, draga mea!

Vară toridă. Apa din sticla din mașină era aproape fiartă. Ștefan luă două guri de apă. Aproape că îl ardea pe gât. Se gândea: „Doamne, nu ajung eu acasă, să iau apă de la frigider? Să beau câtă vreau eu?”

Ștefan locuia cu Ionuț, fiul lui din clasa a treia. De când îi fugise soția cu șeful, căpitanul Aldea, nu mai făcuse nici un partaj. O iubise mult și încă o iubea și acum, ca un nebun. Îi dăduse ei casa și el a plecat, cu Ionuț, la mama lui, Cristiana. Deși era bătrână și bolnavă, Cristiana era foarte energică. Era și mamă și bonă și bucătăreasă și femeie de serviciu și mai ales bunică iubitoare. Ștefan avea foarte mult de lucru. Era agent de vânzări. Alerga toată ziua pe la clienți. Noul lui șef nu era niciodată mulțumit de el, oricâtă treabă ar fi făcut. Așa sunt sefi. Așa sunt patronii.

Când ajungea obosit acasă, de obicei pe la șase-șapte seara, trebuia să facă lecțiile cu Ionuț. Îl mai puneă să citească, îi mai explica unele cuvinte pe care nu le înțelesese. Țăsta era Ionuț. Trebuia să te ocupe toată ziua de el. Nu mai aveai timp de altceva.

Ce vară fierbinte, 2011! Criza pusese stăpânire peste tot. Nu știu de unde venise nenorocita asta de criză. La toți le scăzuseră salariile. Bugetarii fuseseră dați afară pe capete. Ștefan se bucura că nu a fost dat afară, că avea serviciu, că putea să îl crească pe Ionuț. Prietenul lui, Marius, îl întreba mereu cum o mai duce. Dacă are și el o prietenă. Să nu stea singur. „Singurătatea, după diavol, este cel mai mare dușman al omului” - zicea mereu Marius.

Mereu îi spunea: „- Ștefane, eu mă duc pe centură. Am o fată frumoasă și bună. Cred că o să mă însor, până la urmă, cu ea. Cred că dacă o ajut să se lase de meseria asta, o să fie o nevastă foarte bună, și o femeie de casă, că e sătulă de bărbați până peste cap”.

Ștefan plecase de la depozitul unde avusesse treabă mai devreme. Acum mergea pe centura Bucureștiului, dinspre Pantelimon înspre Otopeni. Asfaltul sclipea în zare. Părea o baltă întinsă lucioasă și fierbinte, care se muta mereu mai departe pe șosea. Își aduse aminte de ce îi spusese Marius, prietenul

său: „- Băi, Ștefane, cel mai bine te simți dacă te duci pe centură, la fete. Nici nu durează mult, nu te costă decât câțiva lei. Nu ca în alte relații, unde doamna își aduce aminte că trebuie să îi pui termopane, sau faianță în baie, sau să îi bagi copilul la nu știu ce facultate, sau îi mai trebuie câteva sute de euro, ca să îi repare mașina, sau haine, sau câte și mai câte... Aici fetele sunt modeste. Sunt cuminti. Își iau partea lor, își fac meseria lor, și ai plecat în drumul tău, că șoferului îi șade bine cu drumul.”

Pe partea dreaptă a șoselei, o pădurice tânără își foșnea frunzele argintii. Da, poate că e mai bine așa. Nici nu durează mult, rezolvi și problema, nici nu te costă prea mult. Și apoi, nu mai ai nici o obligație pe urmă - gândea Ștefan, doar așa ca să își facă un pic de curaj. Da. Cred că e cel mai bine. Și Ștefan văzu pe dreapta, la vreo două sute de metri o siluetă frumoasă, zveltă ca o căprioară, cu picioarele lungi de 2 metri. Când se apropie, Ștefan își putu da mai bine seama de frumusețea trupului ei. Încetini și frână.

- Sărut mâna, domnișoară!

- Bine ai venit! Să știi că la mine dai patru sute pentru una scurtă și cinci sute pentru una normală.

- Cum, așa mult?

- Vreau să zic patruzeci de lei, sau cincizeci de lei noi

- Așa doamnă... îmi... domnișoară! M-ar interesa una scurtă. Dar unde mergem?

Și „domnișoara” intră în mașină și-i arătă lui Ștefan un drum de țară. Mai întâi prin pădure - vreo cincizeci de metri -, apoi pe câmp, încă vreo sută de metri, prin spatele pădurii, după care intrară iar în pădure, într-un luminiș discret.

În luminișul din pădure, mașina stătea cuminte. Numai ventilatorul făcea puțină gălăgie, că Ștefan „forjase” motorul pe centură. Printre ramurile copacilor, soarele se juca pe bordul mașinii. Lumini și umbre, umbre și lumini. Blitzuri de raze incandescente. Mirosul a iarbă proaspătă. A iarbă încălzi. O ușoară adiere de vânt înfioră frunzele, care își aduseseră aminte că sunt libere și se pot zbugui cât vor. Vară. Vară frumoasă. Vară fierbinte.

Lui Ștefan nu îi venea să creadă că el este aici și acum. Că lui i se întâmplă asta. Nu mai avusese de mult legături cu femeile.

Era dornic. Era nerăbdător, chiar pripit. Era înnebunit. I se treziseră toate simțurile, ca altădată. Nu îi venea să creadă că el, Ștefan, stă față în față cu o fată atât de frumoasă. Ochii ei căprui degajau o lumină ireală. Un zâmbet frumos, parcă umbrat de o tristețe adâncă, scotea la iveală două șiruri de dinți ca niște perle strălucitoare. Fața ei albă-trandafir era inundată de bucle șatene, învolburate. Doi cărlionți rebeli îi atingeau obraji și gâtul. Era frumoasă-frumoasă de nu se poate.

Cu sfială, Ștefan întinse mîna și atinse ușor sânii mici și pietroși, care împungeau cu două bobițe fine, de mazăre, o bluză subțire, de mătase violet, cu mânecă scurtă, strânsă pe trup. Bustul ei statuar putea fi invidiat de orice prezentatoare de modă din lume. Cizmulițele ei din dantelă roșie, cu toc înalt, scoteau în evidență niște picioare lungi, dumnezeiești. Ștefan nu mai văzuse, nici în filme, așa picioare frumoase. O botează imediat, în gând: „Motanul încălțat”.

- Cum ai ajuns aici, domnișoară?

- Am terminat facultatea. Am lucrat o vreme, dar, cu concedierile astea...

Ștefan începu să o mângâie pătimaș pe sâni,

- Nu trebuie să îmi faci masaj. Descheie-te la pantaloni!

- Cum te cheamă?

- Lizy,

- Pe mine Ștefan.

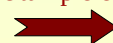
- Descheie-te la pantaloni! Banii înainte. Ștefan îi dădu o bancnotă nouă-nouță de cincizeci de lei.

- Nu am rest.

- E bine așa!

Fata strecură banii într-un buzunar strâmt, de la pantaloni și se aplecă asupra lui.

Ștefan nu mai putea de emoție. Nu mai făcuse niciodată așa ceva. Când simți atingerea fierbinte a fetei, un val de căldură îi invadă tot corpul, până în vârful degetelor de la picioare. Simțea că plutește, pe un nor de argint. Simțea cum îi zvâcnesc tâmpilele.

Începu să o mângâie și el pe păr și pe spate.

Mai făcuse el dragoste, dar nu mai avusesese niciodată o plăcere atât de mare. Parcă îi plesnea inima în piept. Îi trase puțin bluza din pantaloni și o mângâie pe spate, jos, în spre mijloc, pe pielea albă și catifelată, înspicată cu un perișor galben și pufos. Fata nu protestă. Își făcea meseria calm și în liniște. Ștefan simțea că l-a apucat pe Domnezeu de un picior. Era în al nouălea cer. Se simțea bine. Era bucuros. Era fericit. Parcă era la mare și se lăsa în voia valurilor, care îl urcau și coborau. Într-o destindere ireală.

Deodată țârâi un telefon: Țâr!... Țârrrr! Fata se desprinsese ușor de Ștefan, se ridică și se căută în pantalonașii scurți, galbeni și strânși pe corp, care îi arătau niște picioare superbe și un fund extraordinar. Deschise telefonul și răspunse:

- Alo, Ionuț? Da, mamă, eu sunt.

Ai venit de la școală? Vezi că ai mâncarea în frigider. Să încălzești mâncarea, da să stai lângă ea și să nu uiți să oprești focul la aragaz. Da să nu uiți să-ți pui și picăturile pe care ți le-a dat domnul doctor. Ca să te vindeci mai repede, mamă. Ce ai făcut azi la școală? Ai luat foarte bine? Bravo, mamă! Dacă înveți bine o să ajungi un om mare. Vezi că mama este la serviciu și azi vin mai târziu. Vin mai târziu, mamă. Azi am mult de lucru. Stau la ore, ca să plătim chiria și curentul. După ce mănânci, să-ți faci lecțiile, că te controlez diseară. Mai avem câteva zile și iei vacanță. Înainte să te culci, dacă ești cuminte, o să-ți spună mama o poveste cu zîne. Bine. Bine Ionuț. Să fii cuminte, mamă! Să fii cuminte!

Lui Ștefan, care fusese într-al nouălea cer, i se înmuiase inima. I se înmuieră toate. Coborîse cu picioarele pe pământ. Vorbele îi răsunau în cap: „Vin târziu, mamă. Azi am mult de lucru”.

Își încheie fermoarul la pantaloni. Fata se aplecă din nou asupra lui.

- Ce faci? Nu terminăm?

- Nu terminăm, domnișoară. Mulțumesc

mult pentru tot ce ați făcut. M-ați făcut fericit. Sunt foarte fericit!

Se scotoci prin buzunare și avea 200 lei. I-i dădu fetei.

- Uite, asta e tot ce am. Să-ți plătești chiria!

Fata luă banii, îi băgă în buzunar. Scoase apoi un șervețel umed. Cu gesturi delicate, se șterse la gură și apoi pe mâini.

- Vă mulțumesc, domnule Ștefan. Vă mulțumesc.

Ștefan conduse fata și o lăsă la locul de unde o luase. Pe centură. Demară în trombă spre Otopeni. Șoseaua era netedă ca-n palmă. Lată de patru benzi și goală. Nici o mașină. Nici măcar o motocicletă. Goală-goluță. Era o bucurie să conduci. Mașina cerea. Când ajunsese pe la 140, avea o senzație ciudată. I se părea că stă pe loc și vine șoseaua peste el, cu o viteză amețitoare. Nu se mai gândea la drum. Parcă nici nu îl mai vedea. Nu se mai gândea la nimic. De câteva ori era să intre în parapetul de beton. Nu îi venea să creadă. Zicea că a visat. Fusesse el cu o fată așa frumoasă?

Capul îi vâjâia. Sufletul parcă îi ieșise din trup și mergea alături de el, pe scaunul din dreapta. Era ca o ceață densă și albastră.

Se gândea în sinea lui: „Crezi că fata asta ar fi rea, ca nevastă? Și ce mai râdeam de Marius! Of! Criza asta nenorocită!”

Dacă ar avea ea bani de chirie, ar mai face ea meseria asta? Cred că nici nu-i place. Cred că este scârbită de bărbați, să nu îi mai vadă în ochi. Și apoi, unde crește un Ionuț, ar mai putea crește și al doilea. Ar putea fi prieten. Ar avea cu cine să se joace și băiatul meu. Merită să mă gândesc.

Îi răsună în minte: „să plătim chiria”, „Să fii cuminte, mamă! Să fii cuminte!”.

Urcă pe podul de la Otopeni. Frumos pod. Cu tiroane. Nou. Strălucitor de curat. Capul încă îi vuia:

„Mulțumesc, mult, domnu Ștefan!”

Zise cu voce tare:

Sărut mâna, Lizy. Sărut mâna, draga mea! Sărut mâna!

Claudiu ȘIMONAȚI

Clasei politice

Că-i guvern sau președinte
Știm că fiecare minte.

Soluție șahistă

Guvernul: iarăși n-ajung ronii,
Și-atunci sacrifică... pionii.

Distih

Mulți vor s-atingă înaltul,
„Lucrând” spatele la altul.

Reușită

Cu pastila de umor,
Am reușit și-n amor.

Conducătorii

Fără studii sau talent
Bagă țara-n faliment.

Actori politici

La TV de grija noastră plâng
Dar din afaceri, însă,... strâng.

Domnului președinte

Ca șef de stat, măsori și tai
Și pe mulți îi duci în... rai!

Cerșetorii

Munca pentru ei e dură,
De nu le dai te înjură.

Unor pensionari

Cu varză, cartofi și linte,
Viața lor merge-nainte.

Unor senatori

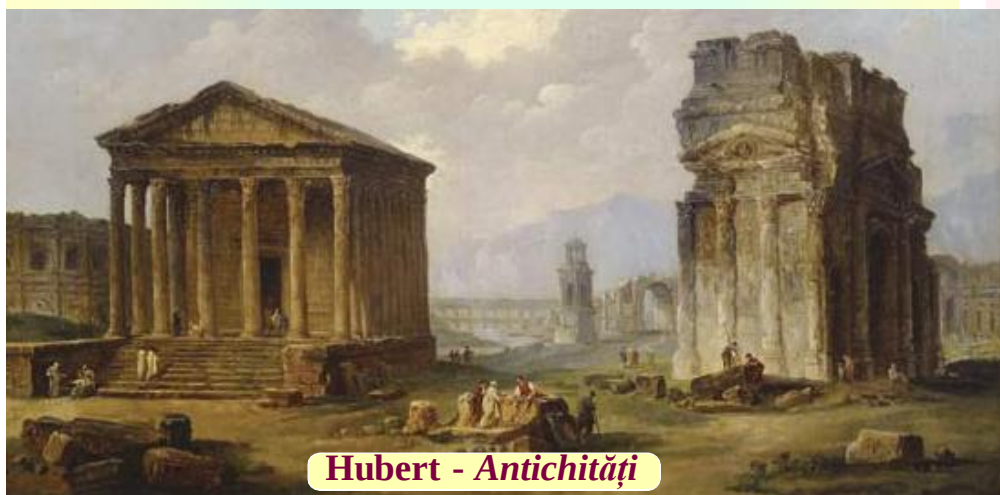
De cum se cațără-n Senat,
Se-apucă strașnic de furat.

Beție

Când sunt beat e ca-n poveste,
Căci îmi văd două neveste.

Unei vedete

La ea ăsta-i handicapul:
E gol și fundul, dar și capul.

Hubert - Antichități

Ion I. PĂRĂIANU

In memoriam

PETRE PETRIA -

„O viață printre cărți, o carte a vieții”

Trei luni și treisprezece zile i-au lipsit Domnului PETRE PETRIA, ca să aibă fericirea de a-și aduna familia, prietenii și alți cunoscuți la cea de-a optzecea aniversare a zilei de naștere (n.22 februarie, 1934; m. 9 noiembrie, 2013).

Ca OM de cultură și artă, scriitor, formator de opinii și oameni, metodist pe linie de bibliotecă, bibliotecar fiind toată viața (1957-58; Titești, comuna natală; din 1959 a lucrat la Biblioteca Județeană „Antim Ivireanul” din Rm. Vâlcea până la împlinirea sorocului de a ieși la pensie), trebuie cunoscut de mai tinerii iubitori de artă, cultură, literatură, întrucât puțini știu că D-l Petre Petria în paralel cu profesia de bibliotecar s-a ocupat de depistarea a zeci și sute de personalități de origine vâlceană și nu numai. Le-a întocmit fișe personale, i-a publicat, încurajându-i ca nimeni altul, în numeroase cărți, articole-medalion, dicționare etc. Aș aminti cele 438 pagini, care cuprind 259 personalități născute în județul Vâlcea, din lucrarea semnată de PETRE PETRIA: VÂLCEA - OAMENI DE ȘTIINȚĂ, CULTURĂ ȘI ARTĂ: DICȚIONAR, vol I, Editura Conphys, Rm. Vâlcea, 1996. O muncă de sisif!

În cel de-al II-lea volum: VÂLCEA: OAMENI DE ȘTIINȚĂ, CULTURĂ ȘI ARTĂ,

apărut la Editura Conphys, 2004, PETRE PETRIA în colaborare cu Doamna CRISTINA TÂNĂSOIU (n. 25 dec. 1960, în orașul Drăgășani), în cele 466 pagini aduc în atenția cititorilor alte 480 de personalități din Vâlcea, ca dovadă că județul nostru, prin strădania și talentul lor, prin valorile materiale și spirituale, contribuie cu succes la îmbogățirea patrimoniului cultural-științific al României.

A fost colaborator la numeroase reviste și ziare: Orizont, Evenimentul, Urzica, Buri-dava, Cronica vâlceană, Curierul de Vâlcea, Studii vâlcene, Informația zilei, Revista bibliotecilor, precum și la Radio Craiova, având rubrica „Să ne cunoaștem personalitățile vâlcene!”

De altfel, PETRE PETRIA, cercetător literar, toată viața a căutat să scormonească prin „lada cu zestre a Vâlcii”, să cunoască personalități (i-or mai fi scăpat), să le prezinte într-o aură, așa cum trebuie să-l vedem noi azi, cei care l-am cunoscut și, de ce nu și toți ceilalți.

Scriitor prolific, PETRE PETRIA a primit numeroase premii și diplome pentru opera sa, mai ales pentru poveștile scrise pentru copii: **Durerea din pădure, Plai vâlcean**. De asemenea, a primit referințe critice din partea multor personalități de marcă ale culturii și

literaturii române. În sprijinul afirmației - un exemplu: „Zona geografică a Vâlcii...o gură de rai... a generat idealuri și valori cultural-științifice, nominalizate cu contribuții esențiale în patrimoniul național și universal al culturii.

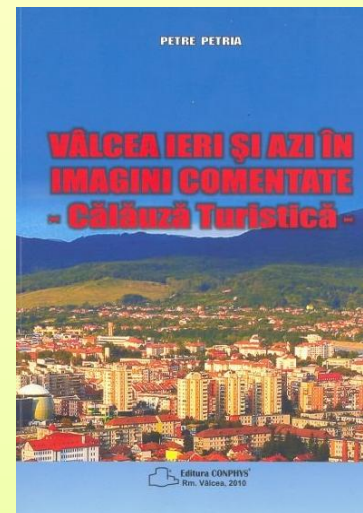
Era necesar să se pună în evidență valorile umane nominalizate, care s-au născut și au dobândit forma inițială în coordonatele geografiei spirituale ale județului Vâlcea. Realizarea acestui **DICȚIONAR DE VALORI UMANE**, de Petre Petria, este meritorie, pentru că toate etniile sau popoarele au o constantă preocupare de a-și face cunoscute valorile creative și de a se mândri cu ele...” (Prof. univ. dr. Alexandru Popescu-Mihăești)

PETRE PETRIA nu a murit! E în Împărăția Cerului. E în sufletele și inimile noastre.

S-a dus în loc fără durere și suspin, în întineric, să aprindă Lumina, să-și găsească prietenii, pe care totdeauna i-a căutat și i-a iubit.

Pe 22 februarie, 2014, comemorăm 80 de ani de nașterea celui care a fost și va rămâne în amintirea noastră - PETRE PETRIA.

Dumnezeu să îl aibă în pază și să-l odihnească în Pace!!!

Dominic DIAMANT

Sonete

-XXX-

Dacă nebunul din Dejugaskar
O scaldă,când cu har,când mai avar,
Murind și el,ca orice muritor
Itinerant pe-un țarm neprimitor
Nu-i de-nțeles în nebunia lui ?

Ia să vă văd pe voi,pierduți,tehui,
Crezând doar în acel ce-i tănuț
De sufletu-i atât de chinuit

Ia să-mi expuneți voi,ce-ați fi făcut,
Aprinși de-un dor adânc,necunoscut,
Mizând,naivi,pe unicul talant ?
Ați fi avut vreun drum mai fascinant ?

N-aveți cum ști,da-n nebunia mea
Tot Paradisul chiuite când vrea.

-XXX-

Din seara asta până mâine-n zori
O noapte lungă cât o veșnicie
Mă împresoară și îmi dă fiori
Irepresibili.Cine să mai știe
Noptatecul Morpheu ce-are de gând
Intrând în rolu-i mut,imprevizibil?

Cu fiecare clipă,tremurând
Devin mai speriat și mai penibil

Ia-Ți,Doamne,păcătosu-nvolburat
Alină-i suferința idioată,
Mută-l,fără să știe,într-un pat
Adamic,unde visele-l îmbată

Nu mă lăsa în beznă să dispar
Terorizat de-al nopților coșmar !

-XXX-

Dă-mi mâna ,să te duc prin Labirint !
O dau,dar dacă tu te rătăcești?

Mă jur pe Dumnezeu că nu te mint
Iar mie-mi plac asemenea povești

Nu te-ndoi că n-o să reușim
Itinerând pe neștiute căi

Cu cât riscăm cu-atât e mai sublim
Demersul luminos din ochii tăi
Iubito,peutru tine mă avânt
Acolo unde nimeni n-a mai fost !
Mă faci să cred,ești tare în cuvânt
Acuma știu că am un țel și-un rost.
Numai de n-am intra-n vreo fundătură!
Te îndoiești,deja? Mai taci din gură!

-XXX-

De când cu prostituția la modă
O fată nu mai crește-n puritate
Maternitatea-i moft cât mama o dă
Intens,când călăreață,când pe spate
Nimfomania e-n ascensiune
Idem lesbianismul ca și homo
Cu-o furie a sexului nebune
Dezbat probleme-n public și pro domo
Iar mocofanii-ncornorați de fufe
Acceptă ca pe o fatalitate
Marasmul fără margini,spălând rufe
Au pregătind dejunuri preferate
Nici vorbă de morală nu mai este
Trăim cu toți o stranie poveste.

-XXX-

De ce amân la nesfârșit să scriu
O operă cum nu e,fascinată,
Mă tot întreb,retoric și pustiu,
Iar sufletu-mi,precum o Rosinantă,
Nu știe pe ce cale să o ia
Isprăvile-mi mai vrednice să fie
Cum stau și sorb din ceașca de cafea
Descopăr că o mare poezie
Ia chip și formă,stil și conținut,
Asemeni creatorului ce-i toarnă
Misteriosul har și rămâi mut
Atâta disperare-n plină iarnă
Nu știu să mă fi prins,de când mă știu
Taman acum când aș fi vrut să scriu.

Leonard Ionuț VOICU

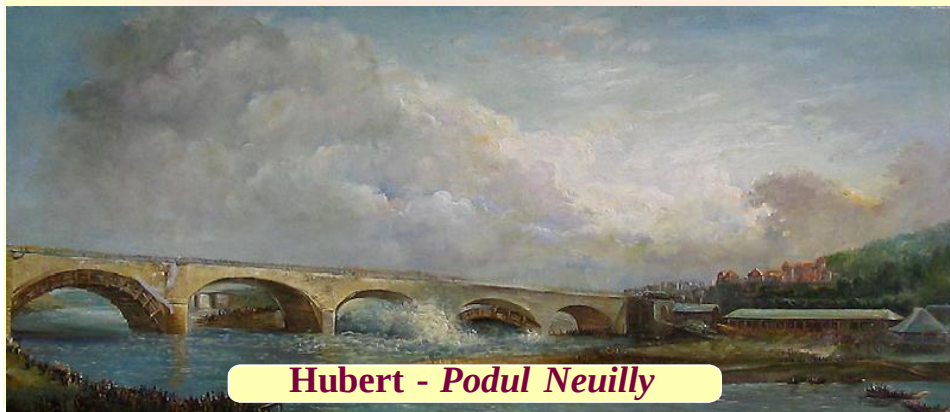
V
e
s
t
r
i

RECURENT

Da... ochii tăi
atât de noptatici
de enigmatici
de magnetizați
ai gândurilor mele
alături de gura ta
atât de vie
voluptoasă
dorită
cu setea însetatului
de atâtea ori
vine să-mi tulbure
amorțirea
în care m-am scufundat
zarea spre care-am plecat
și... de nevindecat.

DIALOG

Arborii sunt prietenii mei!
Deunăzi
mă ascultau
ne mai sfătuiau
Ca și noi,
unii sunt mai
bine dispuși
iar alții
au rădăcinile în altă parte.
Și ei se vor
priviți
de cei mai vârstnici
descoperiți
până la capătul acela de drum
unde ne vom sfârși
cu toții: în scrum.

Hubert - Podul Neuilly

(Versuri din volumul aflat sub tipar la
Editura DESTINE - Montreal)

Nicolae BĂLAȘA

Trecerea prin lume

Ne-am întors spre casă. Poteca îmi părea o cărare cosmică pe care călcaseam într-un fel de început al lumii. În fața pârlazului, ne-am oprit. Acolo, atunci, mi s-a părut că totul se împarte în două. Înainte și după... „Înainte și după căderea omului în contingent, în firescul amestec de viață și moarte, amestec din care, de cele mai multe ori, îl scoatem pe Cel de Sus.” - mi-am zis în gând, în timp ce mi-au trecut prin urechi cuvintele bunicii: „dac-ai să-L iubești pe Dumnezeu, pe ai tăi, oamenii, în general, atunci poți să faci ce vrei.”

- Treci tu? ...Sau eu?- l-am întrebat pe Avi, nedumerită, cu gândul undeva, departe, în primordii.

- Tu! Așa se cade, așa e scris în bunele maniere - mi-a răspuns el.

- Daaa?!... Uite, eu am dubii. Adam și Eva lui cum or fi sărit ei pârlazul, tocmai din rai, în vremurile noastre? ...Că de sărit, l-au sărit! Sau o fi tot poveste?!

- E, și cu tine! Dar mai bine așa. Ce să îți spun? Gustând din păcat, vrând să se știe...

- Eee, păi vezi?! Asta e cu totul altceva. ...Și s-au știut?

- Poveste grea! Dacă vrei să ne apuce aci sfârșitul lumii, eu zic să dăm cu banul. Dăm?

- Dragul meu, dăm, dăm cu ce vrei tu, chiar și cu cerul de pământ, dar cum rămâne cu gustatul?

- Cum?! Ca la începuturi.

- Păi atunci, pupă-mă și tu, că se răcește și mămăliga, și jumările în tigaie...Iar mamaie are și ea bâzducul ei! Odată te pomenști: „fă, moțato, păi eu mai sunt la vremea ta? Mi s-au dus toate. ...Și puterea, și răbdarea! Of, și moartea asta, că nu mai vine să mă ia!” Moartea?! Auzi și tu, moartea? Ia! Lua-o-ar și pe ea... Dar cine s-o ia? Că e mai urâtă decât...

- Șii! Asta n-are termen de comparație...

- Știi tu? Dacă o fi vreo frumoasă, întoarsă de la coasă, spre seară, în drum spre casă? Am văzut eu odată, într-o excursie, pe Valea Arieșului, în Apuseni, niște zdrăhoane de muieri... Cum coseau, așa coseau! Mă, uite, una dintr-ălea ți-ar trebui ție. Aaa, n-ai mai scăpa! Ți-ar rupe aia oasele și de pupat te-ar pupa când vrea ea. Hai, pupă-mă și trece-mă odată în partea ailaltă! Nu de alta, dar să mai vedem și noi cum mai este, pe aci, prin lume,

lumea! Ce mai stai, hai!

Dintr-odată, Avi m-a luat în brațe și m-a trecut, peste pârlaz, în curte, la bunica, într-un fel de copilărie a mea. M-a lăsat apoi cu picioarele pe pământ, tocmai lângă groapa cu noroi a porcilor și puia în care își clăteau, în fiecare dimineață, maxilarele, niște rațe blestimate. Parcă nimic nu se schimbă. „Mac-mac! Mac-mac-mac!”

- Aaa, urâtelor, până aici v-a fost! Voi mi-ați speriat somnul în fiecare zori de zi! Voi, râpății ăia și mamaie cu numărătora: „...una, două,...nouă... Fată, să știi tu că, în noaptea trecută, a venit vulpea?! Sau vreun dihor... Nu e aia prică! Nu e și basta! O fi dormit peste gard la... Ioană! Ioană! Ia ieși, fă, și vezi că-mi lipsește găina! Arde-o-ar focu să o ardă! ...Ce zici? E? Eee, bine că e! Fată, că sârse inima din mine! Fir-ar-al focului să fie!”

- Ce zici de mamaie? Hei! Avi, mă băiatule, unde ți-e gândul?

- La tine, în copilărie. Tare drăgălașe trebuie să fi fost!

- Da? Păi atunci musai să mă vezi cumva goală... Goală pușcă!... Dezbrăcată, vreau să zic, în putina cu apă caldă, în curte la tataie... Măaa! Ia vezi, că mă rușinez! ...În puțină la moș Gheorghe... Vrei să-ți arăt unde? Treceam pe-acolo, prin gardul din spatele casei.

- Mda, de ce nu? Numai să ai loc... Că tu, copila de atunci, acum ești mare. Rostul din gard, pobabil, același.

- Eeee, da!... Ba nu! Aceași... Sufletelul meu trece ușor, pe unde vreau eu. Chiar și prin cer! Când mă apucă pe mine pandaliile și vreau să-L iau de mustăți și pe Moș Gheorghe, și pe Dumnezeu. Mai ales atunci când îi este dor de el. Dor?!... Mda! Hai, hai și-ai să vezi!

În colțul șopruului, ne-am oprit. O clipă am vrut să-i arăt lui Avi locul în care îmi țineam îngropată comoara. M-am răzgândit. Mi s-a părut că, într-un fel, îl trădez pe tataie. De sub frasinul rotit de deasupra noastră, lângă rădăcina căruia aveam tot ce îmi lăsase el, am privit cerul. Parcă își deschisese porțile. Mă simțeam răpită de un fără de sfârșit. După ce am dat bălăriile într-o parte, am trecut în curte la baba Ioana. Acolo, aproape totul ne-schimbă. Doar buruienile își făceau mendre-

le. Printre ele, am făcut, totuși, câteva piruete, apoi am alergat spre prispa casei. Pașii mei, prin iarba încălțită, un fel de simfonie a copilăriei!

- Se vede că ești în lumea ta!

- Mda! Chiar mă simt bine! Sincer, aici pot fi eu. Eu, ai mei și Dumnezeu. Hai, trage aer în piept... Respiră! Parcă are un alt gust? De veșnicie! Nu simți că timpul nu mai e timp?

- Asta dacă nu privești în urmă, altfel, totul se împarte și undeva, musai și un fel de Gomora...

- Ce știi eu?! Acolo, o altfel de poveste. Una în care Biblia a pus sub ochii omului pedeapsa trăirii în păcat. Dar tot acolo, incestul. Da, incestul!... Și culmea, trecut cu vederea. În Biblie, îți dai seama?!

- Dorința de a aduce în lume viață, mai presus de orice... Morala?!... Mde! Probabil de-acolo s-a inspirat Machiavelli când a scris: „Scopul scuza mijloacele”

- „Scopul scuza mijloacele” - au zis-o și ăia dinainte, și ăștia de acum, o zic toți nemernicii când vor să scape basma curată. „Scopul scuza mijloacele, dacă țelul urmărit este nobil.” În Biblie, din acel păcat, viața avea să-și urmeze cursul. În lumea noastră, însă e invers. Râsul plânsul! Un fel de bătaie de joc la tot pasul.

- Iar de aici, scoaterea din matcă a celorlalți. Eu zic să schimbăm subiectul! Unde ziceai că e putina?

- Păi, cum, nu o vezi? Și eu care mă roșisem toată! Uite, acolo, în colțul casei! - i-am arătat lui Avi în timp ce am urcat pe prispa casei.

Ușile erau închise. Lacăte ponosite atârnav în belciugele înfipite sub fiecare cleantă. Am privit în interiorul unei încăperi, în care totul părea încremenit. Pe tocul ferestei, două pahare pe jumătate golite. Într-unul țuică, în altul vin. Rămăseseră acolo, probabil de când își dăduse duhul și baba Ioana.

- Avi, pe la voi prin sat, se mai întorc morții? Adică, mai vin și ei, de pe lumea ailaltă, să-și mai vadă rostul lăsat în lumea asta? Să mai treacă și ei pe drum...

- Morții?! Aaa, mda!... Adică... Păi, de ce ar face-o?

- Uite așa...

(Fragment din romanul Sarra - vol, II)

Beatrice Silvia SORESCU

Versuri

OAZA POEZIEI

Am coborât în oaza poeziei,
Cuvântul tot l-am răsucit cu dalta,
Am luat din el doar cântul ciocârliei
Și-am pus trei îngeri să păzească poarta,

Zile în șir, am frământat întruna,
Aluatul ei dospit cu raze dulci,
Am martori numai soarele și luna,
Luceferii mi-au fost părinți și prunci,

Am pus să cânte codrul cu ai săi,
Marea să-mi curgă leneș la fereastră
Și am plantat pe geană ghiocei,
Sub pleoape, zarea mi-a zâmbit albastră.

BUDVA

La Budva, muntele sărută marea cu foc.
Brațele lui mângâie cerul oval.
Gândurile sunt într-un continuu joc
Cu visele, care se bronzază pe mal.

Orașul vechi i-o cetate imensă,
Te copleşte izul medieval.
Albastrul zării e prins într-o pensă,
Perdelele apei sunt de opal.

La Budva, orașul poartă aură-naltă,
Stelele au ochii deschiși.
Aici, zarea e atât de curată...
Luceferii de suflet sunt prinși.

La Budva, îngerii Țes veșmintele mării,
Speranțele se rumenesc sus, pe stânci,
Se sparge vântul în rochia zării
Și stelele dorm în cuiburi de cucii.

PIC CU PIC

Ne strivește clipa în tăcere,
Ne otrăvește viața pic cu pic,
Speranțele s-au năruit și ele
Și dintre toate, am rămas nimic?

Iluzii, vorbe goale, năruire,
Noaptea aleargă gata să ne prindă,
Avem albeață putredă-n privire,
Pupilele s-au pironit pe grindă,

A cui e vina? Unde-s vinovații?
Nu-i nici un suflet care să regrete?
La colț de stradă, se iubesc amanții,
Răul ne-absoarbe ca un lung burete.

NU MAI SUNT ÎNGERI

Nu mai sunt îngeri, e văzduhul gol,
O sabie imensă stă să cadă,
Pe viața asta nu mai dai un pol
Și vulturi croncănesc pe cer grămadă,

Se-apropie sfârșitul, dragii mei,
Suntem flămânzi de liniștea din cer,
S-au dus în van atâtea epoei,
E totu-n jur, otravă și mister,

Suntem înglodați în aspre neputințe,
Blestemul poate-i unul păcătos,
N-a fost s-atingem albe biruințe,
Dracii ne-așteaptă la portiță, jos,

Am îndurat și ură, și durere,
Am scris pe suflet stelele cu dalta,
Dară acum, nu mai avem putere,
Ne-am ispășit păcatele și soarta,

Se naște lumea fără viitor,
Veacul e mort, iar noi am obosit,
Moartea pândește-n orice muritor
Și Dumnezeu pe toți ne-a părăsit?

SEMNE

În fiecare clipă ce mă duce,
Mă răstignesc ușor, pe cruce,
Cu frica sunt, de-o veșnicie, soră,
Corabia vieții n-are proră,

Mă-ngrop, de vie, într-o stea cernită,
Bucăți de suflet, lavă prea topită,
Scârbiți, și peștii ies acum din apă,
De-o veșnicie, greul greu ne sapă,

Suntem atât de-aproape de dezastru
Și cerul sângere și el albastru,
Închina-ne-vom la cine nu aude,
Zările sunt, de-o veșnicie, surde?

Ecaterina NEGARA
(R. Moldova)

Sunt șocată de hotărârea prietenului literar,
poetul Traian T. Coșovei de a ne părăsi...
într-o dimineață de 1 ianuarie... de a ne părăsi...

E cel care a semnat cu nr. 1 recomandarea mea în ASPRO. E cel care nu știu cât îmi citea opera sau cunoștea ECATERINA NEGARA, dar avea respect deplin pentru ceea ce sunt, rară atitudine a poezilor față de poete, așa se întâmplă în lumea literară. Eu sunt o privilegiată în lumea bărbaților creatori, slăvit fie domnul...

T. T. Coșovei, într-o sală, pe N. Bălcescu - domnul Vasile Blendea a știut să ne immortalizeze, poate se păstrează...

A hotărât să plece...

Am să-i duc flori lui M. Eminescu să-l întâmpine, lui Nichita să-l întâmpine, lui A. Doinaș să-l întâmpine, lui G. Vulturescu să-l publice... și am să PERCHEZIȚIONEZ ÎNGERII să nu-l rănească, acolo, în țara poezilor.

CANON

poetului Traian T. Coșovei

El ține o pisică neagră în brațe
Ca pe un aparat de fotografiat
Și pisica clipește ochii ei verzi
Când umbra ca un șoricel sare pe sub picioarele fetei
Imortalizându-i în diferite ipostaze,
Spre exemplu, când s-a furișat sub fusta ei
Codița i-a rămas afară
Sărind pe pulpa ei; - aici sau aici,
Poate ai uitat să scrii un cuvânt,
O floare,
- Ei, cine poate să reziste atât
Și poetul a dat pisica pe scaun,
Să se fotografieze împreună cu fata; - aici sau aici,
Cu ea în brațe, când pe un picior, când pe altul.

Viorel ROMAN
(Germania)

Pacepa, erou sau trădător?

Cotidianul german Frankfurter Allgemeine Zeitung din 17. nov. 2013, Karl-Peter Schwarz: Der Kronzeuge soll verstummen / Martorul principal trebuie să rămână mut / împreună cu Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc îl readuc în actualitate pe generalul de securitate Ioan Mihael Pacepa, la 85 de ani erou neînțeles, domiciliat în USA.

Institutul din subordonarea Partidului filorus la putere (PSD) l-a invitat pe Pacepa, reabilitat 1999/2004, la București pentru a contribui la „demascarea caracterului criminal al dictaturii comuniste din România”. Același imbold nobil îl are și ziarul german, demascarea crimelor ceaușiste.

Pacepa este însă în Securitate din anul 1951 și a participat la primele crime ale noii puteri. Ele nu se prescriu, așa că e puțin probabil ca el să revină senin la locul faptei. Asta presupune și ziarul de la Frankfurt, preocupat însă numai de excesele naționalismului, nu și de crimele din perioada stalinistă.

Pacepa se mândrește că a fost agentul NKVD/KGB-ului, care l-a promovat și determinat să fugă în SUA ca să compromită naționalismul: politica de independență a lui Ceaușescu e falsă, el e agent al Moscovei. O diversiune descoperită repede de americani. Însă Institutul de Investigatii din București ca și cotidianul din Frankfurt cred în dezinformarea KGB-ului, nu în punctul de vedere al CIA-ului.

Teroarea din România ruso-comunistă a fost incomparabil mai radicală la început, decât în perioada finală, naționalistă, cu toate astea crimele anilor 50 sunt tabuizate atât în țară cât și în străinătate. Despre activitatea spionului NKVD/KGB din cea mai sinistră perioadă stalinistă nici un cuvânt.

Dacă de informații și dezinformații se ocupă atât presa cât și serviciile secrete să

vedem care sunt interesele reale, bine cunoscute. Dictatura de dezvoltare și independența națională a lui Ceaușescu era împotriva intereselor rușilor și anglo-mozaicilor, care s-au înțeles și l-au ucis în 1989. Pacepa recunoaște că a activat în conformitate cu interesele rusești, împotriva intereselor românești. Oricum rușii și anglo-americanii nu tolerează în Europa o emancipare națională în afara intereselor lor.

După lichidarea lui Ceaușescu curentul filorus domină din nou la București, așa că nu-i surprinzător că un agent KGB de marcă este reabilitat și acum invitat de Institutul de Investigatii a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc să fie în mod paradoxal martorul principal al unor crime la care s-ar fi putut să fie fost părtaș. Oricum, la metamorfozarea lui Pacepa din spion trădător în erou al luptei anticomuniste participă acum și cel mai influent cotidian german. Cui prodest?

Hubert - Cascada

Ioan UASIU

Cămășile de vise

ceas cupă ceas și clipă după clipă
se scurg prin noapte ca printr-o firidă
când dragostea pe rug se înfiripă
și vântul moare într-o vale-aridă

în stoluri lilieci fug de moarte
ducând cu ei tăcerea insolită
doar noi mai răsfoim ca pe o carte
amorul ce-ntr-o noapte se tot agită

abia în zori când soarele răsare
și lepădăm cămășile de vise
iubirea noastră merge la culcare
supusă unor legi încă nescrise

Disprețuire

detest iubirile din interes
detest minciuna cu picioare scurte
detest elogiul rostit mult prea des
detest intrușii care-ți intră-n curte

detest grandomania din belșug
detest eroul care stă ascuns
detest politicienii care sug
la două ugere ce sunt de muls.

detest fricosul ce se dă viteaz
detest beția de cuvinte oarbe
detest persoana groasă la obraz
detest dușmanul ce din ochi ne soarbe.

detest sporovăiala fără rost
detest amorul rostit rar și lent
detest poemul plicticos, anost,
detest poezii care n-au talent.

Vei regreta

vei regreta-ntr-o zi sau într-o noapte
că m-ai vândut pe două mere coapte

vei regreta și poate-o să te doară
tăcerea-mi scursă într-o călimară

vei regreta târziu ori mai devreme
iubirea ce se-ascunde în poeme

vei regreta într-o vară cuminte
când steaua-n care crezi acum te minte

vei regreta târziu ori mai devreme
când gura mea nu o să te mai cheme

Floarea NECȘOIU

„VERA”

roman de IOANA STUPARU

Ioana Stuparu este o prolifică scriitoare a momentului, creatoare de poezie, proză (nuvelă și roman), piese de teatru, în care surprinde cu un excepțional simț detaliile ce alcătuiesc viața unor personaje, al căror traseu existențial devine, prin tratarea autoarei, unul de referință.

Recentul roman „VERA”, pentru care a primit premiul pentru literatură „Mihai Eminescu” oferit de Academia Dacoromână, este un miniroman psihologic, el tratează o cauzistică decupată din contemporaneitatea noastră înnebunitoare. Luând în considerare dimensiunile reduse ale acestei creații, aș încadra-o, mai curând, speciei nuvelei, specie epică medie, ce ar situa-o pe autoare într-un lung șir al numelor celebre.

Începuturile au fost prefigurate în secolul al XVIII-lea de Ioan Neculce, considerat întâiul mare povestitor al nostru.

În plin secol al XIX-lea, pașoptiștii crează adevărate capodopere, unele model nedepășit și neatins până astăzi, precum „Alexandru Lăpușeanul” de Costache Negruzzi căruia i se alătură V. Alecsandri. În a doua jumătate a aceluiași secol - poate cel mai bogat veac din istoria noastră - în toate sensurile - marii noștri clasici Mihai(1) Eminescu, I. L. Caragiale, I. Slavici (cunoscut drept „nuvelistul Junimii”), - specia atinge perfecțiunea. La sfârșitul acestui veac al Renașterii noastre și începutul celui de al XX-lea, alte nume - B. Șt. Delavrancea, Mihail Sadoveanu, L. Rebreanu, Mircea Eliade dau, prin talent și înzestrare genială, strălucire speciei. Aceste nume celebre au făcut ca proza românească - cu precădere romanul și nuvela - să atingă cea mai înaltă treaptă a realizării artistice, înscriindu-se valoric în plan

european, egalizându-ne cu marea literatură universală - de-a lungul dezvoltării întregului fenomen literar național, proza a cunoscut creatori de mare valoare, menținându-ne ca popor creator alături de ruși, englezi, francezi, italieni, spanioli care au dat patrimoniului universal nume geniale.

În ultimele două decenii, în țara noastră se scrie imens. Nu tot ce este tipărit este și creație, în sens artă de înaltă ținută. Beletristica actuală este copleșitoare ca număr de semnatari, astfel că ne aflăm într-o înăbușitoare inflație de romane, nuvele, eseuri, fără a ști care sunt, cu adevărat, valoroase.

Credem că omenirea și-a cam spus marile adevăruri ale vieții ei, căci nimic nu este nou sub stele, „toate-s vechi și nouă toate”.

Este cert că umanitatea trăiește cele mai dramatice decenii din istoria ei atât de zbrucimată, locuitorii dintre Dunăre și Carpați nefăcând excepție. Consecințele evenimentelor și fenomenelor acestui timp asupra oamenilor sunt catastrofale: nervii cedează, trupul se îmbolnăvește, totul se degradează. Ioana Stuparu a surprins în cea mai recentă proză a ei tocmai această teribilă nefericire a zilelor noastre: personajele ei, din varii motive, fac crize devastatoare, astfel că unica soluție și speranță rămâne tratamentul într-o clinică de specialitate.

Așa începe cartea: Măria Mireanu, femeie matură, mamă, simte că trebuie să se interneze spre a se elibera de cumplitele ei dureri de cap. Merge însoțită de un soț înțeleghător, Radu Mireanu, și tot timpul este frământată, dominată de întrebarea: „sunt nebună?!”. Personajul urmează traseul croit de autoare. Măria Mireanu este internată în Secția de „Nevroze”, unde o cunoaște pe Vera, tânăra cu care stă în aceeași cameră. Măria devine, prin blândețe și căldură maternă, persoana în care Vera are o deplină încredere, mărturisindu-i cauza teribilelor ei crize ce au adus-o la vârsta adolescenței - în acest spațiu al alienațiilor. Cumplita traumă psihică a venit din partea unui tată care sparge liniștea și armonia familiei din cauza unei femei de care se îndrăgostește și părăsește familia, sfârșind în închisoare. Vera peregrinează pe la prieteni și neamuri, dar nu-și află alinarea,

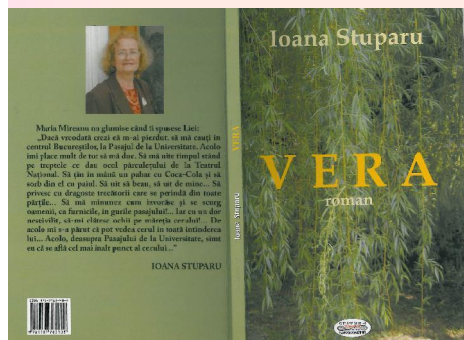
suferința accentuându-se la moartea unui unchi foarte drag în ființa căruia îl revedea pe cel ce i-a fost tată. Toată viața și idealurile ei s-au năruit și așa a ajuns în spital. Vera capătă puterea de a se elibera de rușine și-i confesează Măriei totul, care, la rândul ei, mărturisește doctorului Mănoiu, frumosul și distinsul medic care vindecase mulți nefericiți cu pricepere și răbdare.

În final, Vera își va elibera subconștientul prin confesiune și mai ales restabilirea unor relații corecte între pacienți și doctori, astfel că finalul este fericit. În epilogul operei este fericită, viitoare mămică și căsătorită cu Andrei.

Andrei este un personaj - caz al aceleiași secții NEVROZE, care-și are drama lui, ce-i devastează echilibrul sistemului nervos: moartea părinților într-un cumplit accident de circulație. Andrei este vindecat prin puterea magică a iubirii pentru Vera - cea care devine mama copilului lui în final.

Ioana Stuparu este un prozator pragmatic, scriitor omniprezent, omniscient și omnipotent care știe totul despre personajele sale pe care le duce pe drumul croit, spre a demonstra convingerea de la care se pleacă: eliberarea de obsesia unei vine prin mărturisire totală înseamnă restabilirea echilibrului interior al celui căzut pradă acestei sfâșietoare obsesii. În final și Măria Mireanu capătă forța de a șterge din subconștient semnificația unui gest făcut cu peste două decenii înainte. Înțelege că, de fapt, nu-l iubise pe bărbatul pe care-l abandonase în preajma căsătoriei, măritându-se cu Radu Mireanu, la brațul căruia, vindecată, pășeste senină.

Miniromanul este o lectură agreabilă, care menține curiozitatea de a-l parcurge integral prin tehnica suspansului menținut de autoare până la final. Este o creație cu mesaj precis - nu-ți încarcă sufletul cu fapte grave și cu sfârșit fericit și încurajator: stă în puterea omului capacitatea de a se izbăvi prin logos mărturisitor și prin magia dragostei. Este o lectură plăcută, deconectantă și reconfortantă în care te afunzi spre a scăpa de realitatea oripilantă în care ne zbatem. Personajele sunt ființe frumoase în străfundul sufletului, care salvează omul din ghearele unui cotidian distrugător.

Decebal Alexandru SEUL

Pățania

Era destul de tânăr, încă burlac, și începuse o nouă viață în plaiul de care n-avea să se mai despartă treizeci de ani. În acele timpuri, înainte de anul 1989, nu-i era prea ușor să-și găsească o gazdă cât de cât acceptabilă, prin natura profesiei sale, și dacă s-ar fi putut aproape de dispensarul comunal. O aflase însă, prin bunăvoința preotului de atunci, la câțiva pași de noul său loc de activitate. I se oferise o cămăruță cu balcon la etajul casei parohiale. În care se ajungea pe o scăriță din tinda comună. Preotesei îi cam plăceau licorile bahice. Cât despre asistentul medical Timidu, la acei ani, îi era floare la ureche să-i țină oleacă de companie. O făcea după numeroasele ei insistențe fiindcă, în general bea singură, numai rareori, cu părintele. Totuși din pricini ce se cer înțelese, degrabă, omul în anterior devenise suspicios (evident, tânărul începuse să evite asemenea situații).

Preoteasa citea cărți, se culca de obicei după miezul nopții, iar părintele asculta aparatul de radio, în surdină. Dormeau în paturi separate. Timidu surprinsese, aspectele arătate, inopinat. Viața-i decurgea normal până ce poștărița îi înmânase o scrisoare cu A.R. Citind-o aflase că este invitat la sediul miliției orașenești, la o cameră căreia astăzi, nu-i mai ține minte numărul. Speriat puțin de locul unde trebuia să ajungă, Timidu o făcuse totuși cu capul sus. Acolo, un tip robust, cu o privire deloc primitoare îl și luă în primire de cum deschise ușa:

- Stai la popă în gazdă, așa-i?
- Da.
- Trebuie să știi, sau dacă nu, interesează-te ce face evanghelistul ăla noaptea?
- Ce să facă, doarme cu preoteasa.
- Cu mine să n-o faci pe-a prostul, că te las fără slujbă și te mai trec și la catastif.
- Tânărul, fără a-și pierde cumpătul, îi spuse celui care îl interoga că părintele ascultă radioul. Tonul îi fusese dezarmant de sincer fără a intui următoarea întrebare.
- Și ce ascultă?

- Nu știu.
 - Ce le spune oamenilor la biserică?
 - Ține slujbă, le zice și predica.
 - Și ce le comunică la predică?
- „Pildele Bibliei” îi răspunse Timidu, omului cu aceeași căutătură rece.
- Iar o faci pe-a naivul. Atunci fi atent. Popa ascultă „Vocea Americii”, „Europa liberă”. Și lămurește credincioșii să nu le convină regimul.

- Nu. Nu știu. Sunt străin de toate astea.
- N-o să mai fii!

Timidu fu pus să semneze o hârtie. N-o făcuse.

- Ai să mi-o plătești scump îi șuierase înveninat de ură insul robust. „Ce-am făcut” își spuse cel interogat pe drum. Însă era prea târziu. Să se întoarcă și poate așa îi șoptise Dumnezeu.

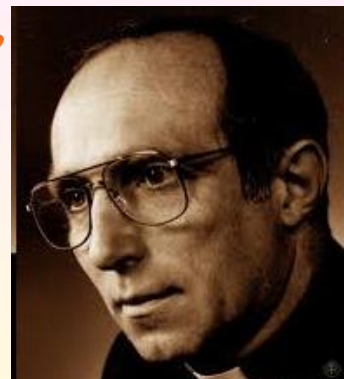
La sosire nu-i suflase preotului o vorbă și nu știe cum ar fi continuat pățania, dacă nu și-ar fi găsit o altă locuință prin căsătorie.

Hubert - Podul rupt

Dumitru ICHIM
(Canada)

Aveți

ODĂ LIMBII ROMANE

Vorbim cum ne-a-nvățat mama a spune lucrurilor din jurul nostru - jumătate pământ, jumătate minune.

E o limbă aprins de curioasă, pentru unii, că ne-nțelege și apa și ascuțișul de coasă al lunii, muntele și luminișul de la știubeu; vorbim atât de omenește că uneori Dumnezeu sub umbra cuvintelor noastre se odihnește.

Vorbim ce suntem și suntem ce vorbim, sorbim din ulcică și vin și lumină Cuvântul când ne cheamă la Cină.

Substantivele noastre-s amare; nu au declinare nici de venit, nici de dus, ci numai orizontul de sus - taboric urcuș de Vinere Mare. N-avem tălmaci în această prisacă și Vale a Plângerii; chiar îngerii omeneasca vrând s-o deprindă merg la gramatica noastră din ghindă, iar veacul din duhul pietrei ce nu se schimbă răspunde plevei ce-o vântură vântul: Oamenii ăștia s-au născut din limbă, că înaintea lor, Întru-nceput, le-a fost Cuvântul.

GARA FĂRĂ ȘINE DE TREN

Am intrat în templul unui copac și-am învățat să înfloresc, și să tac.

Am intrat la piatră în rărunchi și am deprins cum să tac, să mă înalț, stând în genunchi.

Am intrat la spic și la strugur ucenicind tainei începută de mugur; să tac, să mă înalț, apoi s-o-nmugur.

Cu psaltirion și țiteră m-am întors la mine din nou și am găsit din toate câte ceva, dar fiecărui ecou îi căzuse numărul de stradă și prima literă.

Constelații epigramatice

Sorin OLARIU (n. 08.02.1965)

Născut la Buchin, lângă Caransebeș. A absolvit Lic. Industrial 1, din Caransebeș, Fac. de Mecanică la Institutul Politehnic „Traian Vuia”, din Timișoara și Fac. de Teologie-Istorie „Andrei Șaguna”, din Sibiu. Cursuri post-universitare de Management la Universitatea „Drăgan” din Lugoj. A lucrat ca profesor la Liceul Forestier din Caransebeș, iar după stabilirea în S.U.A., la Michigan, lucrează ca Advertising Specialist la o companie multinațională de telecomunicații. Realizator de emisiuni cultural-educative la posturile de TV și Radio locale, redactor al unor reviste de cultură din România, redactor cultural la „Curentul Internațional”, ziarul românilor din America de Nord. Fost membru al Cenaclului Umoriștilor „Apostrof” din Caransebeș, membru al Uniunii Epigramiștilor din România, vicepreședinte pentru diaspora al Clubului Epigramiștilor „Cincinat Pavelescu” din București, membru al cenaclului „Frunza de Arțar”, cuprinzând umoriștii români din Ontario, Canada. Membru al Ligii Scriitorilor din România, Filiala Timișoara, al Asociației Bănățenilor de Pretutindeni (vicepreședinte) și al International Society of Poets din SUA. **Cetățean de Onoare** al comunei Buchin, județul Caraș-Severin.

Poet, publicist și epigramist, a publicat peste 30 de cărți, între care: *Buzunarul cu epigrame*, *Ciorăpelul cu catrene*, *Circ fără bani*, *Vine trenul cu catrene*, *Epigrame*, *Urzici pentru mari și mici*, *Cartea-i mică, dar furnică*, *Glume noi din diaspora*, *Epigrame. Mică antologie*, *Made în SUA*, *Epigramaia*. Apare în numeroase culegeri și antologii românești de poezie, proză și literatură dialectală și în peste 50 de volume colective de epigramă.

Epigrama

Epigrama, ca s-o vezi,
Te învăț îndată trucul:
E o capră cu trei iezi
Și al patrulea e... lupul.

Masă rotundă la TV

Un gând lăuntric mă apasă
Privind discuțiile plate:
Mai poate fi rotundă-o masă
Cu-atâtea capete pătrate?

Divorț amiabil

Să divorțăm civilizat,
Că doar niciunul nu-i mai breaz:
Tu nu mă suferi când sunt beat,
Eu nu te sufăr când sunt treaz.

Emigrare

E timpul să vă spun cinstit
De ce din țară-am emigrat:
N-aveam o sursă de venit
Și-am prins o sursă de plecat.

Interogatoriu

M-au dus aseară la Chestură,
C-am spus și eu un banc cu tentă
Și-atât de mult mă descusură
C-abia mă coase-o asistentă.

Mărțișorul

Simbolul care vrei – nu vrei,
Îți spune lucrurile-n față:
Fidelitatea – la femei –
Atârnă de un fir de ață.

Autoportret de epigramist

Stimați confrăți, băgați de seamă,
Deși vă scriu din altă țară,
Aș vrea să știți că-n epigramă
Eu n-am rămas pe dinafară.

Retrocedare

Cu lacrimile-n ochi șuvoi
Plângeau țărani pe-nserate:
Le-au dat pădurea înapoi...
C-un kilometru jumătate.

Motiv pentru beție

Viața asta-i scurtă, frate,
Înțelege-mă o dată!
De lungit nu se mai poate,
Hai atunci s-o facem lată!

Unui coleg epigramist

Colegul meu, ca autor,
Desigur că e plin de har
Și-adună foarte mult umor
...Păcat că e involuntar.

Epifabulă mioritică

Țara noastră, de-o cutreieri,
Nu-i nici mare, nu-i nici mică,
Dar conține-atâția greieri...
Că de-a dreptul te furnică.

Vine iarna

Caloriferul l-am salvat,
E pregătit pentru iernat,
Că astăzi am băgat în el
Un kilogram de antigel.

Paradox românesc

Când românii sunt pe-afară
Au un mare dor de țară,
Dar în țară se usucă:
Au un mare dor de ducă.

Nărav (politicienilor)

Să-i țină Domnul tot așa,
Mă rog într-una și insist,
Că altfel n-aș mai câștiga
O pâine ca... epigramist.

Vizita medicală

Doctorul se uită grav,
Dar în sine-i bucuros:
Pacientu-i rău bolnav,
Plicul însă-i „sănătos”.

Unei colege sexy

Venind în minijup la școală,
Colega m-a băgat în boală
Și nimeni nu s-a mai mirat
Ce iute am căzut la pat.

Norocul lui Băsescu

L-a curentat pe vas, odată,
Un cablu de la un motor
Dar a scăpat basma curată
Că nu-i prea bun conducător.

Capra vecinului

Ies, grăbit, cu furca-n poartă,
Înjurând ca un ateu:
Capra din vecini e moartă...
După cucuruzul meu!

Căsătoria religioasă

Încheiată cu : Amin !
Slujba asta ne-a adus
O fecioară mai puțin
Și un răstignit în plus.

30 Decembrie

Chestiunea e hazlie
Și-i făcută publică:
Studiul despre monarhie
Azi, mi se... republică!

Mare paradă gay

Când îi vezi rămâi năuc
Și te-ntrebi în mod firesc:
Dacă nu se reproduc,
Cum așa de se-nmulțesc?

Sfat unui mire

Cuvântul soaței să nu-ncalci,
Să bați covoare și să măhuri,
Să speli la rufe și să calci...
Dar nu ca mine pe de-alături.

Tineretul, viitorul țării

Se-așteaptă de la tineret
Să schimbe țara-n mod concret,
Iar tineretul, ca urmări,
O schimbă, dar pe alte țări.

Plata cu ziua

Moartea întreba mieroasă,
Într-un sat, acum vreun an:
„Cât plățiți o zi de coasă?...
Să mai fac și eu un ban.”

Constelații epigramatice

Vasile Til BLIDARU (n. 01.01.1949)

Născut în loc. Dogari, com. Beceni, jud. Buzău, cu numele Vasile Blidaru. A absolvit Liceul „Nicolae Bălcescu”, din Pătârlagele, (1966) și Școala Postliceală de Geologie, Secția Topografie, la Facultatea de Geodezie, București (1972). A lucrat ca tehnician topograf, în prezent fiind expert cadastral. Membru al Uniunii Geodezilor din România.

Este președinte al Cenaclului Umoristic „Amprenta” (din 1997), de pe lângă fundația cu același nume din Buzău, director al revistei „Carambol” și membru fondator al Uniunii Epigramiștilor din România.

Scrie epigrame, semnate cu pseudonimele Vasile Til Blidaru, sau Buhogлиндă, apare în numeroase publicații de gen, participă la concursuri, primind peste 50 de premii, dar nu și-a publicat vreun volum propriu. Este inclus în peste 50 de volume colective de epigramă.

Părere

Mai sunt un strop de apă vie
Rostogolit din plan ceresc
Pe fața Terrei – pământie
Că n-am putut s-o-nveselesc.

Căsătorie la mare

Promite-n largul lui, ca mire,
O insulă de fericire,
Dar ea, cu un picior în prag,
Pretinde un arhipelag.

Din zona colinară

Pe-o avere de „păduche”
Eu și un vecin sucit,
Pentr-un gard iar stăm pe-o multe
...De cuțit!

Pesimism

Talentul nu mi-l pun sub cheie
Și totuși la minuni nu sper;
Când mi se-aprinde o scânteie,
Apare-un critic pompier.

Fiului meu

Dacă din greșeli nu-nveți
Și-o să le repeți prosteste,
Dă cu capul de pereți,
Poate... se mai rotunjește!

Șlagăr la țară

Un grăjdar, de fel bețiv,
A cântat o noapte-ncreagă
Unei junci, imperativ:
Fată dragă!

Confraților epigramiști

Din Infinitul dat și nouă,
Toți am putea urca Olimpul...
Ne e potrivnic numai Timpul,
Acuma, de exemplu, plouă!

Măria sa, țăranul

Un alt Ahile, –ajuns la căpătâi,
Din câmpul luptei nu abdică,
Deși îi cântă greierii-n călcâi,
Iar palma aspră îl furnică...

Perseverență

Chiar cei cu rezistența în declin
Și cu vederi din ce în ce mai slabe,
Găsesc un fir de adevăr în vin,
Pe care îl despică-n patru... labe.

Spațiu de rugăciune
Mi-e locuința România,
Iar Basarabia – grădina;
Să mă închin mi-aș vrea Chilia,
Da-mi ține brațul... Ucraina.

Raportări comuniste

S-au grăbit să ne anunțe
La hectar – treizeci de mii!
Nu s-a stabilit ce-or fi –
Kilograme sau grăunțe.

Prejudecăți

Văzând că sunt incoruptibil
A insistat un grandoman
C-un plic cam gros, spunând penibil:
„I-al domnule, nu fi țăran!”

Teatru în familie

Formăm un cuplu ideal,
Căci în familie, soția
Îmi lasă rolul principal,
Iar ea semnează doar regia!

Prețul lucrărilor agricole

Țăranul, simplu în cuvânt
Și port, privește singurel
Cum intră banii în pământ
Mai repede ca el...

Perspective în satul meu

Avem rețea de apă la șosea,
TV prin cablu și pe stâlpi lumini,
Iar în curând și gaze vom avea
Că s-a cules fasolea prin grădini!

Patului meu

Te-am părăsit în nopți pustii,
Te-am căutat în nopți de-amor.
Prieten intim, doar tu știi
C-am fost și prinț și cerșetor.

Realizări

Croind vieții un făgaș
Apropiat-am optimiști
Adesea satul de oraș
Prin navetiști...

Încurcătura

Inspectorul cel nou arată
A fi un tip destul de dur,
Că n-are mamă, n-are tată...
Și-atunci de cine să-l înjur?

Muzei de la miezul nopții

În nopți cu sunete de harpe,
Mă-nțâmpini când îți caut patul,
Cu sâsăitul ca de șarpe
Să nu-ți trezesc din somn bărbatul!

Reorientări

Deși e secetă la mine-n sat,
Ne fie solul binecuvântat
Și Cel de Sus în stare să ne țină
Să găurim conducta de benzină!

Dorință electorală

Mi se cunoaște eticheta
Produselor și deci aș vrea
Să ridicăm mai sus ștacheta,
Că unii dau cu capu-n ea.

Unei stripteuze

Eu, înaintea tuturor,
Din cei ce te privesc cu jind,
Ți-aș oferi un mărtisor...
Dar unde, naiba, să ți-l prind?!

Alegere

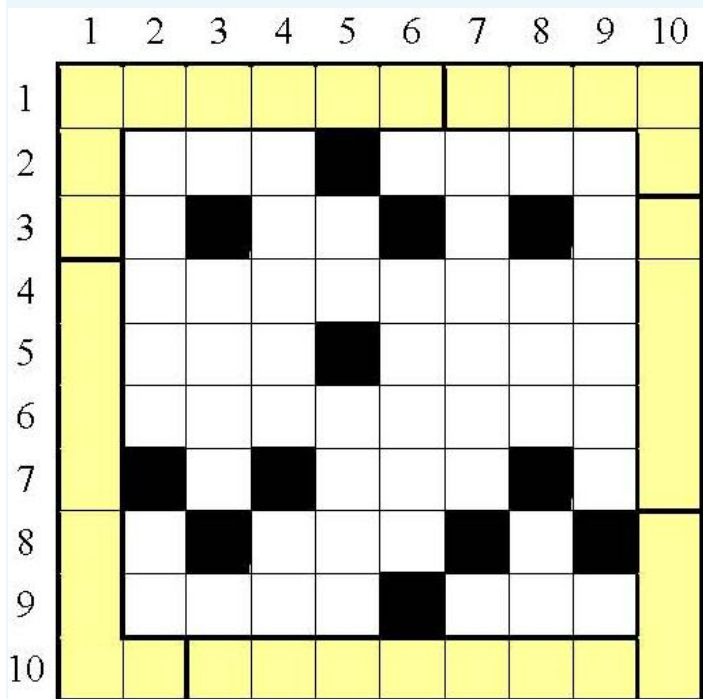
Decât prin urbe cu scandal,
Cu existența în pericol,
Mai bine-n satul meu natal
Chiar dacă n-am un rol agricol.

Imperiul (definiție)

Un uriaș mereu la pândă,
Ce se gândește când e-nfrânt
Să-și lingă rana sângerândă
Cu-o nouă limbă de pământ.

Nelu VASILE

Constelații rebusiste (fantezie)

ORIZONTAL: 1) ... 2) Boală... de care nu poți să scapi - Locul frunțășilor. 3) Scris curat fără dușmănie! - Asmuce câinii la Coșoveni! - Rob marginalizat! 4) Editată în reluare. 5) Câinele din brațe - Cuvânt... lipsit de importanță. 6) Stă să cadă (fem.). 7) Scos din foc - Perioadă de vacanță! 8) Trei-patru litere din alfabet! - Refren oltenesc auzit prin Milano! 9) Sunt ascunse bine - Nu trece pe la părinți. 10) ...

VERTICAL: 1) ... 2) Femeie cu părul castaniu - Ofertă din plăcere. 3) Mânați de la spate! - Prăjitură festivă - Ofertă la piață! 4) Plecată din casă - Un om din mulțime. 5) Volumul copacului! - E "vechi" la compunere. 6) Nap sec! - Sensul ieșirii din casă. 7) Intrat în adâncime - Nu-ți lipsește nimic. 8) Jumătate din trenul de Golenți! - Asta lucrează pe la spate - Metodă de adornit copiii. 9) Micuța care prinde cerceul - A prețui din inimă! 10) ...

P.S.: La o dezlegare corectă, pe manșeta careului veți descoperi prenumele (2 cuv.) și numele unui membru al colectivului de redacție, țara în care este stabilit (sigla) și postura în cadrul redacției revistei "Constelații diamantine".

Nelu VASILE

neva194987@yahoo.com

Gheorghe BĂLICI
(R. Moldova)

Epigrame

La 50 de ani

La vârsta asta toată lumea vine
Să vadă de arăți la fel de bine,
Iar unii îți aduc și câte-o floare,
Că-i jumătate de înmormântare...

Locul meu în viață

L-am căutat, visând etern,
Dar adevăru-i cam sinistru:
Când am ajuns pe la Guvern,
Mi-l ocupase un ministru...

La venirea democrațiilor în Primărie

Toți comuniștii uite c-au plecat
Și-i bine c-a venit puterea nouă,
Căci într-o zi și eu am avansat
Din cabinetul 3 în 29...

Mie la numirea într-o nouă funcție

De când lucrez în aparat,
Mă simt ceva mai apărât,

Dar cu ce-mi dă și-aicea statul
Nu prea lucrează... aparatul.

Unui prieten care m-a întrebat cum mă mai descurc

În statul nostru cel avut
Eu procedez ca mii și mii:
Din când în când iau împrumut,
Să mai întorc din datorii

Reflecții în familie

Ce bine e la mine-acasă,
Când stau cu toți ai mei la masă
Și n-am în pungă o para,
S-o șterg și eu pe undeva.

Aspirație

Deși am studii și muncesc,
Mă chinuiește-un gând etern:

Să pot și eu să tot trăiesc
Ca un șofer de la Guvern...

Situație estivală

Soața mea cât a lipsit,
Dusă pe-un meleag alpin,
Am spălat și am gătit...
Pentru-n suflet mai puțin...

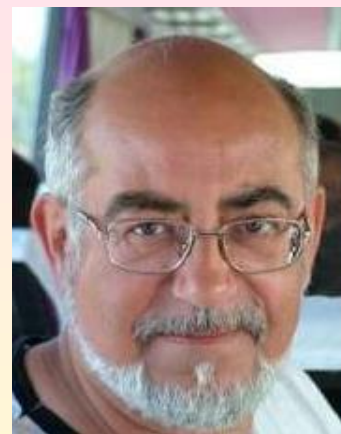
Mie, pe la 50 de ani

Eu și acum mă simt în stare,
La vârsta care mi-a venit,
Să vreau mai multe-admiratoare,
Iar gloria - pe la sfârșit!..

Dezlegarea careului: ISTIANPETR - RAIE - PANOU - CT - SO - T - RB - RETIPARITA - ENOT - FUTIL - DARAPANATA - A - T - ARS - AN - CD - ILA - U - S - TAINE - ATEU - ORASOCIATA (CRISTIAN PETRU BĂLAN; SUA; REDACTOR ASOCIAT).

Dan NOREA

Clanul Sicilienilor

Când mă uit în calendar, nu-mi vine să cred: au trecut 40 ani de la absolvirea facultății. Cu siguranță, pe tineri cifra îi duce cu gândul la un moșneguț venerabil, care merge la aniversare sprijinit în baston, dacă nu cumva într-un cărucior cu roțile. Textul de față vine cumva să contrazică această imagine.

În ultimii zece ani, ținând legătura pe internet cu colegii de facultate, am organizat împreună întâlniri anuale în București, urmate de sejururi în comun. Anul acesta, fiind cifră rotundă, am stabilit că ar fi cazul să facem o excursie mai deosebită, că doar la Mamaia, Bran și Sâmbăta am tot fost. Din lista de propuneri (Portugalia, Creta și Sicilia), a fost votată Sicilia, un lobby puternic venind din partea unei colege care, în timpul liber, e ghid la o agenție. Culmea e că, în final, colega în cauză n-a mai putut veni cu noi, fiind solicitată să conducă un grup în America de Sud. Sincer să fiu, am fost ușor dezamăgit de alegere, despre Portugalia și Creta mai știam câte ceva și îmi doream să văd, de exemplu, civilizația minoică la ea acasă. Despre Sicilia nu știam mai nimic și nici nu-mi închipuiam că ar fi mare lucru de văzut. Dar dorința de a petrece o vacanță cu colegii de facultate era prea puternică pentru a renunța în favoarea altei destinații.

Uite așa, pe la sfârșitul lui aprilie 2012 a debarcat pe aeroportul din Catania un grup de opt persoane plecat din București și, aproape simultan, încă un fost coleg îmbarcat la Stuttgart. Ultimul, Chris, e un personaj simpatic, în ciuda originii sale teutone, prin definiție lipsită de umor. De fapt, ar trebui să-i fim cu toții recunoscători, pentru că sursele principale ale fondurilor structurale sunt Franța și Germania, ori el își plătește de mulți ani impozitul pe casă în Franța și cel pe venit în Germania.

Am fost cazați la un hotel din Letojanni, o stațiune mică dintre Catania și Messina. Hotelul este cocoțat pe vârful unui deal, pe malul mării, oferind o panoramă superbă. Undeva, în zare, se zărește Italia continentală.

Menționez, în trecere, că am beneficiat de condiții excelente de cazare și masă, all

inclusive, o expresie care mi-a devenit tare dragă după ce am constatat că „all” includea și o sticlă de vin la fiecare masă. Toate la niște tarife modice, pentru seniori. Remarcați eleganța cuvântului „seniori”, complet diferit de vulgara expresie „old men”.

Ceilalți colegi de sejur erau, în marea lor majoritate, mai seniori decât noi. Erau și câteva senioare singure și cochete, prilej de tachinări permanente la adresa lui Chris, sosit fără consoartă.

Excepție făcea o pereche de tineri, vecini de balcon, care plătiseră un supliment de tinerețe. Ne-au mărturisit că fuseseră cu un an în urmă în Grecia, în condiții de 5 stele super all inclusive și li s-a acrit de snobismul românilor de acolo. Cică o cucoană nu conținea să ofteze:

- Mi-e dor de vila mea din Snagov!

Tânăra noastră a încercat să strecoare o vorbă:

- La mine la bloc...

La care cucoana, cu ochii mari, plină de respect:

- Aveți un bloc??

Am mers în excursie cu două aparate de fotografiat după mine. Unul, proaspăt achiziționat, avea un zoom de 35x și când îl foloseam la maxim, stârneam invariabil exclamații de uimire:

- O, ce sculă are Norică!

Paranteză: Norică e un nume vechi de 45 de ani, acordat de colegi pentru că în facultate erau prea mulți Dani și Viorei.

Cum aparatul nou nu avea acumulator de rezervă, îl căram după mine și pe cel vechi. Lucru care s-a dovedit salutar, fără să vreau am ascultat sfatul profesorului de la cursul de foto: „Un aparat se poate oricând strica, așa că e bine să aveți în permanență la voi unul de back-up”. Într-o seară, la întoarcerea dintr-o excursie lungă și obositoare, am scos de la gât simultan puloverul și aparatul foto care, căzând de la înălțime, s-a făcut praf. Șocul (meu) a durat trei secunde, până mi-am amintit că aparatul era asigurat.

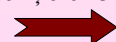
Deși aprilie, vremea era bună de plajă, se putea face baie nu numai în piscină, ci chiar

în mare. Doar că, fiind constănțeni, Leni și cu mine nu eram atât de dornici de plajă, așa că ne-am înscris în toate excursiile posibile. Am avut un singur ușor regret - din cauza lipsei de participanți, excursia din Malta, pe care o așteptam cu interes încă din țară, cea mai scumpă și cea mai obositoare din toate, n-a mai avut loc. Dar vă dau un exemplu grăitor al faptului că fiecare rău are și ceva bun în el: știți ce reconfortant e să primești înapoi niște bani după ce deja îi cheltuiseși?

Una peste alta, excursiile ne-au făcut să constatăm că, în ciuda părerii mele preconcepute, în Sicilia față de multe alte locuri, ai ce vedea. Ba chiar, pe zi ce trece, am rămas din ce în ce mai încântați. Poate și din cauză că n-am avut așteptări prea mari. Uneori, ignoranța e un rău care are și ceva bun în el.

Insula are o suprafață de zece ori mai mică decât România și totuși vezi munți mai înalți decât Bucegii noștri. „Vezi” nu e doar o figură de stil, vulcanul Etna, înalt de peste 3.300 metri, este vizibil din toată jumătatea de est a insulei. Este un vulcan activ, care fumează în permanență. Când am trecut prima oară pe lângă el, părea un moșneguț cu părul alb, pufăind din pipă. Dar în prima dimineață petrecută pe insulă, ne-am convins că nu e doar un vulcan ieșit la pensie - am găsit terasa acoperită cu o pulbere de zgură fină, cenușă trimisă în timpul nopții în semn de „Bun venit!”, ca de la un senior la alt senior. Ulterior ne-am dat seama că era o operație cosmetică, de întinerire. Dacă în prima zi, versanții Etnei erau înzăpeziți, de un alb imaculat, la următoarea excursie am văzut un întreg versant înnegrit de zgura eruptă peste noapte.

Etna nu e singurul munte, întreaga insulă este un lanț de munți și de dealuri, care își înalță coamele direct din mare. Poate că există și câmpii ascunse între munți, dar pe unde am trecut noi, n-am văzut nicăieri o suprafață plată, măcar de mărimea unui teren de fotbal. Din acest motiv, orașele construite în pantă au un aspect interesant, cu soluții arhitectonice care de care mai ingenioasă. În multe locuri, denivelările au dus la apariția unor

tradiții locale, cu caracter de sărbătoare, atracții cu totul inedite pentru turiști. În Caltagirone există o scară de aproape două sute de trepte care, în funcție de sezon, este ornată cu diverse tipuri de flori. În Noto, în anumite perioade, o stradă în pantă este acoperită de sus până jos cu picturi realizate din petale. Din păcate, pe ultima am văzut-o doar în pliante.

Datorită climei mediteraneene, dar și a reliefului montan, vegetația este cât se poate de variată. Găsești, unul lângă altul, pe de o parte mirt, viță de vie, palmieri, oleandri, cactuși, agave, migdali, măslini, citrice, pe de altă parte, pini, stejari, fagi, conifere. Totul într-un amestec multicolor care îți încântă privirile. Și nu doar privirile, ci și celelalte simțuri. În sala de mese se făcea în permanență o coadă mică la un aparat care producea suc din portocale mici și roșii. Am auzit că din cactuși se face o dulceată deosebită. Nu mai vorbesc de migdale, măsline sau de vinul de Marsala, cunoscut în întreaga lume.

Istoria Siciliei începe din cele mai vechi timpuri, când se pare că insula avea numele Trinakria. În traducere înseamnă „trei puncte” și cea mai evidentă semnificație are legătură cu forma triunghiulară a insulei. Dar, cu siguranță, simbolistica, mult mai profundă, are implicații religioase. Cert e că expresia plastică a trinakriei, un cap de meduză înconjurat de trei piciorușe, este nelipsită la toate tarabele de suveniruri.

Din tot ce am vizitat până acum, eram convins că Spania are diversitatea cea mai mare de influențe culturale. Ei bine, Sicilia o depășește și cred că în Europa este incomparabilă din acest punct de vedere. Ca o curtezană la colț de stradă, a fost cucerită pe rând de fenicieni, greci, cartaginezi, romani, arabi, spanioli, bizantini, normanzi... Nu s-au găsit încă dovezi că ar fi fost violată de vikingi, dar se fac cercetări în acest sens.

După ce Zeus, respectiv Jupiter, au căzut în uitare, religiile dominante au fost pe rând ortodoxă, musulmană, romano-catolică.

Sicilia de astăzi, variată și atractivă, este rezultatul acestor cuceriri succesive. Fiecare rău are și ceva bun în el.

Așa că am putut vedea în Taormina și Siracua teatre antice grecești, de formă semicirculară, cu o acustică perfectă, unde și astăzi se țin spectacole cu piesele lui Eschil și Euripide. În Agrigento, pe Valea Templelor, există câteva temple grecești, unele mai bine conservate decât Parthenonul.

Tot din epoca antică am văzut câteva teatre romane, de formă elipsoidală, iar în Piazza Armerina, o vilă romană cu mozaicuri foarte bine păstrate, în suprafață totală de 3500 metri pătrați.

În Siracua, rezistența pereților catedralei este dată și acum de coloanele masive ale unui templu antic. Lăcașul a fost pe rând templu, moschee, biserică.

Apropo' de Siracua, îmi mărturisesc pe această cale ignoranța. Știam că Arhimede a trăit în Siracua, unde din când în când făcea baie și striga „Evrika”. Știam că a inventat acolo focul grecesc, cu ajutorul căruia a incendiat flota romană. Știam că a fost ucis acolo de un soldat roman și că ultimele lui cuvinte au fost „Noli tangere circulos meos”. Dar eram convins că Siracua e un oraș în Grecia și, când am auzit de Siracua din Sicilia, credeam că e o coincidență. Ei bine nu - am pășit în Siracua pe urmele lui Arhimede, iar o piață îi poartă numele.

Urmele lăsate de diverșii cuceritori ai insulei nu sunt totdeauna distincte. În Piața Domului din Catania există o fântână din Evul Mediu, pe care tronează un elefant din perioada cartagineză, care duce în spate un obelisc egiptean.

Chiar mai interesant este amestecul de stiluri, vizibil în Catedrala din Monreale și în Capela Palatină din Palermo, ambele construite de aceiași meșteri, dovadă asemănarea evidentă. Deși arhitectura generală dovedește că au fost ridicate în perioada normandă, pereții sunt acoperiți de mozaicuri de tip bizantin, iar în partea de jos și în curtea mănăstirii vezi arabescuri - ornamente cu motive geometrice și florale.

Ocupațiile principale ale sicilienilor sunt pescuitul și agricultura, atât cât permite relieful. Dar există și ocupații locale, tradiționale. Caltagirone e cunoscut pentru ceramica sa care împodobește, printre altele, celebra scară înflorată. Noto e renumit pentru balcoanele din fier forjat, cu susțineri ornamentale fanteziste. Siracua are mari cariere de calcar, dintre care una e vizitată de numeroși turiști. Are o acustică excepțională, o formă ciudată și o legendă care a făcut-o cunoscută tuturor. Pe vremea aceea, cariera era săpată de condamnați, iar Dyonisos, tiranul Siracuzei (nicio legătură cu zeul omo-

nim) stătea ascuns în nișa de sus pentru a asculta, profitând de acustică, eventualele planuri de evadare. Datorită formei, dar și a legendei, peștera se numește astăzi „Urechea lui Dyonisos”.

Sicilienii, fiind oarecum izolați de lumea așa-zis civilizată, au principii mai conservatoare. În Palermo, o fântână împodobită cu statui dezgolite este numită de locuitori „Fântâna rușinii”. De altfel, onoarea este un principiu de bază în rândul Mafiei, o organizație veche în Sicilia de sute de ani. Cum Mussolini încă din anii '20 a început o campanie anti-Mafia, mafioții au devenit cei mai înfocați antifasciști, sprijinind în mod eficient debarcarea aliaților. Acordul cu anglo-americanii a dus la o înflorire a afacerilor Mafiei după al doilea război mondial și abia după câteva decade s-a reușit o reducere a influenței acesteia. Astăzi, din ce în ce mai multe magazine au un afiș „Pizzo free”, prin care anunță că refuză să plătească taxa de protecție.

Deși lipsit total de simpatie pentru o organizație de acest gen, mi-am cumpărat o șapcă specific mafiotă, numită coppola. Ușoară, comodă, răcoritoare. Fiecare rău are și ceva bun în el.

N-am vorbit nimic despre Palermo, al cincilea oraș al Italiei, cu palatele, monumentele, Teatrul Massimo, unde a cântat celebrul Caruso, catacombele capucinilor... Doamne, ce macabri pot fi oamenii uneori!

N-am vorbit despre catedralele impresionante din Palermo, Catania, Siracua, adăugate la șirul nesfârșit al domurilor mărețe din Europa...

N-am vorbit nimic despre Insula Bella de lângă Taormina, al cărui nume spune totul.

Dacă le-aș descrie pe toate, ar ieși un volum imens, pe care Sicilia chiar îl merită. Dar nu cred că e acesta rolul meu. Pentru că, spre deosebire de alte lumi, Sicilia trebuie nu numai văzută ci simțită prin toți porii. Acolo, la fața locului.

Închei adresându-i mulțumiri, pe această cale, kolegei noastre, fără îndemnul căreia n-am fi ajuns în Sicilia.

Piazza Armerina - un oraș în trepte